

Załącznik nr 1
do uchwały nr XIX/136/16
z dnia 28.01.2016r.
Rady Miasta Żyrardowa

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ŻYRARDOWA DO ROKU 2025

Żyrardów, grudzień 2015 r.

Niniejszy dokument stanowi aktualizację dokumentu pn. *STRATEGIA ROZWOJU ŻYRARDOWA DO ROKU 2025*, przyjętego przez Radę Miasta Żyrardowa uchwałą Nr XLIV/363/10 na posiedzeniu w dniu 25 marca 2010 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	4
1. Wprowadzenie	4
2. Przesłanki aktualizacji Strategii	4
3. Metodologia przeprowadzenia aktualizacji	5
II. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	5
1. Uwarunkowania ogólne rozwoju miasta	5
2. Rys historyczny	7
3. Ludność	8
4. Zatrudnienie i bezrobocie	9
5. Gospodarka	12
6. Infrastruktura techniczna	16
6.1. Drogi	17
6.2. Wodociągi	18
6.3. Kanalizacja deszczowa	20
6.4. Kanalizacja sanitarna	20
6.5. Ciepłownictwo	21
6.6. Energetyka	24
6.7. Gazyfikacja	25
6.8. Telekomunikacja	26
6.9. Gospodarka odpadami	27
6.10. Komunikacja samochodowa	28
7. Infrastruktura społeczna	29
7.1. Oświata i wychowanie	29
7.2. Pomoc społeczna	35
7.3. Służba zdrowia	40
7.4. Kultura	42
7.5. Sport, rekreacja i turystyka	44
8. Rewitalizacja	46
9. Zabytki	47
10. Bezpieczeństwo	48
11. Stan środowiska naturalnego	50
11.1. Powietrze	50
11.2. Hałas	51
12. Gospodarka mieszkaniowa	51
13. Gospodarka komunalna	53
13.1. Ogólna charakterystyka miasta	53
13.2. Zasoby komunalne	54
13.3. Dochody i wydatki związane z gospodarką nieruchomościami	56
13.4. Oferta dla inwestorów	56
14. Struktura przestrzenna miasta	57
15. Finanse miasta	58
16. Inwestycje	62
16.1. Inwestycje Miasta	62
16.2. Inwestycje gminnych podmiotów gospodarczych	65
III. ANALIZA SWOT	67
1. Zbiorcza analiza SWOT	67
2. Sfera gospodarcza	68
3. Sfera społeczna	69
4. Sfera zasobów i potencjału	70
IV. WIZJA ROZWOJU MIASTA I CELE STRATEGICZNE	72
V. CELE OPERACYJNE ORAZ ZADANIA PRZYPISANE CELOM STRATEGICZNYM - WYKONAWCY ZADAŃ ORAZ PARTNERZY	73
VI. MONITORING STRATEGII	84

I. WSTĘP

1. Wprowadzenie

Rozwój regionalny i lokalny ma szczególne znaczenie dla procesów wzrostu gospodarczego i budowy dobrobytu społecznego. Podlega on prawom gospodarki rynkowej. Jednocześnie jest przedmiotem podejmowania przez władze samorządowe suwerennych decyzji w ramach powierzonych kompetencji i środków. Rozwój lokalny jest wynikiem ugody różnych sił, podmiotów działających w lokalnej jednostce terytorialnej. Efektem kompromisu jest suma zdarzeń stymulowanych przez siły biorące udział w życiu społeczno-gospodarczym. Rozwój lokalny nie ma charakteru autarkicznego. Podlega on wpływom zachodzącym w bliższym (region) i dalszym otoczeniu (kraj, zagranica). Pojmowany jest w kategoriach większej całości. Lokalna gospodarka poprzez pełnienie funkcji endo i egzogenicznych uwikłana jest w sieć skomplikowanych związków z otoczeniem.

Rozwój lokalny jest przedmiotem szczególnego zainteresowania Unii Europejskiej. Przyspieszenie procesów rozwoju zarówno na szczeblu wspólnotowym jak i krajowym możliwe jest dzięki wsparciu różnych zewnętrznych instrumentów finansowych takich jak Fundusze Strukturalne czy Fundusz Spójności. Wynika to z ich kluczowego znaczenia dla funkcjonowania i budowania przewag konkurencyjnych całej Unii Europejskiej. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej oznacza zobowiązanie do działania według wspólnych zasad także w zakresie polityki rozwoju lokalnego. Jedną z prawidłowości jest zasada programowania. Analogicznie do zapisów unijnych oznacza ona prowadzenie polityki opartej na kompleksowych, zintegrowanych, długookresowych programach/strategiach działania, obejmujących wszystkie sfery funkcjonowania jednostki terytorialnej.

Zarządzanie w jednostkach terytorialnych nierozzerwalnie związane jest z funkcją władzy. To na władzach lokalnych spoczywa przywilej i obowiązek zarządzania procesami gospodarczymi i społecznymi materializującymi się w procesach rozwoju gospodarczego danej jednostki terytorialnej i we wzroście dobrobytu społeczeństwa lokalnego. Instrumentem stymulacji i zarządzania procesami społeczno-gospodarczymi w jednostkach terytorialnych jest strategia rozwoju.

2. Przesłanki aktualizacji Strategii

Niniejszy dokument, będący aktualizacją *STRATEGII ROZWOJU ŻYRARDOWA DO ROKU 2025*, uchwalonej przez Radę Miasta Żyrardowa uchwałą Nr XLIV/363/10 na posiedzeniu w dniu 25 marca 2010 r., stanowi instrument zarządzania miastem. Ma ona charakter długookresowy i obejmuje wszystkie najistotniejsze obszary i procesy mające znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego miasta.

Prace nad dokumentem rozpoczęły się w roku 2015.

Obowiązująca od 2010 r. *Strategia Rozwoju Żyrardowa do roku 2025* w wyniku upływającego czasu stała się dokumentem wymagającym aktualizacji. W związku z tym, że zapisy Strategii do roku 2025 wymagały weryfikacji i dostosowania do obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej, postanowiono dokonać aktualizacji tegoż dokumentu. Przeprowadzona w 2015 r. analiza wykazała,

że część zadań określonych w Strategii została zrealizowana, a część uległa dezaktualizacji. W wyniku oceny dokumentu uznano, że nie ma przesłanek, które uzasadniałyby konieczność opracowania nowego dokumentu strategicznego.

Głównymi przesłankami aktualizacji Strategii było uwzględnienie nowych unijnych, krajowych i regionalnych dokumentów przyjętych dla perspektywy 2014-2020, a także konieczność dostosowania zapisów dokumentu do zmian, zachodzących zarówno w mikro, jak i makro otoczeniu.

Przygotowanie dokumentu oparto o gruntownie przeprowadzoną diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Żyrardowa w oparciu o dane od 2010 r.

3. Metodologia przeprowadzenia aktualizacji

Prace nad aktualizacją Strategii rozpoczęła się w roku 2015. Opracowanie Strategii było poprzedzone przygotowaniem aktualnej diagnozy stanu istniejącego miasta oraz aktualizacją celów strategicznych i zadań przypisanych celom operacyjnym. Diagnoza objęła zjawiska społeczne i gospodarcze przypadające na lata 2010- 2015. Diagnozie stanu miasta został poświęcony rozdział *Diagnoza Stanu Istniejącego*. Wyniki diagnozy znalazły swoje odzwierciedlenie w analizie SWOT oraz w zapisach samych celów strategicznych i operacyjnych. Do prac nad aktualizacją Strategii został powołany Zespół Roboczy ds. opracowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Żyrardowa do roku 2025. W pracach aktualizacyjnych uczestniczyli także przedstawiciele jednostek podległych miastu i spółek komunalnych.

Zmianami objęte zostały niemal wszystkie składowe Strategii: najwięcej zmian wprowadzono w elemencie jakim są zadania przypisane celom operacyjnym. Zostały one dostosowane do obecnych realiów.

Projekt aktualizacji Strategii poddany został procesowi konsultacji w formie otwartej debaty podczas spotkania konsultacyjnego, na które zostali zaproszeni mieszkańcy miasta, a także w formie konsultacji przeprowadzonych za pomocą strony internetowej Miasta Żyrardowa. O spotkaniu konsultacyjnym mieszkańcy zostali poinformowani za pomocą prasy i strony internetowej. Wszystkie wnioski, które wpłynęły, zostały przeanalizowane i w znacznej części uwzględnione.

Dalsze prace nad Strategią, przebiegały w gronie pracowników magistratu, głównie pracowników Wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych (RIF). Zaktualizowana Strategia Zrównoważonego Rozwoju Żyrardowa do roku 2025 jest zbiorem wytycznych, mających posłużyć do kształtowania planów inwestycyjnych, a także podejmowania kluczowych decyzji dla rozwoju miasta Żyrardowa.

II. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Uwarunkowania ogólne rozwoju miasta

Żyrardów jest prawie 40 – tysięcznym miastem stanowiącym siedzibę powiatu, które od roku 1999 wchodzi administracyjnie w skład województwa mazowieckiego i stanowi część **Obszaru Metropolitalnego Warszawy**¹.

¹ Obszar Metropolitalny Warszawy określony został przez Zarząd Województwa Mazowieckiego w dniu 24 stycznia 2006 r.

W 2014 r. Miasto Żyrardów było jednym z sygnatariuszy Porozumienia gmin Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 (Porozumienie ZIT WOF), które podpisane zostało przez przedstawicieli 40 gmin. Podpisanie porozumienia było warunkiem formalnym dla uruchomienia instrumentu ZIT na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Obszar WOF wyznaczony dla potrzeb ZIT wchodzi w skład Obszaru Metropolitalnego Warszawy i zatwierdzony został uchwałą Zarządu Województwa Mazowieckiego Nr 1466/391/14 z dnia 28 października 2014 r.

Wdrożenie mechanizmu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach nowej perspektywy finansowej UE 2014-2020 stanowić będzie m.in. katalizator integracji m.st. Warszawy z otaczającymi je gminami, które zadeklarowały chęć wspólnej realizacji działań.

Żyrardów geograficznie leży na Nizinie Mazowieckiej, w Kotlinie Warszawskiej, nad rzeką Pisią – prawym dopływem Bzury. Zajmuje powierzchnię 14,3 km², a jego rozciągłość z południa na północ i z zachodu na wschód wynosi odpowiednio 5,5 km i 4,7 km.

Po zachodniej stronie miasta znajdują się tereny leśne stanowiące otulinę Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Od wschodu w sąsiadującym z Żyrardowem Międzyborowie znajduje się zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Wydmy Międzyborowskie". Zespół leży na obszarze chronionego krajobrazu Bolimowsko-Radziejowskiego z doliną środkowej Rawki.

Miasto położone jest między dwiema największymi aglomeracjami w Polsce – warszawską i łódzką, znajdując się w odległości 44 km od Warszawy i 90 km od Łodzi.

Przez miasto przebiega międzynarodowa linia kolejowa (dawna kolej warszawsko- wiedeńska) łącząca Warszawę z Górnym Śląskiem (z odgałęzieniem na Łódź), i droga wojewódzka Nr 719 (Warszawa - Skierniewice). Szczególne znaczenie tranzytowe posiada droga krajowa Nr 50 przebiegająca obwodnicą Miasta Żyrardowa, oddaną do użytkowania w listopadzie 2012 roku. Żyrardów posiada trzy połączenia z obwodnicą poprzez węzły w Wiskitkach, na drodze wojewódzkiej nr 719 oraz w Korytowie. Droga krajowa z jednej strony w odległości 11 km od miasta krzyżuje się z międzynarodową trasą E67 łączącą południe z północnym obszarem kraju poprzez Warszawę, a z drugiej – w odległości 28 km od miasta, w Sochaczewie, łączy się ze szlakiem komunikacyjnym E30 przebiegającym z zachodu na wschód kraju, przez Poznań i Warszawę.

Węzeł komunikacyjny w Wiskitkach umożliwia użytkownikom dróg zjazd na autostradę A2 oraz na obwodnicę Miasta Żyrardowa. Obwodnica Żyrardowa charakteryzuje się bardzo dużym natężeniem ruchu, co niekorzystnie wpływa m.in. na poziom hałasu i emisji spalin oraz bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Znaczną część ogólnej liczby samochodów przejeżdżających obwodnicą stanowią pojazdy o dużym tonażu (TIR).

Obwodnica Żyrardowa usytuowana jest od południowo-zachodniej strony Żyrardowa na długości 15 km, i przebiega przez tereny Gminy Wiskitki (Cyganka, Morgi, Sokule, Działki) i Gminy Radziejowice (Benenard, Zazdrość, Chroboty). Na długości 8 km obwodnica przebiega przez tereny leśne. Autostrada A2, łączy Berlin z Moskwą, i posiada zjazd na węzle usytuowanym w Wiskitkach - 6 km od Żyrardowa.

Miasto charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną do krajowych i zagranicznych sieci dróg oraz linii kolejowych.

Warunki fizjograficzne dla celów budownictwa należy uznać w mieście za korzystne z pewnymi wyjątkami, gdzie występują grunty młode – holoceny, natomiast niekorzystne są generalnie warunki wodne – na obszarze 55% powierzchni miasta występuje wysoki poziom wód gruntowych – 1,5 ÷ 2,0 metra poniżej poziomu terenu.

Z uwagi na charakter terenu miasta możliwość eksploatacji potencjalnych złóż surowców mineralnych dla celów budowlanych uznać należy za ograniczoną i bez większego znaczenia pod względem gospodarczym.

2. Rys historyczny

Historia Żyrardowa związana jest ściśle z rozwojem przemysłu w okresie Królestwa Polskiego i koncepcją budowy na obszarze dzisiejszego miasta zakładów włókienniczych. Postanowiono wykorzystać w nich "machiny do tkania płótna" pomysłu znanego francuskiego konstruktora Filipa de Girarda, któremu miasto zawdzięcza również swą nazwę.

W roku 1829 powołano do życia Towarzystwo Wyrobów Lnianych, a dnia 9 sierpnia 1830 roku spisano w Warszawie akt założenia fabryki lnu pod firmą "Karol Scholtz i Spółka". Zakłady wybudowane na dobrach guzowskich rodziny Łubieńskich rozpoczęły produkcję 24 lipca 1833 roku.

Rozkwit zakładów przypada na lata 1857-1885, kiedy to właścicielami byli Karol Hiele i Karol Dittrich. Firma żyrardowska zaczęła być znana na wielu rynkach zagranicznych, a jej właściciele otrzymali tytuł "Dostawców Jego Cesarskiej Mości" oraz prawo umieszczania rosyjskiego godła państwowego na etykietach i drukach reklamowych.

Wraz z rozwojem fabryki następował systematyczny rozwój wznoszonej na gruntach folwarku Ruda Guzowska osady, która decyzją Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego otrzymała nazwę "kolonia Żyrardów".

Istotnym czynnikiem jej rozwoju było przeprowadzenie w roku 1845 odcinka Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Żyrardów jako pierwsze osiedle przemysłowe w Królestwie Polskim otrzymał połączenie kolejowe.

Zgodnie z zamierzeniami urbanistycznymi w 1867 roku przystąpiono do wytyczania głównej osi układu przestrzennego osady i tworzenia osiedla robotniczego, położonego w większości na wschód od zabudowań fabrycznych.

W końcu XIX i na początku XX wieku wybudowano charakterystyczne dla Żyrardowa obiekty z czerwonej cegły. Wśród nich znalazły się wielorodzinne domy dla robotników, domy dla majstrów oraz kadry zarządzającej zakładami. Poza nimi wybudowano w tym okresie także liczne obiekty socjalne i placówki kulturalne, które miały służyć mieszkańcom miasta, m. in.: ochronkę dla dzieci, szpital, aptekę i ambulatorium, przytułek dla starców, łaźnię i pralnię, resursę dla urzędników fabryki, cztery szkoły, salę gimnastyczną, bibliotekę, dom ludowy, willę reprezentacyjną właścicieli zakładów oraz szkołę tkacką. Wybudowano także w tym okresie kilka świątyń, w tym dwa kościoły katolickie i jeden ewangelicki.

Większość z wymienionych budynków istnieje do dziś i pełni wyznaczone przed laty funkcje, a najstarsza część miasta stanowi unikalny w skali europejskiej przykład kompleksowo zaprojektowanej i konsekwentnie zrealizowanej osady fabrycznej z przełomu wieków.

W 1907 roku stacja kolejowa otrzymała nazwę Żyrardów, a w 1916 roku osada uzyskała prawa miejskie.

Po pierwszej wojnie światowej Zakłady Żyrardowskie, odbudowane po zniszczeniach staraniem państwa polskiego, przejęte zostały przez francuskiego kapitalistę Marcela Boussaca. W ciągu

kilkunastu lat rabunkowej gospodarki zmierzającej do zniszczenia zakładów miasto stało się symbolem nędzy. Dopiero w wyniku przewlekłego procesu sądowego władze państwowe odzyskały kontrolę nad fabryką.

Podczas drugiej wojny światowej miasto nie doznało większych zniszczeń. Po jej zakończeniu rozbudowano i zreorganizowano Zakłady dzieląc je na trzy niezależne przedsiębiorstwa.

W latach 70-tych i 80-tych w związku z dynamicznym rozwojem miasta jako ośrodka przemysłowego Żyrardów rozbudował się w oparciu o technologię "wielkiej płyty". Powstały nowe dzielnice mieszkaniowe, takie jak osiedla "Północ", "Teklin" czy "Batorego".

Do roku 1975 miasto funkcjonowało w granicach województwa warszawskiego, jako miasto wydzielone na prawach powiatu na terenie powiatu grodziskiego. W wyniku reformy administracyjnej z tego roku, w której zlikwidowano powiaty jako jednostki podziału administracyjnego i utworzono 49 województw, Żyrardów znalazł się w granicach województwa skierniewickiego, w strefie oddziaływania aglomeracji łódzkiej. Stanowiło to próbę zerwania tradycyjnych więzi miasta z Warszawą i spotkało się z niezadowoleniem mieszkańców.

Reforma administracyjna Polski, która weszła w życie 1 stycznia 1999 roku wprowadziła nową strukturę podziału terytorialnego, w wyniku której Żyrardów został siedzibą powiatu żyrardowskiego i znalazł się na terenie województwa mazowieckiego.

W roku 1990 w wyniku reformy ustroju państwa, miasto jako jednostka samorządu terytorialnego – gmina uzyskało osobowość prawną, gwarancje konstytucyjne, ochronę sądową i samodzielność podejmowania decyzji w określonym prawem zakresie. Uzyskało także pełnię praw majątkowych – powstała, bowiem kategoria mienia komunalnego.

W roku 1992, w związku z kryzysem gospodarczo-ustrojowym, podjęta została decyzja o likwidacji Zakładów Lniarskich. W wyniku długotrwałego postępowania upadłościowego (próba ratowania przedsiębiorstwa poprzez powołanie we wrześniu 1993 roku spółki na majątku produkcyjnym zakładów, upadłość Zakładów w roku 1996, upadłość spółki w roku 1997) Zakłady Lniarskie w Żyrardowie ostatecznie zaprzestały produkcji w roku 2002. Tradycje lniarstwa kontynuowane są obecnie w mieście przez dwa niewielkie podmioty gospodarcze, zlokalizowane na terenie tzw. Wykończalni – TEX-LEN PLUS i małą tkalnię, działającą pod firmą „Lniane Tkaniny Żakardowe. Andrzej Borzykowski”.

3. Ludność

Według danych z elektronicznego systemu ewidencji ludności SELWIN, liczba ludności Żyrardowa sukcesywnie zmniejsza się osiągając na dzień 30.04.2015 r. stan 39 103 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały.

Od początku 2008 r. tj. od czasu poprzedniej diagnozy danych demograficznych Miasta liczba ludności w **wieku przedprodukcyjnym** utrzymuje się na tym samym poziomie tj. **18,3%**, nieznacznie zmniejszył się odsetek ludności w **wieku produkcyjnym** z 65,2 % do **62%** oraz zwiększył się o ponad 3% odsetek ludności w **wieku poprodukcyjnym** – z 16,2% do **19,7 %**. Podobnie przedstawia się w tym zakresie demografia całego kraju. Wg danych GUS na dzień 30.06.2014 r. w Polsce w wieku przedprodukcyjnym było 18,1% ludności, w wieku produkcyjnym – 63,2% i poprodukcyjnym – 18,7%.

Z danych dotyczących całego kraju wynika że maleje odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym z 19,6 % w 2007 r. do 18,1% wg stanu na dzień 30.06.2014 r., także maleje nieco wskaźnik ludności w wieku produkcyjnym odpowiednio z 64% do 63,2%, widocznie zaś

rośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, odpowiednio z 16% do 18,7%. Dane te wskazują, że ludność Polski starzeje się, co jest charakterystyczne także dla Żyrardowa.

Niekorzystne dane obserwuje się w dalszym ciągu w zakresie przyrostu naturalnego. W 2014 r. odnotowano wśród mieszkańców Żyrardowa 467 urodzeń i aż 480 zgonów.

Niekorzystne zjawisko występuje także w ruchach migracyjnych. Wg danych GUS za 2011 r. do Żyrardowa przybyło 446 mieszkańców w tym w większości z miast- 232 osoby, mniej ze wsi – 214 osób. W tym samym czasie z Miasta wyprowadziło się 508 mieszkańców, w szczególności na wieś – 303 osoby i do miast – 205 osób. Dane te wskazują, iż chętniej osiedlają się w Żyrardowie mieszkańcy miast, czego przyczyną mogą być niższe ceny nieruchomości w porównaniu z miastami położonymi bliżej Warszawy. Dane dotyczące odpływu ludności wskazują, iż tereny wiejskie są bardziej atrakcyjne do osiedlania się niż miasta.

Z danych pozyskanych na podstawie zgłoszeń meldunkowych za 2014r. wynika, że z pobytu stałego w Żyrardowie wymeldowało się 708 osób z czego 147 osób w wieku przedprodukcyjnym co stanowi 20,8 %, 547 osób w wieku produkcyjnym co stanowi 77,3% oraz 14 osób w wieku poprodukcyjnym co stanowi 1,9%.

W tym samym okresie czasu na pobyt stały w Żyrardowie zameldowało się 396 osób /mieszkających wcześniej poza Żyrardowem/ w tym 104 osoby w wieku przedprodukcyjnym co stanowi 26,4%, 286 osób w wieku produkcyjnym co stanowi 72,6% oraz 4 osoby w wieku poprodukcyjnym co stanowi 1%.

Z danych przedstawionych powyżej wynika, że z Żyrardowa więcej ludzi wyprowadza się niż osiedla się. W zdecydowanej większości są to osoby w wieku produkcyjnym – aż 77,3% .

Zauważyć należy że osoby w wieku poprodukcyjnym jedynie w znikomym stopniu są uczestnikami migracji poza Żyrardów – tylko 1,7%.

Wśród ludności osiedlającej się także dominują osoby w wieku produkcyjnym – aż 72,6% , ludność w wieku poprodukcyjnym migruje do Żyrardów jedynie w 1 %.

Ukończenie takich inwestycji jak obwodnica Miasta Żyrardowa, autostrada A2 oraz przebudowa linii kolejowej wiodącej przez Żyrardów powinno mieć korzystny wpływ na zmianę aktualnej sytuacji demograficznej w Żyrardowie.

4. Zatrudnienie i bezrobocie

Według danych GUS wielkość zatrudnienia na lokalnym rynku pracy w Żyrardowie przedstawiała się następująco:

Rynek pracy (stan w dniu 31.XII)					
Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem:	7387	7328	7101	6920	6654
- Mężczyźni	3269	3122	2979	2912	2741
- Kobiety	4118	4206	4122	4008	3913

Wielu mieszkańców miasta znajduje zatrudnienie w Warszawie (35 min. jazdy pociągiem relacji Łódź – Warszawa) lub miastach na trasie do Warszawy, liczni prowadzą działalność gospodarczą.

8340 zaewidencjonowanych podmiotów w powiecie żyrardowskim, w tym 5276 w Żyrardowie) realizując samozatrudnienie i zatrudniając członków najbliższej rodziny.

Ciągle problemem w mieście jest bezrobocie, choć na przestrzeni ostatnich lat zmienia się zarówno poziom tego zjawiska jak i jego struktura według płci i wieku.

Podstawą do analizy bezrobocia na terenie miasta Żyrardowa są dane liczbowe obejmujące bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żyrardowie, w poszczególnych latach, w okresie od 2010 roku do końca grudnia 2014 roku.

Z zamieszczonej poniżej tabeli wynika, że struktura bezrobocia według płci była stała. W latach 2010-2014 wśród osób bezrobotnych dominowali mężczyźni (ok. 53% ogółu bezrobotnych).

Najniższe bezrobocie na terenie Żyrardowa zanotowano na koniec grudnia 2010 roku. Zarejestrowane były 2064 osoby bezrobotne, wśród których kobiety stanowiły 46,6%, a mężczyźni 53,4%. Prawo do zasiłku posiadało 16,2% zarejestrowanych bezrobotnych.

Najwyższy poziom bezrobocia miał miejsce w grudniu 2013 roku. Wówczas bez pracy pozostawały 2424 osoby, wśród których kobiety stanowiły 46%, a mężczyźni 53,1%. Prawo do zasiłku posiadało 6% zarejestrowanych bezrobotnych.

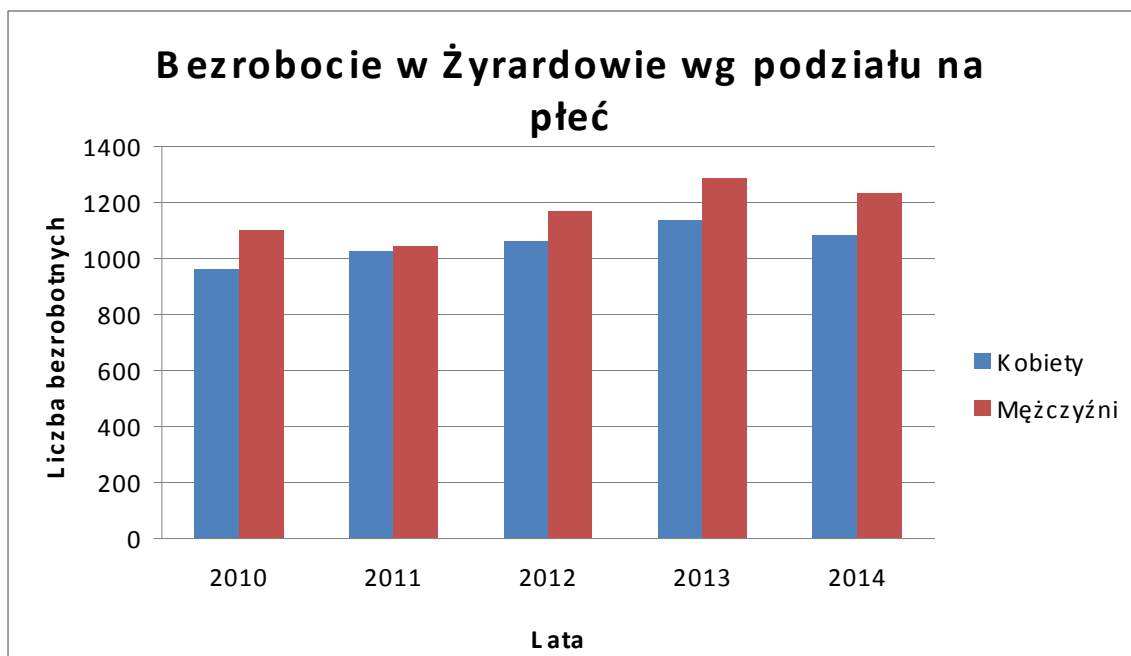
W latach 2010-2013 liczba bezrobotnych w Żyrardowie systematycznie wzrastała, zaś w 2014 r. nastąpił spadek bezrobocia. Należy też zwrócić uwagę na tendencję spadkową wśród osób z prawem do zasiłku (w 2010 r. – 16,2% ogółu bezrobotnych, zaś w 2014 r. – 10,1%).

Struktura bezrobotnych pod względem wykształcenia uległa w analizowanym okresie pewnym zmianom - maleje udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, zaś rośnie udział bezrobotnych z wykształceniem wyższym.

Udział osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, średnim ogólnym oraz gimnazjalnym i niższym pozostawał na stałym poziomie.

Struktura bezrobotnych pod względem wieku w latach 2010 – 2014 pozostawała na stałym poziomie. Dominowały osoby bezrobotne w przedziale wieku 25-34 oraz 35-44 lata.

Szczegółowe dane statystyczne, analizujące zjawisko bezrobocia w mieście przedstawia poniższy wykres i tabele.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w mieście Żyrardów					
Stan w dniu	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Z prawem do zasiłku	Bez prawa do zasiłku
31.12.2010	2064	962	1102	335	1729
31.12. 2011	2069	1027	1042	341	1728
31.12. 2012	2232	1063	1169	328	1904
31.12. 2013	2424	1136	1288	329	2095
31.12. 2014	2315	1083	1232	234	2081

Struktura bezrobocia wg wykształcenia w mieście Żyrardów					
Stan w dniu	Wyższe	Policealne i śr.zawodowe	Średnie ogólne	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i niższe
31.XII.2010	187	405	299	518	655
31.XII.2011	220	421	285	501	642
31.XII.2012	231	434	318	560	689
31.XII.2013	263	494	347	557	763
31.XII.2014	253	455	346	530	731

Struktura bezrobocia wg wieku w mieście Żyrardów					
Stan w dniu	do 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata
31.12.2010	412	572	431	410	239
31.12.2011	348	607	407	425	282
31.12.2012	361	627	486	418	340
31.12.2013	355	673	569	435	392
31.12.2014	330	569	560	455	401

Dostępne dane, dotyczące stopy bezrobocia odnoszą się do całego powiatu, należy jednak je uznać jako przybliżone także dla samego miasta.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Stopa bezrobocia - powiat	13,7	13,7	15,3	16,4	15,5
Stopa bezrobocia - kraj	12,4	12,5	13,4	13,4	11,5

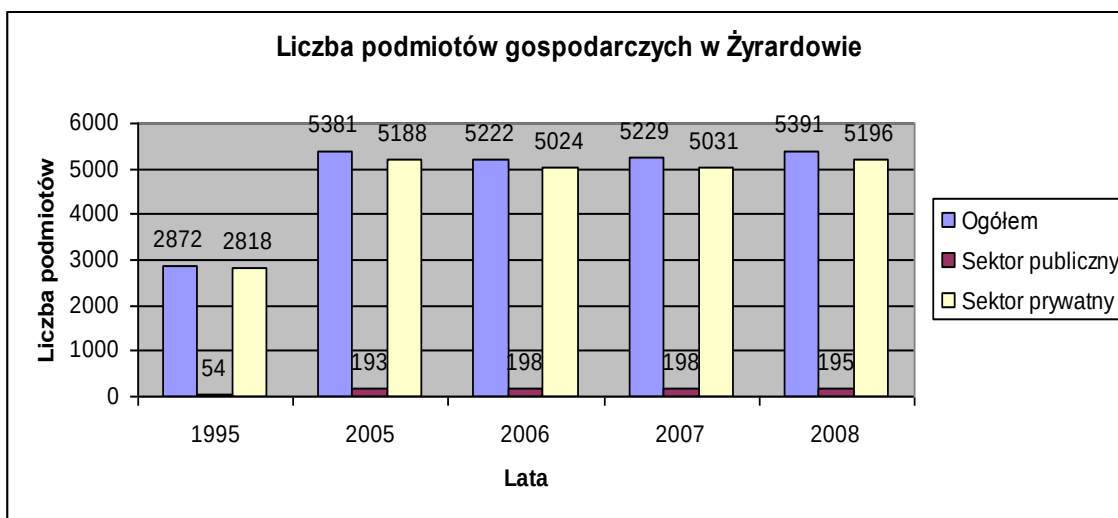
5. Gospodarka

Miasto Żyrardów przez dziesiątki lat było ważnym w kraju ośrodkiem przemysłu lekkiego. Dekoniunktura dla tego przemysłu w okresie przekształceń ustrojowych doprowadziła do upadku i likwidacji:

- Zakładów Przemysłu Lniarskiego „Żyrardów”, największego w branży i najbardziej znanego przedsiębiorstwa z Żyrardowa,
- Zakładów Tkanin Technicznych,
- Zakładów Przemysłu Odzieżowego „POLDRES”,
- Zakładów Przemysłu Pończosznego „STELLA”,
- Zakładów Garbarskich „PROGAR”.

Monokultura przemysłowa miała negatywne skutki dla lokalnego rynku pracy i doprowadziła do załamania się rozwoju gospodarczego miasta. Pierwsze lata obecnego wieku to okres powolnego „dźwignia się” miasta i dywersyfikacji jego struktury gospodarczej. W mieście przeważają obecnie małe i średnie przedsiębiorstwa.

W latach 1995 - 2008 liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON przedstawiała się następująco:

Dzięki wykorzystaniu walorów Żyrardowa tj. dobrego położenia i relatywnie niskich cen gruntów i nieruchomości, w mieście ulokowały się nowe podmioty gospodarcze, w tym również posiadające kapitał zagraniczny.

Do największych pracodawców w mieście zaliczają się obecnie:

1. W grupie podmiotów z kapitałem zagranicznym:

- żyrardowski oddział TCL Operations Polska Sp. z o. o. (do lipca 2004 r. - Thomson Multimedia Polska Sp. z o.o., potem TTE Polska Sp. z o.o.) - producent telewizorów, jeden z największych pracodawców w mieście zatrudniający ok.700 osób;

- Ruukki Polska Sp. z o.o. przedstawiciel fińskiego koncernu metalurgicznego, producent pokryw dachowych, w żyrardowskim oddziale Rukki pracuje ok. 200 osób;
- Przedsiębiorstwo Produkcji Konstrukcji Stalowych STABAR Sp. z o.o. - firma projektowo-produkcyjna w branży konstrukcji stalowych i urządzeń do ochrony środowiska dla przemysłu energetycznego i chemicznego; obecnie spółka zatrudnia ok. 250 wykwalifikowanych pracowników,
- Firma Arlen SA specjalizująca się w projektowaniu, produkcji i dystrybucji najwyższej jakości odzieży ochronnej i korporacyjnej, zatrudnia ponad 130 osób,
- Polmos Żyrardów Sp. z o.o., którego właścicielem jest obecnie firma francuska, produkująca alkohole (m.in. znaną na świecie wódkę *Belvedere*); zatrudnia 177 osób.

Duże sieci handlowe reprezentują: sklep Kaufland należący do Kaufland Polska Markety Sp z o.o. Sp.k. (zatrudnia 94 osoby), dwa supermarkety należące do Carrefour Polska Sp. z o.o. (zatrudniające łącznie 54 osoby) 5 sklepów Biedronka należących do Jeronimo Martins Polska S.A., jedna placówka firmy LIDL, 2 sklepy firmy Marcpol, 2 sklepy Dino, sklep Miła należący do Market-Detal Sp. z o.o. Sp.j. W mieście działalność prowadzi również firma McDonald`s Polska Sp. z o.o., zatrudniająca w swojej restauracji około 50 osób.

Zagraniczne firmy zatrudniają w Żyrardowie łącznie ponad 1800 pracowników.

2. W grupie podmiotów z kapitałem krajowym (zatrudnienie na 31.12.2014 r.):

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Żyrardów” sp. z o.o., - spółka skarbu gminy, prowadząca działalność w zakresie dostarczania wody, odprowadzania ścieków, wywożenia i składowania odpadów oraz utrzymania zieleni miejskiej - zatrudnia, 156 osób
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „Żyrardów” sp. z o.o., jednoosobowa spółka skarbu gminy prowadząca działalność w zakresie wytwarzania i przesyłu energii ciepłej - zatrudnia, 82 osoby
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej „Żyrardów” sp. z o.o., administrujące gminnym zasobem mieszkaniowym - zatrudnia 54 osoby,
- AQUA Żyrardów sp. z o.o., jednoosobowa spółka skarbu gminy, powołana w roku 2007 do budowy i eksploatacji obiektów sportowych zlokalizowanych przy ul. Jodłowskiego - zatrudnia 44 osoby,
- Towarzystwo Budownictwa Społecznego Żyrardów Sp. z o.o. – spółka prowadząca działalność w zakresie budowania domów mieszkalnych i ich eksploatacji na zasadach najmu.
- Międzywojewódzka Usługowa Spółdzielnia Inwalidów „Novum”, zlokalizowana w Żyrardowie - zatrudnia obecnie w mieście i poza nim 756 osób,
- Przedsiębiorstwo EMKA, zajmujące się gospodarką odpadami, wyspecjalizowane w utylizacji odpadów medycznych i weterynaryjnych. Na terenie Miasta działa również Emka Trans, zajmująca się wynajmem luksusowych autokarów dla biur podróży. Firmy EMKA i EMKA Trans zatrudniają łącznie ok. 130 osób.
- Zakłady Mięsne Ratyński i synowie s.c., zatrudniające ok. 60 osób,
- GAZGROD” Spółka Jawna Rzeski, Piasecki, Osiał, importer gazu płynnego. Firma posiada własne zbiorniki magazynowe oraz bocznice kolejową - zatrudnia 40 pracowników,

- Firma POMONA, zatrudniająca ok. 98 osób, zajmująca się produkcją szerokiej gamy artykułów higienicznych i naczyń jednorazowego użytku, współpracująca z takimi firmami jak PLL LOT, PKP Intercity, WARS, McDonald`s Polska,
- Fabryka Wyrobów Styropianowych, zatrudniająca ok. 40 pracowników.

Ważną pozycję w strukturze gospodarczej miasta zajmują podmioty, wpisane do ewidencji działalności gospodarczej (zaewidencjonowanych jest ponad 3.100 takich podmiotów, 417 z nich zawiesiło działalność – stan na dzień 31.12.2014 r.). Są to z reguły jedno- lub kilkusobowe firmy, często rodzinne, działające zarówno w handlu jak i w usługach i różnych dziedzinach wytwarzania.

Struktura podmiotów gospodarki w 2014r. na terenie miasta Żyrardowa

Podmioty gospodarcze	Liczba
Ogółem	3143
Handel detaliczny	735
Transport	546
Budownictwo	453
Sprzedaż samochodów	410
Reklama	159
Edukacja	153
Doradztwo	36
Handel hurtowy	216
Informatyka	213
Restauracje	168
Nieruchomości	54

Rozwijający się sektor prywatny przejmował w dużej mierze zwalnianą w sektorze publicznym siłę roboczą. Proces ten doprowadził do racjonalizacji zatrudnienia i jednocześnie do zmiany jego struktury w przekroju własnościowym i branżowym.

Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej przy malejących dochodach z działalności spowodowały uszczuplenie takich tradycyjnych branż jak: usługi szewskie, usługi tapicerskie, usługi zegarmistrzowskie, usługi złotnicze, naprawa urządzeń chłodniczych, magiel.

Problemem jest też niski potencjał rozwojowy małych firm – na ich przekształcanie w firmy średnie brakuje kapitału, a warszawski i okołowarszawski rynek pracy wysysa wykwalifikowaną i prężną siłę roboczą oferując lepszą możliwość rozwoju zawodowego i podwyższania kwalifikacji.

Instytucją otoczenia rynkowego, działającą na rzecz drobnych przedsiębiorców jest Żyrardowskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości, które od 20 lat oferuje im dostęp do kapitału w formie niskooprocentowanych pożyczek związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Głównym celem powołania ŻSWP było przeciwdziałanie bezrobociu w regionie poprzez m.in. organizowanie kursów i szkoleń, pozwalających na podniesienie lub nabycie nowych kwalifikacji zawodowych oraz poprzez udzielanie nisko oprocentowanych pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Stowarzyszenie udziela też pożyczek na rozwój działalności gospodarczej. Od początku swojej działalności Stowarzyszenie udzieliło 421 pożyczek na prawie 22 mln złotych.

Na liście powstałych dzięki pomocy ŻSWP przedsiębiorstw jest wiele firm o uznanej w mieście i okolicy renomie.

Z racji pełnienia przez miasto funkcji ponadlokalnych, związanych z umiejscowieniem w nim siedziby powiatu ziemskiego istotnymi pracodawcami na lokalnym rynku pracy są też:

- Starostwo Powiatowe, które wraz z jednostkami podległymi zatrudnia prawie 94 osoby;
- Urząd Skarbowy, zatrudniający, 82 osoby
- Sąd Rejonowy, zatrudniający, 80 osób
- Prokuratura Rejonowa, zatrudniająca, 19 osób
- Komenda Powiatowa Policji, zatrudniająca, 179 osób
- Placówka Terenowa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zatrudniająca, 12 osób
- Inspektorat Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zatrudniający ok. 100 osób, kolejne ok. 70 osób zatrudnionych jest w Wydziale Kapitału Początkowego, który planuje się wkrótce przenieść do Warszawy,
- Biuro Powiatowe Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa, zatrudniające 9 osób,
- „Centrum Zdrowia Mazowska Zachodniego” Sp. z o.o., zatrudniający 292 osoby

Na strukturę gospodarczą Miasta składa się obecnie:

- 201 spółek prawa handlowego, w tym 9 inwestorów zagranicznych
- ponad 3.100 lokalnych przedsiębiorców
- 19 banków
- 9 stacji paliw
- 17 aptek.

Dostrzegalny jest znaczny rozwój branży turystycznej, zwłaszcza bazy noclegowej i gastronomicznej. Na terenie miasta funkcjonuje 6 dużych obiektów noclegowych oraz 20 obiektów gastronomicznych.

Zakład Budżetowy „Targowisko Miejskie” został powołany uchwałą Rady Miasta Żyrardowa Nr XXII/125/91 z dnia 05.12.1991 roku z mocą obowiązującą od 01.01.1992 roku. Do zadań statutowych Zakładu należy prowadzenie targowiska miejskiego przy ul. Moniuszki 44/46.

Od ponad 80 – lat targowisko miejskie przyciąga niezliczone tłumy kupujących. W dzisiejszych czasach stało się miejscem stałej pracy dla około 800 osób.

Zakład Budżetowy „Targowisko Miejskie” jest jednostką organizacyjną gminy i wykonuje zadania o charakterze użyteczności publicznej. Zgodnie z art. 15 ustawy o finansach publicznych samorządowy zakład budżetowy odpłatnie wykonuje zadania, pokrywając koszty swojej działalności z przychodów własnych. Zakład jest również inkasentem opłaty targowej. W związku z tym pobiera opłatę targową od osób dokonujących sprzedaży na targowisku jak również na terenie miasta Żyrardowa. Opłata targowa jest przekazywana przez Zakład w całości do budżetu gminy.

Powierzchnia targowiska wynosi 18 321 m² ,została przekazana Zakładowi w trwały zarząd, podzielona na pięć sektorów.

Na targowisku miejskim działalność gospodarczą prowadzi ok. 180 dzierżawców, dla których w większości jest to jedyne miejsce pracy. Ponadto ilość oznaczonych miejsc handlowych przeznaczonych pod rezerwację wynosi 660 szt.

Na miejsca oznaczone w poszczególnych sektorach sprzedawane są miesięczne rezerwacje w systemie całodobowym lub przemiennym – w dni powszednie dla sprzedających artykuły rolne, a w niedziele dla sprzedających artykuły przemysłowe. Istnieją również stanowiska nieoznaczone wykorzystywane przez sprzedawców do handlu w soboty i niedziele.

Wydatki na bieżące utrzymanie i funkcjonowanie targowiska oraz dochody przynoszone przez targowisko przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Rok	Przychody	Koszty działalności	Inwestycje	Nadwyżka środków obrotowych przekazana do budżetu gminy
2010	1 453 491,39 zł	1 390 159,72 zł	-	1541,55 zł
2011	1 420 973,78 zł	1 224 905,87 zł	146 976,00 zł	18 923,91 zł
2012	1 410 415,14 zł	1 243 885,85 zł	127 833,00 zł	10 239,29 zł
2013	1 374 599,70 zł	1 227 033,03 zł	79 319,46 zł	43 946,21 zł
2014	1 346 625,81 zł	1 247 763,08 zł	-	84 351,73 zł

Inwestycje i remonty w latach 2010-2014

W 2010 roku wyrównano i przełożono nawierzchnię na 2 alejkach przy wejściu na sektor II przemysłowy. Dokonano również remontu tzw. alejki z wędlinami. Remont polegał na wymianie starej trylinki na kostkę brukową na całej długości tj. od głównej alei do bramy wjazdowej wraz z wjazdem od ul. Moniuszki.

W 2011- 2012 r. wykonano przebudowę szaletu znajdującego się na targowisku miejskim. Obecnie obiekt spełnia wszelkie wymagania określone przepisami prawa dla tego typu obiektów.

W 2013 r. wykonano modernizację nawierzchni sektora rolnego. Zakres robót obejmował rozebranie zniszczonej trylinki i ułożenie nowej kostki betonowej typu Behaton wraz ze ściekami betonowymi na powierzchni ok. 670 m² oraz przełożenie 230 m² istniejącego utwardzenia. Jednocześnie przebudowana została na odcinku 75 m istniejąca kanalizacja deszczowa. Wymienione zostały stare betonowe rurociągi na nowe z rur PCV oraz wykonano nowe wpusty deszczowe i studnie rewizyjne.

6. Infrastruktura techniczna

Żyrardów jest miastem w pełni wyposażonym w infrastrukturę techniczną gwarantując odpowiedni poziom życia mieszkańcom i możliwość rozwoju gospodarczego miasta. Działania w tej sferze koncentrują się na likwidacji tzw. białych plam, uzbrajaniu dzielnic peryferyjnych, w których zaczyna rozwijać się budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz modernizacji i ekologizacji źródeł oraz linii przesyłowych.

6.1. Drogi

Miasto Żyrardów posiada na swoim terenie 107,5 km dróg publicznych, z których ponad 97,4 km stanowią drogi kategorii gminnej. W ogólnej długości dróg gminnych, drogi o nawierzchni gruntowej stanowią ponad 41,7% , podczas gdy jeszcze w roku 2004 stanowiły około 55%. W ostatnich pięciu latach zostało utwardzonych ok. 8 km dróg gminnych.

Stan techniczny i długość dróg (wg stanu na koniec 2014 roku) przedstawia się następująco:

Kategoria drogi	Długość dróg km	Stan techniczny drogi					
		dobry		przeciętny		zły	
	km	km	%	km	%	km	%
Drogi ogółem, w tym:	107,5	25,87	24	11,41	11	70,07	65
- krajowe	0	0	0	0	0	0	0
- wojewódzkie	3,52	2,86	81,25	0,66	18,75	0	0
- powiatowe	6,43	1,61	25	1,3	20	3,52	55
- gminne, w tym	97,4	21,4	22,3	9,45	9,7	66,55	68
• utwardzone	56,8	21,4	38	9,45	17	25,95	45,0
• gruntowe	40,6					40,6	

Uwaga: Powyższy wykaz nie uwzględnia dróg powstałych z podziału nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, które nie posiadają nadanej kategorii drogi gminnej i stanowią pasy drogowe nieurządzone.

Z ogólnej ilości dróg o nawierzchni utwardzonej w Żyrardowie. Drogi o nawierzchni dobrej stanowią 38%, drogi o nawierzchni przeciętnej 17%, a drogi o nawierzchni złej 45%. Drogi o nawierzchni gruntowej zostały zaliczone w powyższej tabeli do dróg o złym stanie nawierzchni.

Opis stanu technicznego dróg

Dawne Drogi Krajowe

Przez Żyrardów, ulicami 1-go Maja i Mickiewicza, a więc przez centrum miasta, przebiegała droga krajowa nr „50”, stanowiąca obwodnicę Warszawy dla biegnącego na osi wschód – zachód ruchu „tirowskiego”. Droga ta została zmodernizowana w roku 2004 przy udziale środków przedakcesyjnych (ISPA) i naprawiona przez GDDKiA w 2012 r. przed przekazaniem Miastu Żyrardów, które nastąpiło w listopadzie 2012 roku w związku z oddaniem obwodnicy Żyrardowa do użytkowania..

W okresie pięciu lat od zakończenia modernizacji ujawniły się uszkodzenia nawierzchni jezdni w bezpośrednim otoczeniu skrzyżowań. Źle przeprowadzona regulacja poziomu włączów studni kanalizacyjnych do rzędnej nowej nawierzchni jest źródłem dużej emisji hałasu oraz powoduje drgania gruntu, które przenoszą się na budynki. Podstawowy obiekt inżynierski, jakim jest tunel na skrzyżowaniu z koleją Warszawa-Łódź został wyremontowany przez GDDKiA w 2010 roku. Tunel jest w dobrym stanie technicznym.

Drogi Wojewódzkie

Przez miasto, ulicami Jaktorowską i Reymonta, przebiega droga wojewódzka Nr „719”. W latach 2012-

2013 z inspiracji władz Miasta, które zdecydowały w 2009r. o wyasygnowaniu środków na wykonanie dokumentacji budowlanej i podpisaniu porozumienia z właścicielem drogi wykonano jej przebudowę. Inwestorem zadania był Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie. W wyniku realizacji zadania ulice Jaktorowska i Reymonta zmieniły diametralnie swoje oblicze – powstały nowe chodniki i ścieżka rowerowa, powstały nowe sygnalizacje świetlne na skrzyżowaniu z ulicami Św. Jana i Lelewela, wyremontowano most na rzece Pisi, wymieniono nawierzchnię na całej długości drogi. Ocenia się, że ok. 81% nawierzchni drogi jest w stanie technicznym dobrym, a 19% w stanie przeciętnym.

Drogi Powiatowe

Od 2006 roku nastąpiła zmiana kategorii dróg powiatowych w mieście. Zamiast jedenastu ulic z kategorią drogi powiatowej jest obecnie siedem ulic o łącznej długości 6,43 km. Część dawnych ulic powiatowych o łącznej długości 7,38 km uzyskała status dróg gminnych, a w zamian nadano kategorię drogi powiatowej czterem innym ulicom. Stan techniczny obecnych dróg powiatowych w mieście należy określić jako zły, bowiem aż 85 % długości tych dróg wymaga pilnych remontów i budowy nawierzchni utwardzonych. Jedynie ok. 15% ich długości jest w stanie przeciętnym. Podstawowe zabiegi konserwacyjne sprowadzają się do napraw częściowych nawierzchni bitumicznych jezdni oraz betonowych nawierzchni chodników. Przy dalszym utrzymywaniu takiego poziomu konserwacji tych dróg należy liczyć się z narastającą degradacją ich nawierzchni i znacznym pogorszeniem bezpieczeństwa ruchu ich użytkowników.

Drogi Gminne

Drogi gminne stanowią prawie 91% wszystkich dróg w mieście i są największą grupą ulic miejskich. Jedynie 58% z nich posiada nawierzchnie utwardzone, pozostałe 42% posiada nawierzchnie gruntowe. Większość nawierzchni utwardzonych, bo aż 76% to nawierzchnie bitumiczne. Pozostałe nawierzchnie to nawierzchnie z kostki betonowej. Szacuje się, że 45% długości tych dróg ma zły stan techniczny nawierzchni i wymaga szybkich zabiegów remontowych. Około 38% długości dróg posiada nawierzchnie o stanie dobrym i są to ulice nowe lub po wykonanych w ostatnich 10 latach remontach. Pozostałe ulice posiadają nawierzchnie w stanie przeciętnym (ok.17%). Aktualny stan dróg utwardzonych wymaga zwiększenia nakładów na ich remonty w celu powstrzymania dalszego pogarszania się ich stanu.

Drogi wewnętrzne

W Żyrardowie znajduje się 17 km dróg wewnętrznych będących w zarządzie Prezydenta Miasta, z których większość w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczona jest pod drogi publiczne, a którym nie nadano jeszcze kategorii. Większość tych dróg ma nawierzchnię gruntową nieurządzoną, a ich przebieg nie jest wytyczony geodezyjnie w terenie. Załedwie 3,40 km posiada nawierzchnię utwardzoną. Około 0,25 km dróg z nawierzchnią utwardzoną ma nawierzchnię w stanie dobrym. Pozostałe drogi wewnętrzne utwardzone mają nawierzchnię w złym stanie technicznym.

6.2 Wodociągi

Miasto Żyrardów zaopatrywane jest obecnie w wodę z ujęcia wód podziemnych "Sokule" zlokalizowanego w uroczysku leśnym Sokule (gmina Wiskitki). Woda z ujęcia kierowana jest do stacji uzdatniania wody "Mokra" przy ul. Mokrej w Żyrardowie. Po uzdatnieniu (odżelazianie i odmanganianie) z wykorzystaniem zbiorników wyrównawczych woda kierowana jest do odbiorców na terenie miasta. Woda pobierana jest w ramach zatwierdzonych zasobów

eksploatacyjnych w kat. "B" z formacji czwartorzędowej dla obszaru zasobowego o powierzchni 87 km² w ramach regionalnej dokumentacji hydrogeologicznej dla miejscowości: Żyrardów-Feliksów-Stanisławów na podstawie decyzji Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 08.02.1990 r. Pobór wody i eksploatacja stacji uzdatniania wody prowadzona jest na podstawie pozwolenia wodnoprawnego znak OŚ.6341.49.2012.KZ. z dnia 20.12.2012 r.

Pozwolenie wodnoprawne umożliwia pobór wody dla miasta Żyrardowa w ilości:

$$Q_{\max.h} = 500,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\max.d} = 12\,000,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{śr.d}} = 6\,040,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\max.a} = 4\,380\,000,0 \text{ m}^3/\text{a}$$

Obecnie w skład ujęcia wchodzi sześć studni głębinowych o wydajności od 100 m³/h do ponad 250 m³/h i głębokości od 67 - 101 m. Woda dostarczana mieszkańcom miasta w pełni odpowiada obowiązującym wymogom jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Miasto jest także właścicielem dwóch studni zlokalizowanych w miejscowości Feliksów, które traktowane są jako rezerwowe ujęcia możliwe do wykorzystania po wybudowaniu magistrali wodociągowej łączącej miasto z nowym ujęciem.

Dane dotyczące rozwoju miejskiej sieci wodociągowej w latach 2010 – 2014.

Lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
1	Dobowa zdolność produkcyjna czynnych urządzeń (tyś.m ³ /dobę)	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
2	Długość czynnej sieci rozdzielczej ulicznej (km)	93,4	94,5	95,9	97,5	97,9
3	Długość magistrali przesyłowej (km)	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6
4	Długość przyłączy prowadz. do budynków i innych obiektów wodociągowych (km)	63,8	65,3	66,5	68,0	68,9
5	Woda dostarczona odbiorcom (tyś.m ³ /rok)	1605,9	1592,0	1582,6	1522,5	1495,9

Stopień pokrycia miasta siecią wodociagową można ocenić na około 95%.

Wiek przeszło 51% miejskiej sieci wodociągowej przekracza 30 lat, sieci nowe (do 10 lat), zlokalizowane w znacznej części na obrzeżach miasta stanowią ok. 18% ogólnej długości sieci. Ok. 78% wodociągów wykonanych jest ze stali i żeliwa szarego, pozostałe – z PE i PCV. Ocenia się, że stan techniczny sieci jest zadowalający, natomiast modernizacji wymagają zasuwy węzłowe.

Miejska sieć wodociągowa jest ciągle rozbudowywana i modernizowana - w celu uzbrojenia nowych dzielnic budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego, likwidacji tzw. "białych plam" i poprawy bezpieczeństwa zasilania mieszkańców w wodę pitną.

W ramach środków pozyskanych z Funduszu Spójności zmodernizowano stację uzdatniania wody "Mokra", wykonano dwie studnie głębinowe na ujęciu Sokule, przebudowano magistralę wodociagową w ul. Żeromskiego, wykonano spinkę wodociagu pomiędzy ul.Moniuszki i Jaktorowską , przebudowano wodociąg w ul. Jaktorowskiej od ul. Kanałowej do Ruukki. wykonano sieci wodociagowe ul. Zamkniętej, Bajkowej.

Zadania własne gminy w zakresie dostarczania wody realizowane są przez spółkę miejską Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "Żyrardów" sp. z o.o.

6.3. Kanalizacja deszczowa

Żyrardów posiada rozbudowany system sieci kanalizacyjnych typu rozdzielczego, co oznacza funkcjonowanie odrębnych sieci kanalizacji deszczowej i sanitarnej. Wydzielona sieć kanalizacji deszczowej odbiera wody opadowe głównie z powierzchni utwardzonych. Zebrane za pomocą wpustów ulicznych lub rur spustowych budynków wody opadowe systemem podziemnych kanałów odprowadzane są bezpośrednio do odbiorników. Do zorganizowanego systemu kanalizacyjnego odprowadzane są również wody opadowe z dachów, utwardzonych terenów prywatnych, terenów zielonych oraz terenów utwardzonych podmiotów gospodarczych.

System miejskiej kanalizacji deszczowej składa się z kolektorów deszczowych o łącznej długości 40,23 km oraz rowów melioracyjnych. Sieć kanalizacji deszczowej zbudowana jest z rur o zróżnicowanych średnicach od Ø 150 do Ø 1200. Miasto odprowadza ścieki deszczowe zamkniętym systemem kanalizacyjnym oraz rowami melioracyjnymi do rzeki Pisi Gągoliny, rzeki Okrzeszy oraz rzeki Wierzbianki.

Trzy główne rowy melioracyjne, do których odprowadzane są ścieki deszczowe to:

- rów „L” stanowiący lewobrzeżny dopływ Pisi-Gągoliny w granicach administracyjnych miasta Żyrardowa,
- rów „51” przechodzący przez centralną część miasta, jest lewostronnym dopływem rzeki Wierzbianki,
- rów „60” położony w północno- wschodniej części miasta Żyrardowa odwadniający głównie wschodni obszar miasta jako lewostronny dopływ rzeki Wierzbianki.

Zarówno rów „51” jak i „60” odprowadzają wody opadowe poza granice administracyjne miasta Żyrardowa.

Stan techniczny istniejącej kanalizacji deszczowej jest zróżnicowany. Główną tego przyczyną jest wiek kanalizacji deszczowej, niska jakość używanych ówczesznie materiałów, niszczyielskie działanie systemów korzeniowych drzew przydrożnych oraz obciążenia wywołane zwiększoną ilością pojazdów. W ramach robót utrzymaniowych sukcesywnie dokonuje się jej czyszczenia, udrażniania i bieżącej naprawy. Z uwagi na zły stan techniczny kolektorów deszczowych wybudowanych w latach 70-tych i 80-tych przewiduje się ich stopniową wymianę.

W ostatnich latach podjęto szereg działań wynikających z koncepcji odwodnienia miasta. Zgodnie z wydanymi pozwoleniami wodnoprawnymi budowane są podczyszczalnie ścieków deszczowych na wylotach kolektorów do odbiorników. Miasto eksploatuje obecnie siedem podczyszczalni ścieków deszczowych .

W okresie ostatnich lat (2007-2009) zrealizowano kilka ważnych dla uporządkowania gospodarki wodami opadowymi w mieście zadań inwestycyjnych. Są to:

- budowa kolektora deszczowego w ulicy Mazowieckiej (Fundusz Spójności), prowadzącego ścieki deszczowe z gminy Radziejowice przez podczyszczalnię do rzeki Pisi- Gągoliny,
- budowa, również w ramach Funduszu Spójności, kolektora deszczowego wraz z podczyszczalnią w miejsce rowu „51” na odcinku od ul. Łąkowej do torów PKP,
- budowa kolektora deszczowego odprowadzającego wody opadowe z osiedla "Leśna" do rzeki Wierzbianki, wraz z podczyszczalnią.
- budowa kolektora deszczowego z podczyszczalnią w ulicach Dąbrowskiego, Leśna, Równoległa.

6.4. Kanalizacja sanitarna

Zadania własne gminy w zakresie odprowadzania ścieków sanitarnych realizuje spółka miejska Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "Żyrardów" sp. z o.o.

System kanalizacji sanitarnej jest systemem odrębnym od kanalizacji deszczowej. Odbiornikiem ścieków z tego systemu jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 14.000 m³/dobę, dodatkowo na terenie oczyszczalni znajduje się zlewnia nieczystości płynnych z szamb przydomowych.

Miejska Oczyszczalnia Ścieków jest zakładem nowoczesnym, w pełni odpowiadającym europejskim standardom.

Ścieki oczyszczone odprowadzane są do rzeki Pisi-Gagoliny na podstawie pozwolenia wodnoprawnego znak: OŚ.6341.41.2012.AR.

Dane dotyczące ilości odprowadzanych ścieków i długości sieci kanalizacyjnych na terenie Żyrardowa w latach 2010-2014 przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Ścieki odprowadzone ogółem (tys. m ³) w tym:	1476,3	1453,1	1433,5	1397,2	1384,6
	- od gospodarstw domowych	1246,0	1245,5	1234,1	1203,0	1184,4
	- od jednostek dział. produkcyjnej	57,4	48,3	34,2	39,1	40,1
2.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (bez podłączeń do budynków)(km)	80,7	85,3	86,9	88,2	92,5
3.	Długość podłączeń prowadzących do budynków (km)	33,62	34,10	35,0	35,85	36,25

Przeszło 13,5% sieci kanalizacyjnej powstało w ostatnich 5–ciu latach, prawie 43% sieci pochodzi sprzed 30 lat. Ok. 54% sieci zbudowano z kamionki, pozostałe wybudowane są z rur PVC i PE.

Sieci kanalizacyjne w mieście są intensywnie rozbudowywane i modernizowane. Obecnie przy udziale środków Funduszu Spójności zakończono częściową modernizację Oczyszczalni Ścieków a także działania inwestycyjne polegające na budowie podciśnieniowej kanalizacji sanitarnej w sąsiedniej Gminie Jaktorów, która odprowadza ścieki do Miejskiej Oczyszczalni.

Zakończono gruntowną przebudowę najstarszego w mieście kolektora sanitarnego – kanału roszarniczego co stanowi podwaliny do rozpoczęcia procesu rewitalizacji położonych w centrum miasta terenów przemysłowych.

Spółka zamierza aplikować o kolejne środki z Funduszu Spójności, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, na modernizację gospodarki wodno-ściekowej w mieście tzn. budowę i modernizację sieci kanalizacyjnych oraz dalszą modernizację Oczyszczalni Ścieków.

6.5. Ciepłownictwo

W chwili obecnej tj. 2014 r. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „ŻYRARDÓW” Sp. z o.o. dysponuje:

- Ciepłownią Miejską o mocy zainstalowanej 53,5 MW, w paliwie 65,309 MW (wyposażonej w cztery wodne kotły typu WR-10);
- Kotłownią lokalną przy ul. Kanałowej 6a – nowobudowana kotłownia węglowa wyposażona w trzy kotły węglowe o mocy 1,19 MW, w paliwie 1,42 MW.

Źródło ciepła należące do VT - Energo przy ulicy Okrzei z dniem 30 kwietnia 2007 r. zostało wyłączone z eksploatacji, a wraz z nim zlikwidowane zostały odcinki sieci parowej. W 2007 r. Spółka przeprowadziła inwestycje na kwotę 8 690 956 zł. W ramach tej inwestycji wybudowano 3873 mb nowych sieci ciepłowniczych, zamontowano 38 węzłów ciepłowniczych. PEC zlikwidował także nierentowną kotłownię olejową przy ul. 1 Maja 82. Ponadto na obszarze Miasta pozbawionym miejskiej sieci ciepłowniczej, wybudowano lokalną kotłownię niskoparametrową na paliwo stałe wraz z przyłączami do budynków.

W 2008 r. Spółka zrealizowała budowę głównej magistrali DN 250 o długości 774 mb w ulicach Kilińskiego, Peszkowskiego, Izy Zielińskiej. Łącznie wybudowano 3939 mb preizolowanych sieci ciepłowniczych oraz 22 węzły cieplne. Zapewniono ciepło dla 19 nowych budynków. Suma nakładów inwestycyjnych w 2008 r. wyniosła 5 041 539 zł.

W kolejnym roku PEC zrealizował inwestycje na kwotę 3 968 938 zł, w ramach których zrealizowano budowę głównej magistrali DN 250 o długości 619 mb w ulicach Farbiarska i Dittricha. Ponadto wykonano teletę 26 węzłów cieplnych, dzięki czemu możliwe jest elektroniczne odczytywanie stanów licznika wody i prądu elektrycznego. Łącznie wybudowano 2600 mb nowych preizolowanych sieci ciepłowniczych, zamontowano 40 węzłów cieplnych, co zapewniło ciepło dla 40 nowych budynków.

W 2010 r. zrealizowano budowę 600 mb nowych sieci cieplnych, uruchomiono 26 węzłów cieplnych dla 22 nowych budynków. Wykonano inwestycje na kwotę 2 147 461 zł.

W ramach przeprowadzonych inwestycji w latach 2007-2010 istotne zmiany zaszły również w Ciepłowni Miejskiej. Dokonano wymiany termicznego odgazowywacza wody sieciowej na nowoczesny odgazowywacz próżniowy. Wymieniono odmulacze wody sieciowej, zbudowano nowoczesną stację pracującą w trybie automatycznym. Zakupiono i zainstalowano nowe pompy szybkiego napełniania sieci, dodatkową pompę obiegową wraz z przetwornicą częstotliwości. Zmodernizowano także rozdzielnicę elektryczną pomp obiegowych, a także częściowo rozdzielnicę główną niskiego napięcia. Zakupiono i zainstalowano agregat prądotwórczy o mocy 60 kVA, zasilający najbardziej wrażliwe na brak zasilania urządzenia układu technologicznego Ciepłowni. Zakupiono i zainstalowano 2 zbiorniki o pojemności $V=80\text{ m}^3$, przeznaczone do napełniania nowych odcinków sieci i do uzupełniania sieci po awarii. Zainstalowano nowe przepustnice i zawory zwrotne przy kotłach. Wykonano remont kapitalny części ciśnieniowej kotła K-3, wymianę części ciśnieniowej kotła K-2 wraz z obmurzami bocznymi i sklepieniem czołowym. Wykonano remont odzūżlacza zgrzeblowego i taśmociągów odzūżlania i nawęglania.

Dystrybucja energii cieplnej w PEC „ŻYRARDÓW” Sp. z o.o. w 2014 r. była realizowana poprzez 424 węzły ciepłownicze. Dla porównania w 2010 r. było to 305 węzłów ciepłowniczych, w 2011 r. - 332 węzły ciepłownicze, w 2012 r. - 357 węzłów ciepłowniczych, natomiast w 2013 r. - 403 węzły ciepłownicze.

Najważniejszym obecnie realizowanym przedsięwzięciem Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Żyrardowie jest projekt **„Zwiększenie efektywności dystrybucji energii poprzez przebudowę sieci cieplnych Miasta Żyrardowa”** w ramach działania 9.2. Efektywna dystrybucja energii priorytetu IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013. Przedmiotowy projekt obejmuje modernizację sieci ciepłowniczej. Projekt zrealizowany dotychczas obejmował budowę około 13 tysięcy metrów sieci i przyłączy wykonanych w technologii rurociągów preizolowanych oraz 89 indywidualnych węzłów cieplnych, w tym 67 węzłów dwufunkcyjnych a także budowę nowych

indywidualnych węzłów ciepłych jednofunkcyjnych z automatyką pogodową i systemem monitoringu - zastępujących węzły grupowe, na terenie następujących osiedli: Kościuszki, Batorego, Żeromskiego, Batorego II i V, Pięknej, Teklin, Wschód, Centrum Nowe i Stare.

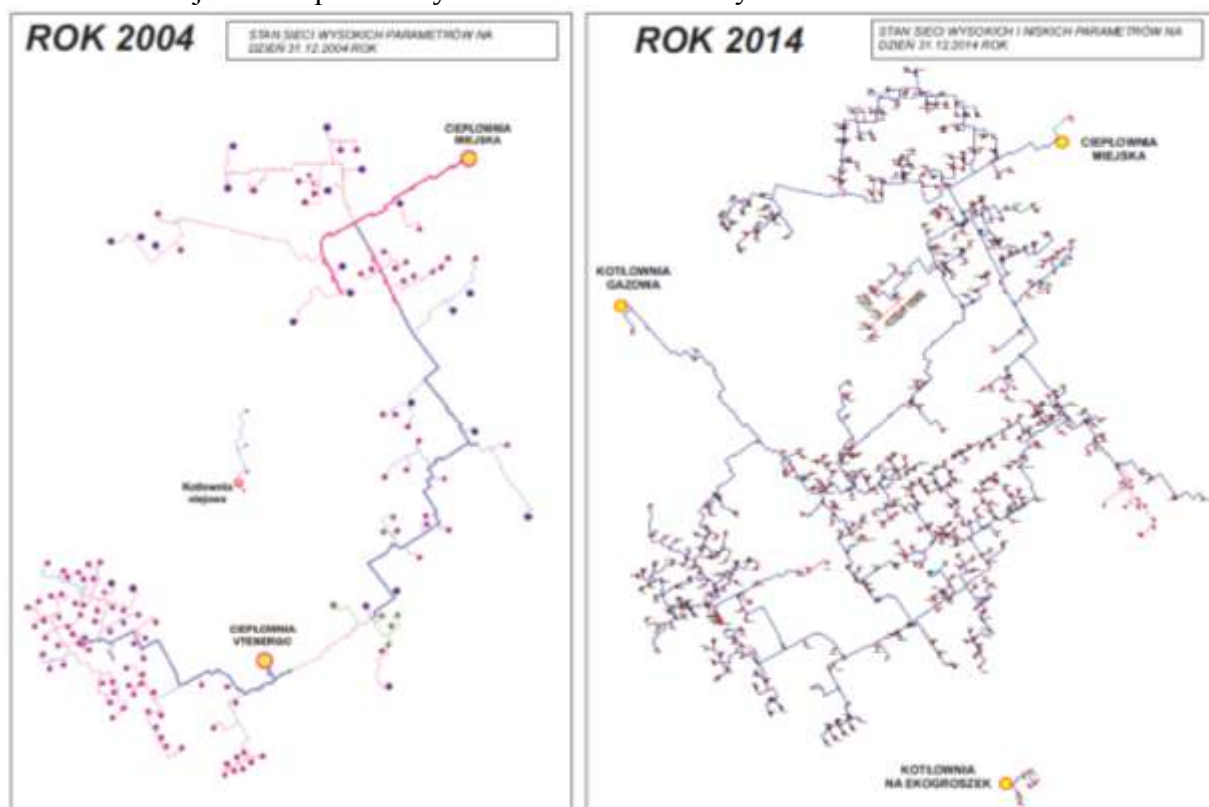
W roku 2013 powstało nowe źródło ciepła- kotłownia gazowa przy ul. Czysza 6 w Żyrardowie o mocy 10 MW. Obiekt zrealizowany został przez Spółkę GEOTERMIA MAZOWIECKA S.A. jako jej inwestycja własna i jest eksploatowany przez tę spółkę. Kotłownia pracuje od 7 stycznia 2014 r. w trybie pracy na wspólną sieć z Ciepłownią Miejską. Dla odbioru ciepła z obiektu kotłowni gazowej PEC „ŻYRARDÓW” Sp. z o.o. wybudował nową sieć 2 x DN 250 w technologii rur preizolowanych o długości 983 mb. Umowa zakupu ciepła z kotłowni gazowej przewiduje zakup 800 000 GJ w cyklu 10 lat.

PEC „ŻYRARDÓW” Sp. z o.o. eksploatowało w 2014 r. łącznie ok. 41,349 km sieci ciepłowniczej. Długość sieci tradycyjnej (wysokie i niskie parametry) wynosi 2,098 km, a sieci preizolowanej 39,251 km. W latach 2012 - 2014 długość sieci ciepłowniczej tradycyjnej zmniejszyła się o 85,88%, natomiast długość sieci ciepłowniczej preizolowanej zwiększyła się o 41,31%.

Tabela 1. Sieć ciepłownicza PEC „ŻYRARDÓW” Sp. z o.o. w latach 2012 – 2014

Rok	Sieć ciepłownicza tradycyjna [m] SWP+NP	Sieć ciepłownicza preizolowana [m] SWP+NP	Suma długości [m] SWP+NP
2012	14 858	27 776	42 624
2013	10 811	33 273	44 084
2014	2 098	39 251	41 349

Rozwój sieci ciepłowniczych na terenie Miasta Żyrardowa w latach 2004-2014.

Zapotrzebowanie mocy cieplnej wraz ze sprzedażą ciepła przez PEC „ŻYRARDÓW” Sp. z o.o. w latach 2012 – 2014

Ciepłownia Miejska + Kotłownia zasilana gazem ziemnym przy ul. Czystej 6					
Rok	Zapotrzebowanie mocy cieplnej [MW/rok]			Sprzedaż ciepła w GJ/rok	
	c.o.	c.w.u.	razem	Ciepłownia Miejska bez potrzeb własnych	Kotłownia zasilana gazem ziemnym przy ul. Czystej 6
2012	53,508	7,971	61,479	370 632,54	0,00
2013	55,505	8,28	63,785	364 306,47	0,00
2014	55,621	8,322	63,943	277 523,11	51 280,60
Kotłownia zasilana ekogroszkiem przy ul. Kanałowej 6a					
Rok	Zapotrzebowanie mocy cieplnej [MW/rok]			Sprzedaż w GJ bez potrzeb własnych	
	c.o.	c.w.u.	razem		
2012	0,759	0,115	0,874	6 621,96	
2013	0,759	0,115	0,874	6 379,76	
2014	0,759	0,115	0,874	5 837,27	

6.6. Energetyka

Zadaniem własnym gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną jest planowanie i organizacja zaopatrzenia w energię oraz dodatkowo finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych. Dostawa energii elektrycznej jest zadaniem własnym Zakładu Energetycznego.

Na system elektroenergetyczny w mieście składają się dwa główne punkty zasilania (GPZ Żyrardów i GPZ Bielnik), linie średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe.

Ilości odbiorców i zużycie e.e. (w kWh) dla Miasta Żyrardowa w latach 2010 - 2014

Grupa taryfowa	2010		2011		2012		2013		2014	
	ilość	zużycie	ilość	zużycie	ilość	zużycie	ilość	zużycie	ilość	zużycie
A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B	23	48 899 462	25	44 754 674	30	41 908 637	27	36 708 032	24	27 873 057
C	1 471	17 679 677	1 519	18 011 995	1 607	20 952 431	1 579	21 817 924	1 620	21 846 010
G	19 411	32 845 755	19 398	31 925 098	19 532	31 823 878	19 696	31 031 434	19 857	30 205 606
R	29	15 425	24	12 254	24	16 668	19	11 976	34	10 784
Razem	20 934	99 440 319	20 966	94 704 021	21 193	94 701 614	21 321	89 569 366	21 535	79 935 457

Przyrost sieci i urządzeń energetycznych w [m]

	2010	2011	2012	2013	2014
Linia SN napowietrzna	0		-490		
Linia SN kablowa	1315	5700	4533	2651	641
Linia nn napowietrzna		785	-432		
linia nn kablowa	2400	931	3759	2016	1680
stacja trafo	2	7	5	1	1

Własnością komunalną są uliczne oprawy oświetleniowe oraz niewielka ilość innych urządzeń i sieci.

W latach 2001-2002 na terenie Miasta Żyrardowa została przeprowadzona kompleksowa modernizacja oświetlenia ulicznego, polegająca na wymianie opraw oświetleniowych wraz ze źródłami światła w celu zmniejszenia kosztów zużycia energii. Obecnie stan techniczny urządzeń jest zadowalający.

6.7. Gazyfikacja

Miasto jest zaopatrywane w gaz z gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 100/PN 3,2MPa będącego odgałęzieniem gazociągu Mory-Piotrków Trybunalski, poprzez stację redukcyjno-pomiarową I⁰ (SR – I⁰/I) o przepustowości 6000 Nm³/h, która znajduje się przy ul. Mickiewicza. Stacja zasila sieć gazociągów średniego ciśnienia i dwie stacje redukcyjne II⁰ o przepustowości 600 Nm³/h każda. Miasto jest zasilane w gaz siecią gazociągów niskiego i średniego ciśnienia doprowadzających gaz do odbiorców bytowo-komunalnych.

Podstawowe dane w zakresie rozwoju sieci gazowych w ostatnich latach ilustruje tabela.

		2005	2006	2007	2008	2009
dł. gazociągów	km.	49,5	50,3	52,1	55,4	58,3
l. przyłączy	szt.	1832	1859	1907	1957	2039
		2010	2011	2012	2013	2014
dł. gazociągów	km.	59,6	62,7	76,4	77,2	85,9
l. przyłączy	szt.	2122	2170	2836	2934	2970

Do sieci gazowej podłączone jest około 50% budynków mieszkalnych, przy czym niektóre dzielnice np. południowo-zachodnia część miasta oraz osiedle Piękna są zgazyfikowane blisko w 100%. Systematycznie rozbudowywana sieć gazowa oraz istniejące rezerwy stacji redukcyjnej pozwalają na zaspokojenie aktualnych potrzeb miasta.

Zużycie gazu oraz liczba odbiorców gazu zlokalizowanych na terenie miasta Żyrardowa w latach 2010 – 2014²

Rok	Zużycie gazu w tys. m ³ na odbiorcę	Zużycie gazu w tys. m ³ na użytkownika	Liczba odbiorców	Liczba użytkowników	Wolumen w tys m ³
2010	0,60	0,55	10 210	11 254	6 157,0
2011	0,57	0,52	10 421	11 315	5 914, 2
2012	0,64	0,59	10 481	11 305	6 683, 9
2013	0,62	0,57	10 639	11 423	6 550,4
2014	0,72	0,73	10 726	11 620	8 490, 7

² Dane pochodzą z rocznego sprawozdania z zakresu gazownictwa G02g sporządzonego przez PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o. dla Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2010 – 2014

6.8. Telekomunikacja

Centralnym punktem przewodowej sieci telekomunikacyjnej obsługującej mieszkańców powiatu żyrardowskiego i firmy zlokalizowane na jego terenie jest obiekt zlokalizowany w Żyrardowie przy ul. Narutowicza, wyposażony w następujące urządzenia:

- centralę telefoniczną o pojemności 30 tysięcy abonentów,
- węzły sieci agregacyjnej, węzły DSLAM i IP DSLAM

Do obiektu głównego, za pomocą sieci kablowej dołączone są obiekty wyniesione, znajdujące się w następujących lokalizacjach:

- Osiedle Wschód przy ul. Izy Zielińskiej,
- Osiedle Żeromskiego przy ul. Ks. Ottona Wittenberga,
- ul. Jaktorowska.

Na terenie miasta Żyrardowa istnieje sieć światłowodowa o łącznej długości 33 km, jak również sieć miedziana - pojemność magistralnej sieci stacjonarnej ma wynosić 16000 par natomiast sieci rozdzielczej blisko 20000 par.

Sieć telekomunikacyjna jest podstawą świadczenia usług głosowych, internetowych i transmisji danych.

W zakresie segmentu telefonii stacjonarnej obserwowane jest zmniejszenie zapotrzebowania z uwagi na wygodniejszą i bardziej rozpowszechnioną telefonię komórkową. Wybór telefonu komórkowego jako jedyne w gospodarstwie domowym to trend ogólnoeuropejski.

Głównym czynnikiem napędowym rozwoju infrastruktury jest obecnie rosnące zapotrzebowanie na przepływność. W latach 2010 – 2014 na terenie miasta Żyrardowa prowadzone były działania inwestycyjne, które koncentrowały się na rozwoju usług szerokopasmowych (internetowych i transmisji danych). W ramach tych działań został wybudowany nowy węzeł sieci agregacyjnej (w obiekcie przy ulicy Narutowicza) oraz realizowana była rozbudowa urządzeń IP DSLAM, co umożliwiło wdrożenie technologii VDSL.

Na obszarze miasta obserwowany jest także dynamiczny rozwój sieci telefonii komórkowej zarówno w zakresie obsługi ruchu głosowego jak również internetowego i transmisji danych.

W ramach identyfikowanego zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne sukcesywnie realizowana jest rozbudowa sieci miedzianej i światłowodowej oraz urządzeń transmisyjnych, jak również zwiększane są zasoby sieci bezprzewodowej.

Obserwowany wzrost zapotrzebowania na pasmo transmisyjne i dalsze prognozy w tym zakresie wymuszają w najbliższej przyszłości konieczność rozwoju nowych technologii takich jak LTE oraz dostępu światłowodowego (FTTH) zapewniającego prędkości dostępu do internetu spełniające cele Europejskiej Agendy Cyfrowej.

6.9. Gospodarka odpadami

Do 30.06.2013 r. w Żyrardowie podobnie jak i większości polskich gmin obowiązywały zasady gospodarowania odpadami komunalnymi, których podstawą był Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Żyrardowa oraz indywidualne umowy pomiędzy właścicielami lub zarządcami nieruchomości a przedsiębiorcami posiadającymi zezwolenia na odbiór i transport odpadów.

Odpady komunalne z terenu miasta wywożone były na składowisko położone we wsi Słabomierz-Krzyżówka. Składowisko ma powierzchnię 14,21 ha i od 1992 roku zarządza nim Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Żyrardów Sp. z o.o. Obecnie Składowisko „Słabomierz -Krzyżówka” funkcjonuje na podstawie decyzji Marszałka Województwa Mazowieckiego znak: PŚ.V/BS/7672-2.1/09 z dnia 17.03.2009 zmienioną decyzją znak :PŚ-IV.7241.13.2015 .G.G z dnia 12.02.2015 roku udzielających zgodę na zamknięcie wydzielonej części składowiska (ok. 3 ha). W dniu 19.02.2015 r. Starostwo Powiatowe w Żyrardowie wydało decyzję na przetwarzanie określonych rodzajów odpadów na zamkniętej części składowiska . Powyższe decyzje tracą ważność 31.12.2016 roku i pozwalają jedynie ukształtować bryłę składowiska odpadów po czym nastąpi jego zamknięcie.

Zasady dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi w gminach uległy zmianie od 1 lipca 2013 roku. Zgodnie z zapisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach to właśnie gminy stały się odpowiedzialne za odbieranie oraz zagospodarowanie odpadów komunalnych. Wprowadzenie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi miało na celu:

- „uszczelnienie” systemu poprzez objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców,
- wprowadzenie prostej i skutecznej segregacji
- ograniczenie składowania odpadów zwłaszcza ulegających biodegradacji,
- ograniczenie zagrożeń dla środowiska.

W nowym systemie to gmina ustala stawkę i sposób naliczania opłaty jaką ponoszą mieszkańcy za odbieranie odpadów z ich nieruchomości. Gmina dokonuje również wyboru firmy odbierającej odpady od właścicieli nieruchomości oraz organizuje punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

W Żyrardowie od 01.07.2013 roku odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych zostało powierzone firmie P.U. Hetman Sp. z o.o. wyłonionej w ramach przetargu nieograniczonego. Umowa z Wykonawcą została zawarta na okres dwóch lat.

Jednocześnie został uruchomiony Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ul. Czystej 5, którego zadaniem jest przyjmowanie od mieszkańców Żyrardowa odpadów problematycznych oraz odpady selektywne zgromadzone w nadmiarze. Prowadzeniem PSZOK zajmuje się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Żyrardów Sp. z o.o.

Ilość odpadów komunalnych i nieczystości płynnych wytworzonych na terenie miasta Żyrardowa przedstawia poniższa tabela.

<i>Lp.</i>	<i>Ilość wywiezionych odpadów</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
-------------------	--	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

Lp.	Ilość wywiezionych odpadów	2011	2012	2013	2014
1.	Odpady komunalne odebrane od mieszkańców (Mg)	9 345,2	12 491,6	12 165,8	12 179,8
2.	Odpady komunalne zebrane w PSZOK (Mg)	-----	-----	538,7	1.789,9
3.	Nieczystości płynne (m ³)	b.d	9 655.6	9 152,3	9 101,7

Ilość odpadów komunalnych oraz nieczystości płynnych odbieranych bezpośrednio z nieruchomości na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Rośnie natomiast ilość odpadów dostarczanych przez mieszkańców do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów, przy czym głównie są to odpady budowlane i rozbiórkowe oraz odpady biodegradowalne.

W 2010 roku ok. 83% odpadów wytworzonych w mieście trafiało na składowisko bez wcześniejszego przetwarzania. Obecnie odpady zagospodarowywane są w Regionalnych Instalacjach do Przetwarzania Odpadów Komunalnych, a na składowiska przekazywane są tylko pozostałości z sortowania.

Dokumentem określającym główne cele Miasta w zakresie szeroko pojętej gospodarki odpadami jest „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żyrardowa na lata 2010-2013 z uwzględnieniem lat 2014-2017 (aktualizacja), w którym dokonano oceny stanu środowiska w mieście Żyrardowie. Niniejszy dokument jest opisem zamierzeń mających na celu poprawę sytuacji w środowisku związanej z gospodarką odpadami, głównie poprzez zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na składowisku i wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”.

Miasto prowadzi selektywną zbiórkę odpadów opakowaniowych w oparciu o system pojemnikowy (w podziale na papier, szkło i tworzywa sztuczne) w zabudowie wielorodzinnej oraz system workowy w rejonach zabudowy jednorodzinnej. Obecnie zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych objęci są wszyscy mieszkańcy Żyrardowa.

W Mieście funkcjonuje również zbiórka odpadów niebezpiecznych, wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych tj. zużytych baterii, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

W październiku 2008 roku Miasto uchwaliło „Program usuwania wyrobów zawierających azbest w latach 2008 – 2032”, w którym zaplanowano podjęcie działań zmierzających do bezpiecznego usunięcia odpadów azbestowych z terenu Żyrardowa i zdeponowania ich na wyznaczonych składowiskach odpadów przemysłowych w sposób eliminujący negatywne oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzi i środowisko.

6.10. Komunikacja samochodowa

Do końca roku 2008 w Żyrardowie działały dwa przedsiębiorstwa przewozowe – Miejski Zakład Komunikacyjny (MZK) i Państwowe Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (PKS). MZK posiadał 25 autobusów, które obsługiwały 12 linii na terenie miasta. Linie te łączyły również Żyrardów z miejscowościami podmiejskimi – Międzyborowem oraz Korytowem.

Częstotliwość kursowania autobusów i ilość linii była elastycznie dopasowywana do potrzeb mieszkańców.

MZK działało jako zakład budżetowy i jego działalność była dotowana z budżetu miasta. Prowadzony proces ewaluacji jakości usług komunikacji publicznej świadczonych przez tę jednostkę skłonił miasto do poszukiwania nowych form świadczenia na rzecz mieszkańców usług przewozowych, które uchroniłyby budżet miasta przed koniecznością poniesienia znacznych nakładów finansowych na poprawę jakości taboru. Zdecydowano się na powierzenie wykonywania usług w zakresie komunikacji publicznej podmiotowi zewnętrznemu – profesjonalnemu przewoźnikowi, z jednoczesnym zachowaniem przez miasto uprawnień do szczegółowego nadzoru i kontroli wykonywania usług. W roku 2009 przeprowadzono stosowne postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego i z dniem 01.09.2009 powierzono świadczenie usług przewozowych nowemu podmiotowi – PKS Grodzisk Mazowiecki sp. z o.o. Z dniem tym postawiono MZK w stan likwidacji. Nowy przewoźnik obsługuje wszystkie dotychczasowe linie z wykorzystaniem własnego taboru. Do przewozu osób PKS w Grodzisku Mazowieckim wykorzystuje 13 autobusów na stałe jeżdżących po mieście i 5 rezerwowych.

W Żyrardowie zarejestrowanych jest 81 taksówek osobowych.

Ocenia się, że podaż usług komunikacji samochodowej w wysokim stopniu zaspokaja potrzeby mieszkańców w tym zakresie.

7. Infrastruktura społeczna

7.1. Oświata i wychowanie

W zakresie zadań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych w Żyrardowie funkcjonują placówki publiczne jak i niepubliczne. Są one prowadzone przez samorządy oraz osoby prawne i fizyczne.

Gminne placówki oświatowo-wychowawcze

Miasto Żyrardów jest organem prowadzącym dla sześciu przedszkoli, sześciu szkół podstawowych, sześciu gimnazjów, Miejskiego Ogrodu Jordanowskiego i Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego. Szkoły podstawowe i gimnazja funkcjonują od roku szkolnego 2008-2009 w sześciu kompleksach jako zespoły szkół publicznych. Do tego roku szkolnego funkcjonowały odrębnie cztery szkoły podstawowe i dwa gimnazja. Przeprowadzona przez władze miasta reforma oświatowa podyktowana była troską o poziom nauczania i efekty wychowania dzieci i młodzieży w szkołach miejskich. Z dniem 1 września 2009r. Miasto Żyrardów stało się organem prowadzącym dla Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego na mocy Porozumienia z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie powierzenia przez Powiat Żyrardowski gminie Miasto Żyrardów zadania własnego w zakresie prowadzenia Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego z siedzibą w Żyrardowie przy ul. Janiny Kacperskiej.

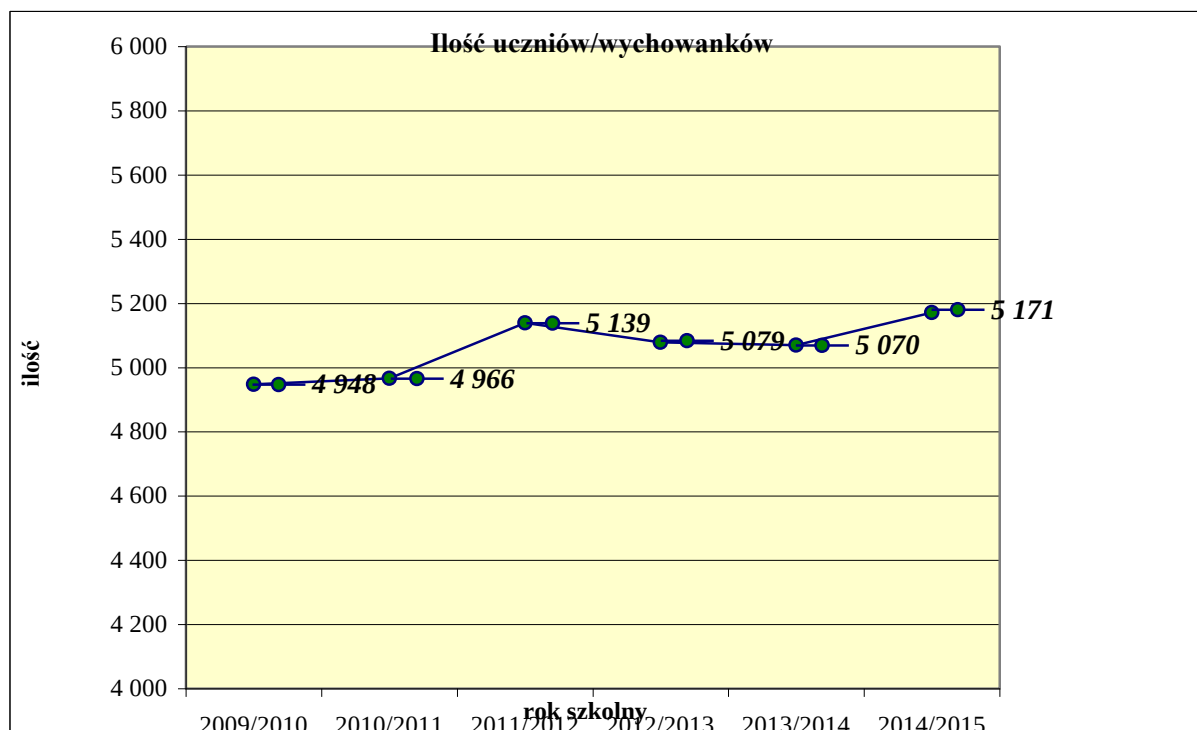
Według sprawozdania Systemu Informacji Oświatowej zgodnie ze stanem na 31.03.2015 r. do 34 oddziałów w 6 przedszkolach, w tym jednego integracyjnego uczęszcza 824 wychowanków. Dla dzieci 5 i 6 letnich zorganizowano też oddziały rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego w szkołach podstawowych przy Zespołach Szkół Publicznych Nr 1, 2, 3, 4, 6, 7.

Liczba tych oddziałów wynosi 14 i obejmuje 346 wychowanków. W szkołach podstawowych istnieje dla klas I-VI 98 oddziałów, w których naukę pobiera 2356 uczniów, w gimnazjach dla 1102 uczniów utworzono 43 oddziały. Naukę w liceum pobiera 543 uczniów w 18 oddziałach.

Łącznie w placówkach dla których organem prowadzącym jest Miasto Żyrardów istnieje w roku szkolnym 2014/2015 207 oddziałów dla 5171 uczniów i wychowanków.

W bieżącym roku szkolnym liczba uczniów i wychowanków w placówkach oświatowych wzrosła z uwagi na obniżenie wieku szkolnego.

Przedstawiony niżej wykres przedstawia zmiany liczby uczniów i wychowanków w miejskich placówkach oświatowych.

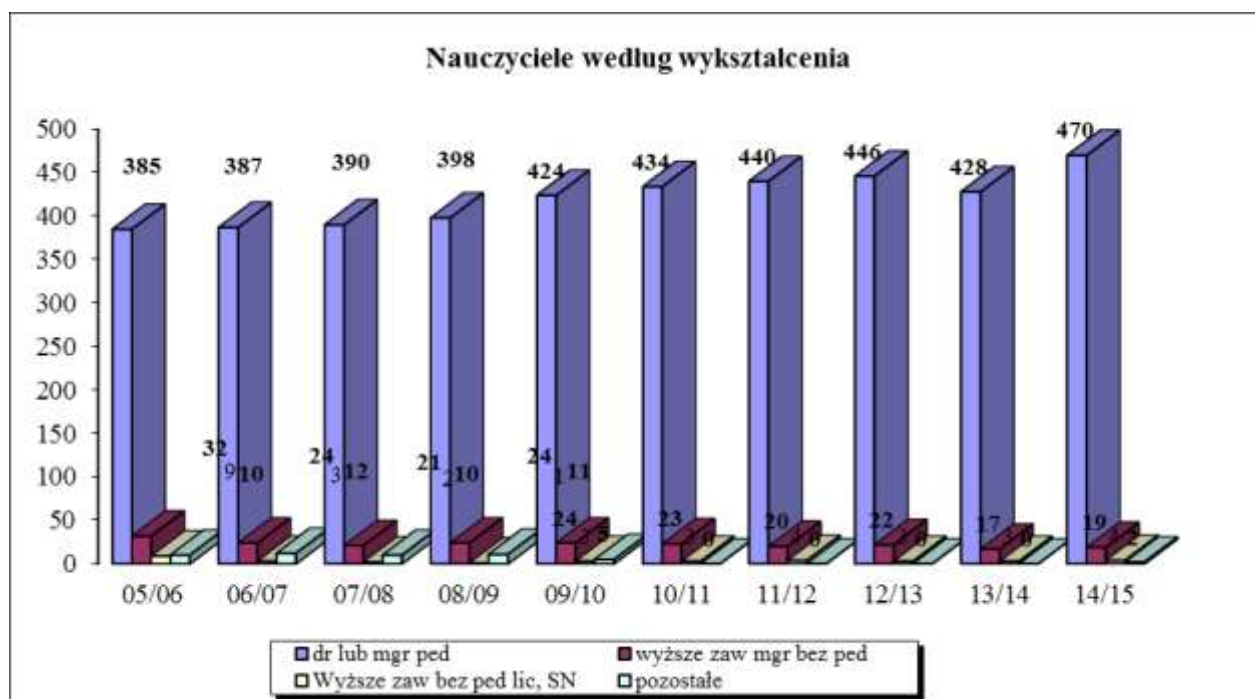
Ogółem żyrardowska oświata w roku szkolnym 2014/2015 dysponuje 189 salami lekcyjnymi i pracowniami, na jedną salę przypada średnio 27,35 uczniów, a średnia liczebność klas to 24,98.

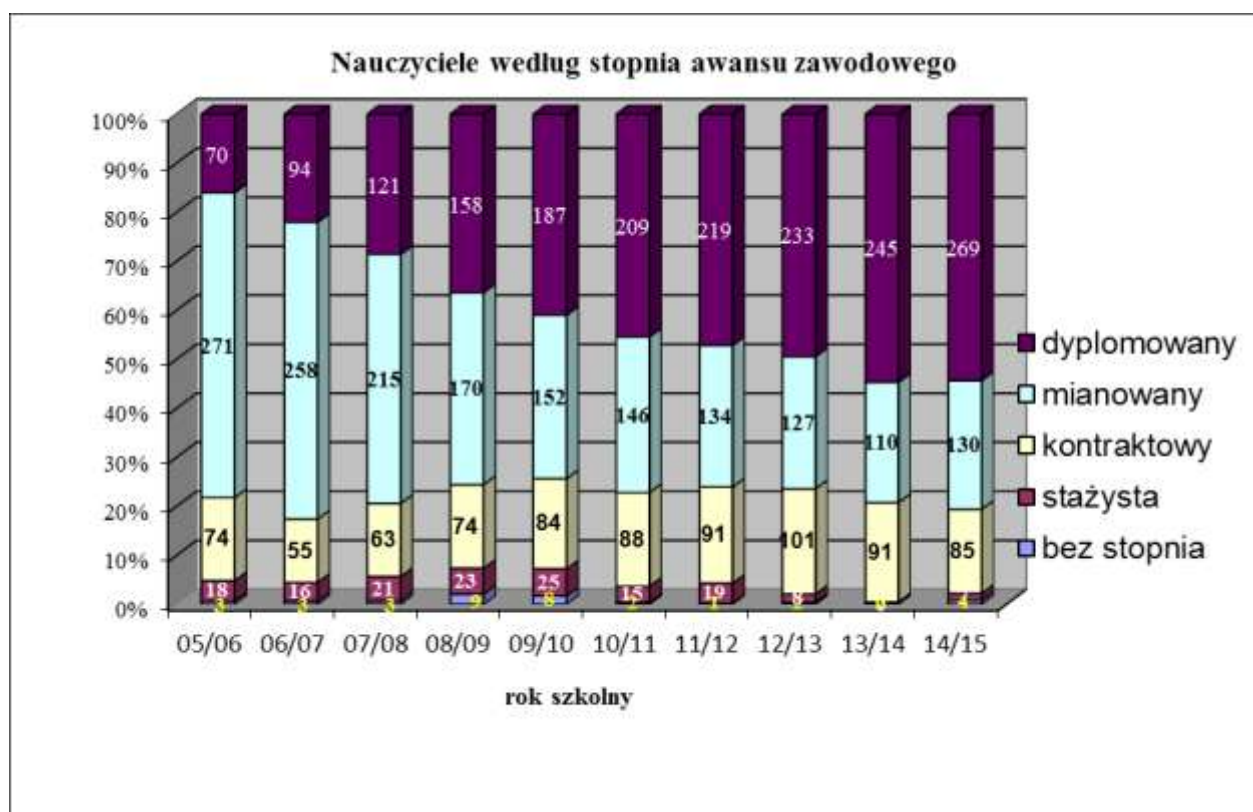
Placówka	pomieszczenia								razem
	sale lekcyjne	pracownie szkolne	biblioteka	świetlica	sale gimnastyczne	kuchnia i stołówka	pomieszczenia wielofunkcyjne	gabinety	
Zespół Szkół Publicznych Nr 1	12	6	1	1	1	0	0	0	21
Zespół Szkół Publicznych Nr 2	15	6	1	1	2	1	1	1	28
Zespół Szkół Publicznych Nr 3	23	5	2	2	1	1	0	0	34
Zespół Szkół Publicznych Nr 4	19	3	1	1	1	1	0	3	29
Zespół Szkół Publicznych Nr 6	18	5	2	2	1	1	0	2	31
Zespół Szkół Publicznych Nr 7	16	4	2	1	2	0	0	2	27
Miejskie Przedszkole Nr 2	5	0	0	0	0	1	0	2	8
Miejskie Przedszkole Nr 5	7	0	0	0	0	1	0	1	9
Miejskie Przedszkole Nr 6	4	0	0	0	0	1	1		6
Miejskie Przedszkole Nr 8	5	0	0	0	0	1	1		7
Miejskie Przedszkole Nr 9	10	0	0	0	0	1	1		12
Miejskie Integracyjne Przedszkole Nr 10	3	0	0	0	0	1	0	4	8

Miejski Ogród Jordanowski	0	0	0	3	0	0	0	0	3
Liceum Ogólnokształcące	8	15	1	0	0	0	1	3	28
razem	145	44	10	11	8	10	5	18	251

Wszystkie placówki w roku szkolnym 2014/2015 zatrudniają 495 pełno i niepełnozatrudnionych nauczycieli oraz 213 pracowników niepedagogicznych. W kolejnych latach ilość pracowników pedagogicznych przedstawia się następująco.

Rok szkolny	Liczba zatrudnionych nauczycieli w osobach		
	ogółem	w tym zatrudnieni w	
		pełnym wymiarze zajęć	niepełnym wymiarze zajęć
05/06	436	337	99
06/07	426	338	88
07/08	423	341	82
08/09	434	357	77
09/10	456	368	88
10/11	460	363	97
11/12	464	380	84
12/13	471	381	90
13/14	448	372	76
14/15	495	374	121

W kolejnych latach nauczyciele podnosili kwalifikacje zawodowe oraz uzyskiwali kolejne stopnie awansu zawodowego. Obecnie prawie 95% z nich posiada przygotowanie pedagogiczne z tytułem naukowym dr lub mgr, a 54% to nauczyciele dyplomowani.

Stan techniczny i wyposażenie obiektów Zespołów Szkół uznać należy za dobry.

Zdecydowanie gorszy jest stan techniczny obiektów przedszkolnych. Z pięciu obiektów wybudowanych w tzw. systemie ciechanowskim dwa zlikwidowano (jedno w roku 2008, przenosząc przedszkole do obiektu nowego, większego), pozostałe znajdują się w złym stanie technicznym i wymagają modernizacji w najbliższym okresie. Niezbędna wydaje się też budowa nowego przedszkola.

Miasto posiada opracowany projekt techniczny na modernizację największego i najstarszego w mieście przedszkola Nr 9 (w r. 2009 rozpoczęto I-szy etap remontu, bez wyprowadzania dzieci), opracowano też dokumentację na budowę nowego przedszkola na działce po zlikwidowanym obiekcie przy ul. Brzóska.

Wszystkie szkoły i przedszkola wyposażone są w niezbędne pomoce dydaktyczne, sprzęt i pracownie komputerowe, każdy Zespół Szkół posiada też pracownię językową.

Miasto Żyrardów jest też organem prowadzącym dla jednej placówki oświatowo – wychowawczej tj. Miejskiego Ogrodu Jordanowskiego. Miejski Ogród Jordanowski jest placówką czynną dla wszystkich zainteresowanych dzieci i młodzieży od poniedziałku do piątku w godz. 8:00-19.00 oraz w soboty w godz. 10.00-16.00. Odbywają się tu zajęcia opiekuńczo - wychowawcze, rekreacyjne, artystyczne, turystyczne i sportowe – w sumie 12 różnych typów zajęć stałych. Nauczyciele placówki wspomagają dzieci z trudnościami w nauce, a także korzystając z wolontariatu nauczycieli innych szkół, ogród zapewnia opiekę pedagogiczną, psychologiczną i logopedyczną. Dzieci w wieku przedszkolnym uczęszczają na zabawy integracyjne i rozwojowe od poniedziałku do piątku w godz. 08.00-14.00.

Oferta wychowawcza i edukacyjna gminy uzupełniona jest przez placówki niepubliczne.

1. Społeczną Szkołę Podstawową Nr 2 im. Pawła Hulki –Laskowskiego Społecznego Towarzystwa Oświatowego przy ul. Armii Krajowej 3, wpisaną do ewidencji placówek niepublicznych 31 sierpnia 1999r. pod numerem 5/99,
2. Społeczne Gimnazjum im. Pawła Hulki-Laskowskiego Społecznego Towarzystwa Oświatowego przy ul. Armii Krajowej 3 wpisane do ewidencji placówek niepublicznych 22 czerwca 1999r. pod numerem 3/99
3. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Kraina Radości” przy ul. Henryka Sienkiewicza 9, wpisany do ewidencji placówek niepublicznych 26 października 2009r. pod numerem 1/0, z datą rozpoczęcia działalności od 1 października 2010r.
4. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Kraina Radości” przy ul. Bohaterów Warszawy 65, wpisany do ewidencji placówek niepublicznych 20 września 2013r. pod numerem 2/2013, z datą rozpoczęcia działalności od 1 października 2013r.
5. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „TĘCZA” przy ul. Leona Wasilewskiego 9, wpisany do ewidencji placówek niepublicznych 29 lipca 2013r. pod numerem 1/2013 z datą rozpoczęcia działalności od 1 września 2013r.
6. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Gabilandia”, wpisany do ewidencji placówek niepublicznych 15 października 2013r. pod numerem 3/2013, który rozpoczął działalność od 1 kwietnia 2014r.
7. Przedszkole niepubliczne „MINI PRZEDSZKOLE DINO” przy ul. Kościuszki 13, wpisane do ewidencji placówek niepublicznych 28 sierpnia 2014r. pod numerem 1/2014 z datą rozpoczęcia działalności od 1 września 2014r.
8. Przedszkole Niepubliczne Pozytywka przy ul. 1 Maja 87, wpisane do ewidencji placówek niepublicznych 15 września 2014r. pod numerem 2/2014, które rozpoczęło działalność od 30 września 2014r.
9. Przedszkole Niepubliczne ŻYRAFA przy ul. Nowy Świat 18 a lok. 9, 10, wpisane do ewidencji placówek niepublicznych 15 września 2014r. pod numerem 3/2014, z datą rozpoczęcia działalności od 30 września 2014r.

Szkoły ponadgimnazjalne

Na terenie Żyrardowa funkcjonuje 8 placówek oświatowych publicznych i niepublicznych kształcenia ponadgimnazjalnego oferujących naukę dla młodzieży i dorosłych w:

- 5 liceów ogólnokształcących (w tym 1 Liceum Ogólnokształcące - Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Kolarstwie, 2 Licea Ogólnokształcące dla Dorosłych),
- 2 technika
- 2 zasadnicze szkoły zawodowe kształcące w zawodach: lakiernik gastronomicznych, budowlanych, technicznych
- 1 policealna szkoła medyczna dla młodzieży.

Na terenie miasta działa Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy kształcący na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i zasadniczej szkoły zawodowej.

Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2010-2014:

2009/2010 – 488

2010/2011 – 459

2011/2012 – 555

2012/2013 – 551

2013/2014 - 560

Placówki ponadgimnazjalne wyposażone są w niezbędny sprzęt do realizacji zajęć, taki jak: komputery z dostępem do Internetu, telewizory, odtwarzacze DVD, projektory multimedialne, kserografy, tablice interaktywne, laptopy, rzutniki.

Organem prowadzącym dla publicznych szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem Szkoły Mistrzostwa Sportowego oraz od roku szkolnego 2009-2010 LO im. S. Żeromskiego) oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego jest Starostwo Powiatowe w Żyrardowie.

Placówką powiatową jest także Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, w której działa 9 gabinetów psychologiczno-pedagogiczno-logopedycznych, wyposażonych w sprzęt niezbędny do realizacji zadań statutowych poradni.

Szkoły wyższe

Collegium Masoviense – Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu powstała 16 lutego 2010 roku (została wpisana do rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych prowadzonego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego) uzyskując uprawnienia do prowadzenia studiów I stopnia na kierunkach: RATOWNICTWO MEDYCZNE i PIEŁĘGNIARSTWO. W kolejnych latach Uczelnia uzyskała uprawnienia do prowadzenia kierunków ZDROWIE PUBLICZNE i KOSMETOLOGIA. Dynamiczny rozwój i dorobek naukowy pozwolił Uczelni na uzyskanie uprawnień do prowadzenia na wyżej wymienionych kierunkach zarówno studiów licencjackich jak i studiów magisterskich.

Collegium Masoviense jako jedna z nielicznych uczelni w Polsce prowadzi na kierunku Zdrowie publiczne kształcenie w zakresie Higieny stomatologicznej i Ratownictwa medycznego na studiach II stopnia (studiach magisterskich).

Uczelnia prowadzi studia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym.

W kolejnych latach Collegium Masoviense pragnie wzbogacić ofertę edukacyjną o nowe kierunki i poziomy kształcenia m.in. Kosmetologię (studia magisterskie), oraz kierunki techniczne związane z profilem medycznym CM. Struktura CM opiera się na Instytutach o nazwach stosownych do prowadzonych kierunków.

Ogólna charakterystyka rozwoju Collegium Masoviense – Wyższej Szkoły Nauk o Zdrowiu

Rok akademicki	Liczba studentów	Liczba absolwentów	Liczba wykładowców z tytułem naukowym lub zawodowym				Pracownicy administracyjni o-techniczni
			prof.	dr hab.	dr	mgr	
2012	520	230	24	6	29	23	7
2013	770	200	32	10	34	21	7
2014	790	200	39	10	35	24	7
2015	850	270	45	10	39	37	8

Collegium Masoviense prowadzi ożywioną działalność naukową. Uczelnia realizuje szereg projektów badawczych w kooperacji zarówno z uczelniami krajowymi jak i zagranicznymi. Uczestniczy w międzynarodowej wymianie kadry dydaktycznej, kładąc duży nacisk na realizację zadań dydaktycznych w Collegium Masoviense przez naukowców z uczelni zagranicznych. Ważnym elementem działania CM naukowego jest aktywność redakcyjno-wydawnicza. Kadra zatrudniona w CM znajduje się w kolegiach redakcyjnych takich czasopism jak: *Journal of Public Health, Nursing and Medical Rescue* oraz *Journal of Clinical Healthcare*.

7.2. Pomoc społeczna

Do placówek świadczących pomoc społeczną mieszkańcom Żyrardowa należą:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Do najważniejszych form pomocy społecznej udzielanej przez MOPS w Żyrardowie w latach 2010 – 2014 należały:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych oraz opłacanie składek zdrowotnych osobom pobierającym ten zasiłek i niepodlegającym obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- kierowanie do domów pomocy społecznej i opłacanie pobytu w tych domach;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych i w naturze;
- realizacja programu dożywiania, w tym przede wszystkim dożywianie dzieci;
- świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- opłacanie składek zdrowotnych określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym;
- prowadzenie pracy socjalnej.

W poszczególnych latach ulega zmianom zarówno wielkość środków pieniężnych wydatkowanych na różne formy pomocy, jak i liczba korzystających z tej pomocy osób i rodzin. Powodem tych zmian są zazwyczaj zmiany prawne, demograficzne (dzietność, migracje) oraz zmiany w sferze dochodów. W latach 2010 – 2014 z pomocy społecznej korzystało w Żyrardowie od około 8% (2010 r.) do około 5,6% (2014 r.) żyrardowskich rodzin.

Najczęściej występującymi w Żyrardowie powodami uzasadniającymi przyznawanie pomocy od wielu już lat pozostają: ubóstwo (około 67% rodzin korzystających z pomocy w 2014 r.), bezrobocie (50%) , niepełnosprawność (38%) oraz występowanie długotrwałej lub ciężkiej choroby (32%).

Bardzo ważnym obszarem pomocy społecznej jest dożywianie, z którego w latach 2010 – 2014 korzystało od 550 osób (2010 r.) do 395 (2012 r.). Koszt realizowania programu „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*” w poszczególnych latach tego okresu się zmieniał i wynosił od 240 tys. zł w 2010 r. do 161,4 tys. zł w 2014 r.

Dokładne dane obrazujące zakres udzielanej pomocy i jej formy, a także związane z tym wydatki znajdują się w tabelach sporządzonych na podstawie sprawozdań resortowych MOPS za lata 2010-2014 r.

ZAKRES POMOCY UDZIELANEJ PRZEZ MIEJSKIM OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŻYRARDOWIE W LATACH 2010 – 2014

Tabela 1. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną MOPS w Żyrardowie
w latach 2010 – 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014
Świadczenia ogółem bez względu na ich formę i źródło finansowania – liczba korzystających					
- liczba osób, którym przyznano świadczenie	1686	1478	1294	1157	1174
- liczba rodzin	1236	1119	1009	909	898
- liczba osób w rodzinach	2653	2425	2130	2016	2003
Świadczenia pieniężne					
- liczba osób, którym przyznano świadczenie	-	1083	917	844	858
- liczba rodzin	-	937	864	810	790
- liczba osób w rodzinach	-	1972	1756	1694	1640
Świadczenia niepieniężne					
- liczba osób, którym przyznano świadczenie	-	490	451	384	411
- liczba rodzin	-	331	299	226	253
- liczba osób w rodzinach	-	928	837	731	827
Źródło finansowania - w ramach zadań własnych					
- liczba osób, którym przyznano świadczenia	1686	1478	1294	1157	1174
- liczba rodzin	1236	1119	1009	909	898
- liczba osób w rodzinach	2653	2425	2130	2016	2003
Źródło finansowania- w ramach zadań zleconych					
- liczba osób, którym przyznano świadczenia	-	2	3	7	11
- liczba rodzin	-	1	2	6	10
- liczba osób w rodzinach	-	4	7	23	39
Pomoc w postaci pracy socjalnej ogółem					
- liczba rodzin	728	1591	920	834	834
- liczba osób w rodzinach	2173	3795	1803	1701	1701
Pomoc wyłącznie w postaci pracy socjalnej					
- liczba rodzin	81	472	72	112	112
- liczba osób w rodzinach	247	1370	207	235	235

Źródło: Sprawozdania MOPS w Żyrardowie za lata 2010 - 2014 r.

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy przez MOPS w Żyrardowie w latach 2010 - 2014

PRZYCZYNA TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2010		2011		2012		2013		2014	
	Liczba:									
	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinac h	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinac h
Ubóstwo	689	1503	666	1463	608	1323	608	1323	604	1348
Sieroctwo	2	3	6	13	4	8	4	8	3	6
Bezdomność	50	62	40	47	34	42	34	42	42	52
Potrzeba ochrony macierzyństwa	41	203	35	170	29	138	29	138	28	145
- wielodzietność	26	149	24	129	18	96	18	96	20	112
Bezrobocie	622	1545	594	1497	531	1351	531	1351	532	1326
Niepelnosprawność	453	754	419	701	350	597	350	597	344	607
Długotrwała lub ciężka choroba	475	766	424	659	319	504	319	504	291	467
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza i w prowadzeniu gospodarstwa domowego:	135	412	137	415	112	370	112	370	105	343
- rodziny niepełne	102	295	102	290	85	257	85	257	75	215
- rodziny wielodzietne	17	96	33	175	19	101	19	101	21	112
112Przemoc w rodzinie	4	12	2	7	1	3	1	3	2	6
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alkoholizm	33	64	28	47	18	25	18	25	23	40
Narkomania	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	33	42	21	32	28	46	28	46	26	43
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	2	3	3	6	-	-	-	-	-	-
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zdarzenie losowe	10	20	3	7	4	8	4	8	3	9
Sytuacja kryzysowa	2	6	4	10	-	-	-	-	-	-
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna		-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabela 3. Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w Żyrardowie w latach 2010-2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób ogółem	553	490	395	553	404
- dzieci do 7 r. ż.	69	52	35	38	33
- uczniowie szkół	323	320	301	329	318
- pozostałe osoby	161	118	4	186	53
Koszt (w zł)	240.000	190.000	217.240	191.600	161.409
- środki własne	50.000	76.000	108.240	88.600	60.069
- dotacja	190.000	114.000	109.000	103.000	101.340

Źródło: Sprawozdania MOPS w Żyrardowie za lata 2010 - 2014 r.

Istotną formą świadczonej przez MOPS pomocy jest także piecza zastępcza (rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze) i wspieranie rodzin, którym zagraża to, że dzieci w tych rodzinach zostaną objęte pieczą zastępczą lub tą pieczą już są objęte. Na realizację zadań związanych z pieczą zastępczą wydatkowano w 2014 r. 414, 7 tys. zł. Część tych rodzin objęta została „Programem asystent rodziny”. W 2014 roku w Żyrardowie pracowało 5 asystentów rodzin. W omawianym okresie wystąpiły w Żyrardowie następujące trendy w sferze świadczenia zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej:

- zmniejszała się liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy z 1236 rodzin w 2010 r. do 898 rodzin w 2014 r.;
- zwiększał się w wydatkach pomocowych MOPS ogółem udział środków wydatkowanych z tytułu wypłaty zasiłków stałych oraz opłacania pobytu mieszkańców naszego miasta w domach pomocy społecznej;

MOPS w Żyrardowie zajmuje się także wypłacaniem świadczeń rodzinnych i dodatków do tych świadczeń oraz świadczeń alimentacyjnych.

2. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Limanowskiego 32^B

Jest to placówka zapewniająca całodobową opiekę osobom dorosłym, przewlekle chorym somatycznie. W domu, który przeznaczony jest dla 68 osób, znajduje się 25 pokoi mieszkalnych.

3. Dom Pomocy Społecznej w Żyrardowie, ul. Sosabowskiego 23

Dom ten jest przeznaczony dla 90 mieszkańców i oferuje całodobową opiekę osobom starszym.

4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie

Centrum zajmuje się prowadzeniem specjalistycznego poradnictwa, prowadzeniem domów pomocy społecznej, organizowaniem i częściowym finansowaniem pieczy zastępczej oraz udzielaniem pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie rehabilitacji społeczno-zawodowej, osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze w usamodzielnieniu się, osobom, które natrafiają na trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu różnego rodzaju placówek całodobowych (opiekuńczo-wychowawczych, socjalizacyjnych, dla samotnych matek itp.), a także cudzoziemcom.

5. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Międzywojewódzkiej Usługowej Spółdzielni Inwalidów „Novum”

Jest placówką oferującą osobom z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością pobyt dzienny i możliwość uczestniczenia w zajęciach terapeutycznych, w tym służących rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób.

6. Dom Dziennego Pobytu dla Dzieci Niepełnosprawnych w Żyrardowie

Utworzona w 1991 roku przez Stowarzyszenie „Równe Szanse” placówka podejmuje działania służące poprawie psychoruchowego funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych oraz przyczyniające się do ich normalnego funkcjonowania w rodzinie, w grupach, do których należą oraz w społeczności lokalnej. W placówce prowadzone są zajęcia logopedyczne, rehabilitacja medyczna, terapia zajęciowa, psychoterapia, muzykoterapia, drama terapia, a także zajęcia uspołeczniające, integrujące, kulinarne i dydaktyczno-wychowawcze. Siedziba DDPD znajduje się w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym

7. Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób dorosłych

Placówka utworzona została przez Stowarzyszenie „Równe Szanse” w 2011 roku. Jest przeznaczona dla 25 osób dorosłych niepełnosprawnych umysłowo. Celem ŚDS jest prowadzenie zajęć terapeutycznych z podopiecznymi oraz nauczanie i wyrabianie w nich niezbędnych umiejętności życiowych. Podejmowane działania wspierająco-aktywizujące oparte są o specjalnie opracowane indywidualne plany postępowania, które muszą zyskać akceptację danej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny.

Ponadto w Żyrardowie niesieniem pomocy społecznej w różnych formach zajmują się:

- Referat Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miasta (przyznawanie i wypłacanie ze środków własnych gminy dodatków mieszkaniowych);
- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Żyrardowa, który koordynuje pomoc specjalistyczną udzielaną mieszkańcom i rodzinom dotkniętym uzależnieniami (poradnictwo i konsultacje realizowane przez psychologów i psychiatrę);
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- instytucje i organizacje pozarządowe (m.in. Polski Czerwony Krzyż, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, CARITAS, Stowarzyszenie Oratorium im. Św. Jana Bosko, Stowarzyszenie „MONAR” - Dom Opieki w Oryszewie, Stowarzyszenie Równych Szans, Stowarzyszenie na rzecz dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Psychofizyczną „Pomóż żyć”, Stowarzyszenie „Amazonki”, itp.).

7.3. Służba zdrowia

„Centrum Zdrowia Mazowska Zachodniego” Sp. z o.o.

„Centrum Zdrowia Mazowska Zachodniego” Sp. z o.o. jest podmiotem leczniczym działającym na terenie miasta Żyrardowa i obejmuje swoją opieką głównie jego mieszkańców, a także mieszkańców powiatu żyrardowskiego. CZMZ Sp. z o.o. jest jedyną placówką szpitalną na terenie miasta Żyrardowa.

„Centrum Zdrowia Mazowska Zachodniego” Sp. z o.o. świadczy usługi w ramach:

- ✓ leczenia szpitalnego w zakresie: chorób wewnętrznych, neurologii, anestezjologii i intensywnej terapii, reumatologii, pediatrii, neonatologii, położnictwa i ginekologii, chirurgii ogólnej oraz otolaryngologii,
- ✓ opieki długoterminowej w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym,
- ✓ opieki paliatywnej i hospicyjnej w Oddziale Medycyny Paliatywnej,
- ✓ ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w poradniach w zakresie: kardiologii, dermatologii, neurologii, gruźlicy i chorób płuc, reumatologii, położnictwa i ginekologii, chirurgii ogólnej, chirurgii dziecięcej, otolaryngologii, urologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, preluksacji, a także medycyny pracy,
- ✓ ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w zakresie badań specjalistycznych takich jak gastroscopia i kolonoskopia,
- ✓ rehabilitacji leczniczej: lekarska ambulatoryjna opieka rehabilitacyjna, fizjoterapeutyczne zabiegi ambulatoryjne,
- ✓ opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień: świadczenia w zakresie zdrowia psychicznego dla dorosłych, terapii uzależnień i współuzależnień od alkoholu, dzienne psychiatryczne dla dorosłych,
- ✓ podstawowej opieki zdrowotnej: świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej.

Ponadto Spółka formalnie przygotowana jest do świadczenia usług medycznych w ramach leczenia szpitalnego w zakresie chirurgii urazowo-ortopedycznej i rehabilitacji, w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w zakresie logopedii, medycyny sportowej, a także w zakresie rehabilitacji dziennej.

Opiekę nad chorymi w CZMZ Sp. z o.o. pełnił personel medyczny, którego przeciętny poziom zatrudnienia w poszczególnych latach obrotowych z podziałem na grupy zawodowe przedstawia poniższa tabela.

	2011-2012 (*)	2013	2014
Lekarze, w tym:	47	39	29
<i>Lekarze z I st. specjalizacji</i>	8	5	4
<i>Lekarze z II st. specjalizacji</i>	30	28	22
Farmaceuci	2	2	2
Mgr analityki	3	3	3
Pielęgniarki	173	165	159
Położne	17	17	16
Technicy farmacji	2	2	2

Technicy RTG	7	7	7
Pozostały personel medyczny	140	76	74

(*) Pierwszy rok obrotowy Spółki trwał od 04.07.2011 do 31.12.2012, natomiast pracownicy zatrudnieni byli od 01.09.2011 r.

Ponadto CZMZ Sp. z o.o. współpracowała z osobami zatrudnionymi w oparciu o umowy cywilno-prawne:

- ✓ w roku obrotowym 2011-2012 – było to 116 osób,
- ✓ w roku obrotowym 2013 – było to 129 osób,
- ✓ w roku obrotowym 2014 – było to 156 osób.

Z roku na rok Spółka spotyka się z problemami przy zatrudnianiu personelu medycznego, spowodowanymi m. in. brakiem następstwa pokoleniowego wśród personelu medycznego, głównie wśród pielęgniarek i położnych oraz wybieraniem przez personel medyczny aglomeracji oferujących większe możliwości rozwoju.

Żyrardowski Szpital, jak wiele placówek medycznych, wciąż boryka się także ze zwiększonymi potrzebami finansowymi, spowodowanymi m.in. potrzebą ciągłego unowocześnienia i modernizacji placówki, a tym samym zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego mieszkańców Żyrardowa i okolic na coraz wyższym poziomie.

Podstawowa opieka medyczna

Podstawowa opieka medyczna realizowana jest w mieście przez siedem Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej i 17 aptek.

W dziedzinie ochrony zdrowia działają też liczne organizacje pozarządowe, między innymi:

- Stowarzyszenie Kobiety z Problemem Onkologicznym „AMAZONKI”
Stowarzyszenie zrzesza ok. 40 pań w wieku od 42 do 74 lat. Działalność stowarzyszenia polega na podnoszeniu kondycji fizycznej i psychicznej kobiet po mastektomii i innych chorobach nowotworowych i prowadzeniu szerokiej działalności informacyjnej nt. profilaktyki i leczenia nowotworów sutka i innych nowotworów kobiecych.
- Polskie Stowarzyszenie „DIABETYKÓW” Oddział Miejsko-Powiatowy
Celem stowarzyszenia jest niesienie pomocy diabetykom, zapobieganie późniejszym powikłaniom cukrzycy poprzez szeroko rozumianą edukację i wsparcie psychiczne chorych i ich rodzin, nauka obsługi sprzętu medycznego.
- Powiatowe Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich w Żyrardowie „JUTRZENKA”
Stowarzyszenie niesie wszechstronną pomoc ludziom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom. W ramach zadań Stowarzyszenia prowadzone są: punkt rehabilitacyjno-konsultacyjny, grupy samopomocowe, treningi z psychoterapeutą, forum trzeźwościowe, wyjazdy integracyjne, spotkania okolicznościowe, obóz socjoterapeutyczny.

7.4. Kultura

Żyrardów jest siedzibą kilku prężnie działających placówek kulturalnych, w tym także o znaczeniu ponadlokalnym. Trzy z tych placówek to jednostki samorządowe – Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna oraz Muzeum Lniarstwa im. Filipa de Girarda.

Największą samorządową instytucją kultury w Żyrardowie jest Centrum Kultury (dawny Miejski Dom Kultury), w którego strukturze mieści się również kino "Len" oraz telewizja kablowa TV-ŻYR. Działają tutaj także jedne z najstarszych na Mazowszu Towarzystwa Śpiewacze - „Lira” i „Echo”, Dyskusyjny Klub Filmowy im. Marty i Karola Marczaków, Żyrardowskie Wieczory Literackie oraz szereg sekcji muzycznych i tanecznych. Centrum Kultury prowadzi wszechstronną działalność kulturalną skierowaną do wszystkich mieszkańców Żyrardowa. Ilość osób korzystających z oferty programowej Centrum z roku na rok rośnie.

Do zaktualizowania Miasto stara się, aby oferta kulturalna była coraz bardziej atrakcyjna i trafiała do różnych grup odbiorców. Oprócz organizowanej rokrocznie Majówki odbywają się także inne duże imprezy plenerowe, m.in. z okazji Dnia Dziecka. Od 2004 roku w Żyrardowie organizowane są uroczyste obchody Europejskich Dni Dziedzictwa. Coraz więcej zwolenników zyskują także odbywające się od maja do września niedzielne koncerty muzyki poważnej w amfiteatrze Parku Miejskiego.

Jednym z największych wydarzeń edukacji artystycznej w Żyrardowie jest Interdyscyplinarny Festiwal Sztuk Miasto Gwiazd. To przedsięwzięcie prezentujące i promujące kulturę i sztukę Interdyscyplinarny Festiwal Sztuk Miasto Gwiazd odbywa się od 2009 r. Przez 7 edycji wydarzenie zbudowało swoją markę i zwiększyło znacznie rozpoznawalność Miasta Żyrardowa. Przez 7 edycji Miasto odwiedziło ponad 3500 artystów, zorganizowano 35 tysięcy m² wystaw, w każdą edycję zaangażowanych jest ponad 200 wolontariuszy, Miasto ugościło ponad 500 znanych i cenionych osobistości świata nauki, kultury i sztuki. Było 60 000 osób odwiedzających Festiwal. Festiwal promuje: działania i dokonania lokalnych artystów /Miasto Wystaw, Miasto Spotkań/, „młode talenty” /Miasto Wystaw, Miasto Dzieci i Młodzieży/, różne formy sztuki: prezentacja wystaw, sztuk teatralnych, projekcje filmowe, koncerty, happeningi, performance, pokazy mody, pokazy taneczno-choreograficzne /realizacja tych wydarzeń w trakcie festiwalu/, a także promuje Żyrardów jako miejsce przyjazne artystom.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Pawła Hulki – Laskowskiego działa w siedzibie Centrali – przy ul. Mostowej 1 a także w trzech filiach ulokowanych w różnych częściach miasta.

Biblioteka organizuje spotkania autorskie, konkursy plastyczne, literackie i recytatorskie, które mają na celu promocję książek i czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. Dodatkowo placówka udostępnia filmy, audiobooki, czasopisma oraz gry planszowe dla dzieci. Zapewnia także dostęp do stanowisk internetowych we wszystkich placówkach. Zbiory biblioteczne udostępniane są on-line przez system biblioteczny PATRON

Ze zbiorów biblioteki korzystała w latach od 2005 do 2008 zbliżona ilość czytelników, około 5.600 osób rocznie. Od roku 2010 liczba użytkowników Biblioteki systematycznie rośnie. W 2014 wyniosła ponad 6.500 czytelników.

Od 1 października 2014 r. przy Miejskiej Bibliotece Publicznej rozpoczął działalność Uniwersytet Trzeciego Wieku, który w latach 2006-2014 funkcjonował pod egidą Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie.

Zajęcia odbywają się raz w tygodniu w żyrardowskiej Resursie. Spotkania cieszą się dużym zainteresowaniem. Koncepcja zajęć polega na organizacji cyklu wykładów m.in. z zakresu

socjologii, psychologii, funkcjonowania samorządu miejskiego, miejskich organizacji pożytku publicznego, żywienia, a także spotkań z ciekawymi ludźmi.

Zgodnie z Uchwałą Nr XLVI/334/14 Rady Miasta Żyrardowa z dnia 1 czerwca 2014 r. powołano miejską instytucję kultury pod nazwą Muzeum Lniarstwa im. Filipa de Girarda w Żyrardowie (w organizacji). Idea Muzeum Lniarstwa w Żyrardowie zrodziła się w latach 70-tych XX w. w związku z przypadającym w 1979 r. jubileuszem 150-lecia miasta Żyrardowa i przemysłu lniarskiego. W 1978 r. powstał projekt statutu Muzeum oraz założenia scenariusza ekspozycji muzealnej, natomiast w 1979 r. przedstawiono Akt powołania Muzeum Lniarstwa. Na siedzibę Muzeum wybrano zabytkową willę Haupta, niestety w 1981 r. budynek został przekazany na potrzeby Szkoły Podstawowej Nr 1. W 1990 r. po opuszczeniu budynku przez szkołę, powrócono do planów utworzenia Muzeum Lniarstwa w Żyrardowie, jednak bez efektu. Po 35 latach w 2014 r. idea Muzeum, dzięki pozyskanemu dofinansowaniu z UE, została zrealizowana.

Muzeum Lniarstwa w Żyrardowie to idea instytucji kultury, której celem jest ochrona, pielęgnowanie i upowszechnianie dziedzictwa kultury materialnej i niematerialnej Żyrardowa, a także czynne uczestniczenie w życiu kulturalnym miasta i budowaniu tożsamości lokalnej mieszkańców.

Muzeum prowadzi głównie działalność o charakterze naukowo-badawczym i kulturalno-oświatowym z zakresu historii lnu, dziejów przemysłu lniarskiego na ziemiach polskich i historii Miasta Żyrardowa. Instytucja czynnie włączyła się w życie społeczno-kulturalne miasta, powiatu i regionu. Ze względu na charakter i rodzaj prowadzonej działalności Muzeum stanowi wyjątkową atrakcję dla turystów z Polski i Europy. Muzeum jest także ważnym instrumentem promocji i rozwoju Żyrardowa daleko wykraczającym poza stereotypowo przyjęte formy aktywności dla tego typu placówek. To nie tylko miejsce historii, sztuki i nauki ale również miejsce spotkania z ciekawymi osobistościami ze świata kultury, kontaktu z nowoczesnymi mediami, spotkania z przygodą. Muzeum Lniarstwa stanowi pomost i ogniwo łączące przeszłość z teraźniejszością i przyszłością. To nie tylko sposób na spędzenie czasu wolnego, to także forma aktywnego uczestniczenia w życiu miasta i społeczności lokalnej.

W 2014 i 2015 r. Miasto pozyskało środki unijne na realizację 2 projektów, które swym zakresem dot. Muzeum Lniarstwa. W 2014 r. zrealizowano projekt unijny pn. *INDUSTRIALNE MAZOWSZE, żyrardowskie cuda techniki-ekspozycja maszyn włókienniczych*, w ramach którego m.in. zakupiono zabytkowe maszyny włókiennicze- wyposażenia dawnych Zakładów Lniarskich w Żyrardowie oraz przygotowano ekspozycję, natomiast w 2015 r. realizowano projekt pn. *Odrestaurowanie i adaptacja zabytkowych hal fabrycznych na potrzeby Muzeum Lniarstwa w Żyrardowie* (m.in. remont dachu i wymiana szyb w świetlikach dachowych; remont podłogi, odgrzybianie i malowanie ścian; przegląd i naprawy instalacji elektrycznej i instalacji p.poż.; bieżąca konserwacja pomieszczeń biurowych i sanitarnych).

Pozostałe placówki kulturalne, działające na terenie miasta to:

- Klub Osiedlowy „Koliber”, prowadzony przez Żyrardowską Spółdzielnię Mieszkaniową;
- Młodzieżowy Dom Kultury, którego organem prowadzącym jest Powiat Żyrardowski;
- Muzeum Mazowsza Zachodniego, instytucja również podległa Powiatowi Żyrardowskiemu;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Ignacego Jana Paderewskiego, dla której organem prowadzącym jest minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego;

- Prywatna Szkoła Muzyczna I Stopnia nr 1 im. Antoniego Szalińskiego, prowadzona przez osobę prywatną;
- Osiedlowy Dom Kultury, prowadzony przez Żyrardowską Spółdzielnię Mieszkaniową.

Żyrardowskie placówki są organizatorami imprez o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym, wojewódzkim i lokalnym. Udało im się skupić wokół siebie prężne środowiska twórcze.

Bazę lokalową działających na terenie miasta placówek kulturalnych ocenić należy jako niewystarczającą w stosunku do potrzeb. Znaczne są również potrzeby placówek w zakresie wyposażenia w sprzęt.

Miasto Żyrardów od 2004 r. realizuje zakrojony na szeroką skalę program rewitalizacji zabytkowej XIX w. osady fabrycznej stanowiącej perłę industrialnego dziedzictwa Europy.

Na przestrzeni ostatnich lat przywrócono do świetności, największy obszar zieleni w mieście - park im. K. Dittricha, kulturalne serce Żyrardowa. To wszystko możliwe dzięki pracy wielu rąk – samorządu, prywatnych inwestorów, instytucji kultury, organizacji pozarządowych i mieszkańców.

W latach 2009-2011 Miasto Żyrardów zrealizowało przy wsparciu funduszy europejskich projekt pn. *Rewaloryzacja zabytkowych obiektów Resursy i Kręgielni w Żyrardowie oraz ich adaptacja na cele kulturalno – artystyczne*, którego efektem był remont, modernizacja i adaptacja dwóch zabytkowych budynków Resursy i Kręgielni wraz z najbliższym otoczeniem.

Rewaloryzacja Resursy i Kręgielni przyczyniła się do przywrócenia funkcji pierwotnych czyli kulturalno - artystycznych oraz do powstania niepowtarzalnego na skalę regionu ośrodka kultury, który wpłynął na zwiększenie udziału mieszkańców w życiu kulturalnym, zwiększenie i poprawę jakości oferty kulturalnej oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej regionu. Resursa stanowi centrum kulturalne Żyrardowa, a zarazem największy projekt inwestycyjny w naszym mieście. Pamięć o dziedzictwie kulturowym kształtuje tożsamość narodową Miasta Żyrardowa.

Prasa

Żyrardów jest siedzibą kilku lokalnych tygodników. Najdłużej działające to Życie Żyrardowa oraz Tydzień Żyrardowa. W 2007 roku do dwóch istniejących dołączyły kolejne dwa tytuły „Głos Żyrardowa i okolic” oraz „Nasze Miasto”. Po niespełna dwuletnim okresie funkcjonowania działalność zawiesił tygodnik „Nasze Miasto”. Ocenia się, że pozostałe tygodniki są w stanie wypełnić potrzeby lokalnego rynku prasy.

7.5. Sport, rekreacja i turystyka

Sport, rekreacja i turystyka to dziedziny życia zajmujące ważne miejsce w hierarchii zainteresowań mieszkańców Żyrardowa. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym miasto przeznacza znaczne środki na tworzenie odpowiedniej bazy, struktur organizacyjnych i wspieranie działalności różnych podmiotów działających w tej sferze.

Dla realizacji zadań własnych gminy w tej dziedzinie powołany został podmiot **Spółka AQUA „Żyrardów” sp. z o.o.**

„AQUA ŻYRARDÓW” Sp. z o.o. jest Spółką prawa handlowego, z siedzibą w Żyrardowie przy

ul. Stefana Jodłowskiego 25/27, wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000262727. Spółka została powołana uchwałą Rady Miasta Żyrardowa z dnia 24 maja 2006 r.

Podstawowym zadaniem Spółki była realizacja inwestycji pod nazwą „Rozbudowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Żyrardowie- II etap”, a obecnie jest zarządzanie i utrzymanie w/w kompleksu.

W skład kompleksu sportowo-rekreacyjnego wchodzi:

- pełnowymiarowa hala sportowa wraz z zapleczem sportowo- rekreacyjnym (w tym m.in. sale rekreacyjne, pełno wyposażona siłownia),
- basen kryty z niecką sportową, rekreacyjną, brodzikiem, 2 jacuzzi, zjeżdżalnią, sauną suchą i parową,
- hotel z 32 miejscami noclegowymi,
- restauracja,
- kręgielnia cztero torowa,
- sztuczne, zadaszone lodowisko o wymiarach 25 x 50 m z budynkiem zapleczem,
- korty tenisowe,
- skate park,
- boisko piłkarskie o wymiarach 105 x 68 m z nawierzchnią ze sztucznej trawy syntetycznej IV generacji wraz z trybunami na 1 200 miejsc.

Głównym przedmiotem działalności Spółki jest:

- 1) zarządzanie i administracja kompleksem sportowo-rekreacyjnym,
- 2) realizacja zadań w zakresie zaspokajania potrzeb sportowo-rekreacyjnych mieszkańców Żyrardowa i okolic,
- 3) prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na komercyjnym wykorzystywaniu pomieszczeń kompleksu, w tym usługi hotelarskie.

Dla realizacji zadań własnych Gminy w dziedzinach takich jak sport, rekreacja i turystyka został powołany **Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR)**, na podstawie Uchwały XIII/68/15 Rady Miasta Żyrardowa z dnia 21.09.2015 trwa likwidacja tego podmiotu, realizację zadań przejmie Spółka AQUA.

Turystyka

Miasto na wiele sposobów stara się wyeksponować swój potencjał turystyczny. Temu służyć ma m.in. wyznaczenie miejskiego szlaku turystycznego, pod nazwą „Spacer po XIX-wiecznej osadzie fabrycznej”. Prezentuje on najcenniejsze i najciekawsze z punktu widzenia historii miasta obiekty żyrardowskiej starówki.

Atrakcyjność turystyczna Żyrardowa została dostrzeżona i nagrodzona:

w 2010 r. Certyfikatem „Najlepszego Produktu Turystycznego” Polskiej Organizacji Turystycznej, w 2011 r. tytułem „Najlepszej Europejskiej Destynacji Turystycznej - EDEN” Komisji Europejskiej.

O wyjątkowości dziedzictwa przemysłowego Żyrardowa świadczy wpisanie naszego miasta w roku 2013 na Europejski Szlak Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH), którego celem jest promocja

najważniejszych zabytków przemysłowych kontynentu europejskiego. Miasto jest częścią dwóch szlaków tematycznych: Europejskiego Szlaku Tekstylnego oraz Europejskiego Szlaku Krajobrazu Przemysłowego.

Z myślą o miłośnikach turystyki industrialnej powstała oferta turystyczna *Poszukiwacze Zdobyczy Techniki – Industrialne Mazowsze*. Szlak umożliwia fascynującą wędrówkę śladami industrializacji Mazowsza Zachodniego - począwszy od najstarszych form produkcji żelaza (Pruszków), poprzez zabytki przemysłu włókienniczego (Żyrardów) i zabytki kolejnictwa (Skierniewice), aż po placówkę prezentującą zabytkowe samochody (Otrębusy).

Produkt sieciowy Industrialne Mazowsze ma swoje początki w 2009 roku, kiedy to współpraca Miasta Żyrardowa i MROT-u zaowocowała ***Programem Rozwoju i Promocji Produktu Turystycznego Szlak Zabytków Techniki Zachodniego Mazowsza „Industrialne Mazowsze”***. Dokument założył stworzenie koncepcji szlaku turystycznego obejmującego sześć powiatów i dwanaście gmin położonych w zachodniej części Mazowsza oraz dwa obiekty w województwie łódzkim. Realizowany przez MROT projekt Rozwój Produktów Turystycznych w Województwie Mazowieckim przyczynił się do tego, iż - kierując się kryterium dostępności i atrakcyjności - udało się zbudować platformę współpracy pomiędzy czterema podmiotami wybranymi spośród wymienionych we wspomnianym Programie. Te podmioty to Miasto Żyrardów, Muzeum Motoryzacji i Techniki w Otrębusach, Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego w Pruszkowie, położone na Mazowszu Zachodnim oraz Parowozownia w Skierniewicach (województwo łódzkie). W efekcie nawiązanej współpracy powstała oferta turystyczna ***Poszukiwacze Zdobyczy Techniki – Industrialne Mazowsze***.

Interdyscyplinarny Festiwal Sztuk Miasto Gwiazd od samego początku reklamuje unikalną, architekturę obiektów poprzemysłowych Żyrardowa, eksponując w nich sztukę nowoczesną. Festiwal wpisuje się w tzw. nurt turystyki kulturalnej, stając się produktem kulturalnym, który buduje pozycję Żyrardowa jako ośrodka turystycznego.

8. Rewitalizacja

O potrzebie rewitalizacji Żyrardowa, jako sposobie na ożywienie społeczno - gospodarcze uśpionego po likwidacji zakładów Inniarskich miasta, zaczęto rozmawiać już w 2000 roku. Wtedy to Żyrardów stał się członkiem Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji, które merytorycznie wspierało miasto w opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W 2004 roku nasze miasto, jako jedyne na Mazowszu, posiadało przygotowany i zatwierdzony program rewitalizacji.

Misją programu rewitalizacji Żyrardowa jest kompleksowa odnowa przestrzenna, gospodarcza i społeczna wyznaczonego do rewitalizacji obszaru miasta. Obszar ten obejmuje zarówno centrum miasta wraz z zabytkową zabudową Osady Fabrycznej i terenem po-przemysłowym, jak i tereny najbardziej zdegradowanych dzielnic mieszkaniowych.

Większość budynków zabytkowej Osady Fabrycznej, jak również zdegradowanej dzielnicy mieszkaniowej, jest w złym stanie technicznym i wymaga rewaloryzacji, remontów i modernizacji.

Zgodnie z zintegrowanym charakterem tego procesu, rewitalizacja to również zagadnienie natury społecznej i gospodarczej. Przez lata rozwój naszego Miasta w dużym stopniu uzależniony był od kondycji fabryki lniarskiej. Niestety, działalność Żyrardowskich Zakładów Przemysłu Lniarskiego zakończyła się przewlekłym procesem upadłościowym. Przede wszystkim wiąże się to z negatywnymi skutkami dla lokalnego rynku pracy. Problem ten niesie za sobą kolejne, pochodne mu, trudności społeczne: znaczne osłabienie więzi społecznych, niski stopień aktywności mieszkańców i ich identyfikowania się z miastem, a także -naturalny w pewnym stopniu, odpływ najbardziej mobilnych i wykształconych mieszkańców do stolicy.

Skala problemu - techniczna, finansowa i społeczna - jest na tyle duża, że konieczne jest opracowanie i wdrożenie zintegrowanego, społeczno –gospodarczo –przestrzennego programu rewitalizacji miasta.

Przy określeniu obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę:

- ✓ wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- ✓ niekorzystne trendy demograficzne,
- ✓ wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- ✓ poziom degradacji infrastruktury technicznej i budynków
- ✓ porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego,

a także:

- ✓ wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- ✓ niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania szkolenia,
- ✓ niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej,
- ✓ niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Dla osiągnięcia sukcesu w procesie rewitalizacji duże znaczenie ma przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami obszarach miast, pobudzenie aktywności środowisk lokalnych, zachęcenie do udziału w procesie rewitalizacji i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.

Program rewitalizacji jest dokumentem otwartym. Poddawany jest on systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz w razie potrzeby jest aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań. Analiza, ocena i aktualizacja programu odbywa się w oparciu o zasadę współpracy z zainteresowanymi partnerami. I tak, w drodze konsultacji społecznych, w 2009 r. powstał dokument będący aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji z 2004 r.

W 2016 r. zostanie opracowana kolejna aktualizacja Programu, a także w najbliższych latach opracowany zostanie Gminny Program Rewitalizacji zgodny z zapisami Ustawy o rewitalizacji, która weszła w życie z dniem 18 listopada 2015 roku.

9. Zabytki

Żyrardów jest unikalnym w skali europejskiej przykładem realizacji idei miasta przemysłowego o bogatym programie funkcjonalnym oraz rozwiązaniach przestrzennych nawiązujących do wizji miast idealnych XIX wiecznej, przemysłowej europy. Miasto tworzą dwie wydzielone strefy urbanistyczne. Osada Fabryczna: układ urbanistyczny i zespół budowlany zachowany w ponad 90 %, obejmujący obiekty, do dziś zachowujące swoją pierwotną funkcję: mieszkalne, sakralne

oraz użyteczności publicznej wraz z zaprojektowaną zielenią. Teren danych zakładów Iniarskich – obszar zakomponowany wzdłuż rzeki Pisi Gągoliny, w oparciu o bocznicę kolei Warszawsko – Wiedeńskiej, na którym wzniesiono szereg budynków przemysłowych, zaprojektowanych zgodnie z ciągiem technologicznym przetwarzania surowca lnianego, w oparciu o najnowsze rozwiązania techniczno –technologiczne. Obszar przemysłowy uległ w XX wieku licznym przemianom spowodowanym m. in. zniszczeniami wojennymi czy przekształceniami obiektów po II wojnie światowej, w związku ze zmianami technologii produkcji. Po upadku zakładów Iniarskich zaprzestano produkcji na dużą skalę. Od początku XXI wieku zabytkowe obiekty poprzemysłowe są adaptowane do nowych funkcji: usługowych, mieszkaniowych, nieuciążliwego przemysłu i rzemiosła oraz na cele muzealne.

Teren osady fabrycznej oraz zespołów „Centrali” i „Wykańczalni” d. zakładów Iniarskich został uznany za pomnik historii Rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 04 stycznia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., Nr 11, poz. 59). Ponadto w Żyrardowie znajdują się 362 zabytki nieruchome ujęte w gminnej ewidencji, w tym 205 wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego. W ewidencji zabytków województwa mazowieckiego znajduje się 454 zabytków ruchomych z terenu gminy, w tym 113 wpisanych do rejestru zabytków, są to m. in: nagrobki, wyposażenie kościołów, Kantoru Głównego, Resursy oraz maszyny i wyposażenie z zakładów Iniarskich. W granicach administracyjnych miasta Żyrardowa znajduje się 11 stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych, związanych z epoką kamienia, brązu, starożytności i średniowiecza, w tym głównie ślady osadnictwa i skarby. Ponadto w Żyrardowie odnajdujemy szereg elementów dziedzictwa nie materialnego, związanych z historią miasta i działalnością fabryki.

Ważnym źródłem dla badań nad dziedzictwem miasta i regionu są przechowywane w Archiwum Państwowym w Grodzisku Mazowieckim archiwalne akta zawierające liczne dokumenty dot. historii i kształtowania się miasta przemysłowego.

Należy dokładać wszelkich stań w celu opracowywania i badania różnorodnych walorów zabytkowych miasta, także w kontekście historycznego krajobrazu miejskiego.

10. Bezpieczeństwo

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Żyrardowa czuwają:

- Komenda Powiatowa Policji

W chwili obecnej KPP w Żyrardowie posiada 153 etaty policyjne (113 w samym Żyrardowie), 12 etatów służby cywilnej i 12,8 etatu obsługi. KPP w Żyrardowie wraz jednostkami podległymi wyposażona jest w 24 samochody i 2 motocykle.

Struktura Komendy Powiatowej Policji w Żyrardowie:

1. Wydział Kryminalny,
2. Wydział Prewencji,
3. Referat Ruchu Drogowego
4. Jednoosobowe Stanowisko ds. Prasowo-Informacyjnych,
5. Komisariat Policji w Mszczonowie,
6. Posterunek Policji w Puszczy Mariańskiej,
7. Posterunek Policji w Wiskitkach

W latach 2010-2014 liczba przestępstw popełnianych na terenie miasta sukcesywnie malała. Najbardziej uciążliwe dla społeczeństwa z siedmiu monitorowanych kategorii przestępstw są kradzieże i kradzieże z włamaniem, które to nasilają się w okresie wiosennym i późno jesiennym, kiedy to we wczesnych godzinach popołudniowych zapada zmrok.

- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej

Statystyki podają, iż na terenie powiatu żyrardowskiego ma miejsce rocznie od 1000 do 1500 zdarzeń wymagających interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej, z czego 40-60 % ma miejsce na terenie miasta Żyrardowa.

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa powiatu wymaga podjęcia różnorodnych działań, w których obok działań ukierunkowanych na wymianę sprzętu strażackiego na nowszy, na pierwszy plan wybijają się te związane z rozbudową Stanowiska Kierowania Komendanta Powiatowego (SKKP) w powiązaniu z utworzeniem serwerowni zapewniającej poprawne funkcjonowanie zaplecza informatycznego jednostki. Wraz z tym idzie konieczność modernizacji całej sieci łączności zapewniającej bezproblemowy kontakt między poszczególnymi rejonami operacyjnymi powiatu żyrardowskiego a SKKP. Bardzo ważną sprawą pozostaje zapewnienie nowej siedziby dla jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Żyrardowie, zwłaszcza mając na uwadze perspektywę włączenia tej jednostki do KSRG oraz wyposażenie jej w nowy sprzęt, w tym w co najmniej jeden średni samochód gaśniczy z modułem ratownictwa drogowego.

- Straż Miejska

Straż Miejska jest jednostką samorządową, powołaną do ochrony spokoju i porządku w miejscach publicznych. Jednostka w swej działalności ściśle współpracuje z policją a także strażą pożarną. Zatrudnia 33 osoby, w tym 23 funkcjonariuszy.

Straż Miejska obsługuje miejski system monitoringu wizyjnego. Na system składa się obecnie 28 kamer obrotowych (w tym 12 kamer cyfrowych), ulokowanych w różnych częściach miasta, z których obraz obserwowany jest w Centrum Monitorowania, a także nagrywany na twarde dyski z możliwością archiwizacji min. 21 dni. Wykorzystując system monitorowania ulic miasta ujawniono w roku 2014 ogółem 3174 wydarzeń, w 24 przypadkach czynów przestępczych oraz wykroczeń przekazywano funkcjonariuszom Policji zabezpieczony materiał w celu prowadzenia dalszych czynności.

Miejski system monitoringu wizyjnego jest sukcesywnie rozbudowywany oraz modernizowany. W roku 2014 zainstalowano 8 kamer cyfrowych w miejsce kamer analogowych.

W odniesieniu do ilości zgłoszeń oraz rodzajów i skuteczności interwencji przeprowadzonych przez Straż Miejską w Żyrardowie należy stwierdzić, że stan ładu i porządku w okresie 2010-2014 oscyluje na zbliżonym poziomie.

W dalszym ciągu zauważyć można łamanie przez kierowców przepisów ruchu drogowego (parkowanie w miejscach niedozwolonych, jazda po chodnikach, niszczenie zieleni itp.). Problemem pozostają też osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych oraz osoby nadużywające alkoholu, które wzbudzają swoim wyglądem i zachowaniem zgorszenie wśród mieszkańców a także zakłócają spokój i porządek publiczny.

Mieszkańcy miasta pomimo corocznych kontroli nadal nie stosują się w stopniu zadowalającym do przepisów ustawy o utrzymaniu porządku i czystości na terenie posesji prywatnych, zakładów pracy, oraz innych jednostek. Należy jednak zauważyć, że nastąpiła w tym zakresie znaczna poprawa.

W roku 2014 szczególny nacisk położono na realizację zadań z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego, uwzględniając przy tym oczekiwania mieszkańców, między innymi poprzez zwiększoną ilość wystawionych patroli pieszych.

Funkcjonariusze S.M. pełnili służbę w na zasadzie patrolu pieszego zarówno w godzinach popołudniowych jak również w godzinach wieczorowo- nocnych.

Codziennie pełnione służby na zasadzie patrolu pieszego bardzo dobrze spełniają swą rolę prewencyjną, jednak należy zauważyć, że niestety w pewnej mierze negatywnie wpływają na uzyskiwane wyniki.

Optymalnym rozwiązaniem byłaby możliwość jednoczesnego pełnienia służb patrolowych pieszych i zmotoryzowanych, jednak na chwilę obecną jest, to niemożliwe z uwagi na ograniczony stan zatrudnienia.

W celu zwiększenia możliwości realizacji zadań przez funkcjonariuszy S.M., dokonano doposażenia samochodów służbowych o następujący sprzęt: nożyce do cięcia blachy, młotek gumowy, szczotka, szufelka, wiadro, piasek, drabina.

W/w sprzęt pozwoli na usuwanie drobnych uszkodzeń urządzeń użyteczności publicznej, znaków drogowych, odcięcie pasów bezpieczeństwa i zasilania akumulatorowego, czy też uprzątnięcie pozostałości pokolizyjnych pojazdów, stwarzających zagrożenie w ruchu drogowym.

11. Stan środowiska naturalnego

Zadania miasta w zakresie ochrony stanu środowiska naturalnego w mieście określone są w „*Programie ochrony środowiska dla Miasta Żyrardowa na lata 2010-2017(aktualizacja)*”. Należą do nich:

- 1) ograniczenie emisji substancji i energii, poprzez:
 - a. osiągnięcie lepszej jakości wód osiągnięcie lepszej jakości powietrza
- 2) ograniczenie hałasu minimalizację składowania i wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu, poprzez:
 - ochronę starodrzewia i parków;
 - motywowanie społeczności lokalnej do działań na rzecz utrzymania walorów przyrodniczych terenów.
- 3) racjonalne gospodarowanie środowiskiem, poprzez:
 - ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki;
 - usprawnienie zarządzania środowiskiem.
- 4) zwiększenie aktywności obywatelskiej na rzecz środowiska i podwyższenie stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa.

11.1. Powietrze

Zanieczyszczenie powietrza należy do głównych problemów miasta w zakresie zagrożeń środowiska naturalnego – w Żyrardowie odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i miasto zostało zobligowane do podjęcia działań zmierzających do poprawy jakości powietrza. Pył zawieszony PM10 pochodzi ze źródeł powierzchniowych związanych ze zużyciem paliw na cele grzewcze i bytowe, liniowych związanych z ruchem samochodowym oraz technologicznych. Działania naprawcze niezbędne do przywrócenia poziomów dopuszczalnych pyłu polegać będą przede wszystkim na ograniczeniu niskiej emisji komunalno-bytowej (wymiana niskosprawnych kotłów węglowych na kotły ekologiczne – kotły

gazowe, olejowe, elektryczne lub ciepło sieciowe), termomodernizacja budynków oraz ograniczeniu emisji substancji z komunikacji poprawa nawierzchni dróg

Na terenie miasta przy ul. Roosevelta znajduje się stacja pomiarowa stężeń zanieczyszczeń powietrza monitorowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Główne parametry mierzone na stacji to: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM_{2,5}, PM₁₀, prędkość i kierunek wiatru, temperatura powietrza opad atmosferyczny, wilgotność.

11.2. Hałas

Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska wpływającym na obniżenie jakości życia mieszkańców. Charakteryzuje się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Ze względu na środowisko występowania możemy dokonać podziału hałasu na trzy podstawowe grupy:

- hałas przemysłowy
- hałas komunalny (w pomieszczeniach mieszkalnych, użyteczności publicznej i terenach wypoczynkowych) hałas komunikacyjny

Najbardziej dokuczliwym źródłem hałasu w mieście jest komunikacja drogowa. Czynnikiem w znacznej mierze decydującym o uciążliwości akustycznej jest wzrost liczby środków transportu, co w sposób bezpośredni przekłada się na natężenie ruchu drogowego.

W 2012 roku została oddana do użytku obwodnica miasta Żyrardowa, co umożliwiło wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza miasto i wpłynęło jednocześnie na zmniejszenie natężenia ruchu i związanego z nim hałasu w mieście.

Problem hałasu komunikacyjnego dotyczy przede wszystkim ulic, przez które przebiegała dawna droga krajowa nr 50 oraz przebiega droga Nr 719.

Z dyskomfortem akustycznym powodowanym przez komunikację drogową wiąże się również zła jakość nawierzchni dróg. Na terenie Miasta występuje również hałas szynowy, związany z przebiegiem szlaku kolejowego Warszawa – Łódź.

Oprócz hałasu komunikacyjnego, w Żyrardowie występuje również hałas przemysłowy, jednak jest on w znacznie mniejszym stopniu odczuwalny. Poziomy hałasów przemysłowych kształtują się w sposób indywidualny dla każdego obiektu i zależą od rodzaju maszyn i urządzeń, izolacyjności obudowy hal oraz prowadzonego procesu technologicznego. Na obszarze działania podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Żyrardowie do końca nie stwierdzono przekroczenia poza zakładem dopuszczalnych norm natężenia hałasu i w związku z tym Starosta nie wydał żadnej decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

12. Gospodarka mieszkaniowa

Rynek mieszkaniowy miasta podzielony jest pomiędzy:

- spółdzielczość mieszkaniową, reprezentowaną przez Żyrardowską Spółdzielnię Mieszkaniową, Spółdzielnię Mieszkaniową „Pragnienie”, Spółdzielnię Mieszkaniową „Pompeja”,
- gminę,
- Żyrardowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego,
- budownictwo deweloperskie: „Green Development” Sp. z o.o., „Stara przedziałnia” Sp. z o.o., JHM DEVELOPMENT S.A. (d. „Mirbud” S.A.), Diamond Building Development sp. z o.o, FIB – J. Murawski Sp.j., MAK-BUD DEVELOPMENT,

- prywatnych właścicieli budynków wielorodzinnych i jednorodzinnych.

Największy udział w rynku mieszkaniowym posiada Żyrardowska Spółdzielnia Mieszkaniowa (6970 lokali mieszkalnych w 158 budynkach). W latach 2009-2011 Spółdzielnia wybudowała dwa budynki mieszkalne w systemie deweloperskim, o łącznej ilości mieszkań – 35 lokali, w których powstały wspólnoty mieszkaniowe, zarządzane przez ŻSM. Stan techniczny budynków jest dobry i bardzo dobry. W latach 2004-2015, w sześćdziesięciu siedmiu budynkach ocieplono ściany zewnętrzne, a w latach 2012-2014 w czterdziestu z tych budynków ocieplono stropodachy. W zasobach spółdzielczych na jedną osobę przypada 24,55m² powierzchni, przeciętne mieszkanie dla dwóch osób ma ok. 49,61m². Żyrardowska Spółdzielnia Mieszkaniowa nie posiada członków oczekujących.

Zasób mieszkaniowy gminy stanowią 2221 mieszkania w 124 budynkach gminnych i 162 budynkach wspólnot mieszkaniowych.

Dynamicznie rozwija się działalność Żyrardowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego posiadającego już 465 mieszkań w 15 budynkach, a przygotowywana jest inwestycja, w ramach której powstanie kolejnych 55 lokali mieszkalnych.

Zmiany stanu posiadania największych udziałowców w rynku budownictwa wielorodzinnego na przestrzeni ostatnich lat ilustruje poniższa tabela:

		2010		2011		2012		2013		2014	
		bud.	lok.	bud.	lok.	bud.	lok.	bud.	lok.	bud.	lok.
Gmina		128	11325	125	1120	125	1114	123	1109	124	1099
Wspólnoty	l.gm.	158	1620	156	1356	158	1324	158	1253	162	1222
	l.wł.		955		1101		1067		1102		1140
ŻSM		158	6971	158	6971	158	6972	158	6972	158	6970
TBS		13	371	13	371	13	371	15	465	15	465
SM "Pragnienie"		10	354	10	354	10	354	10	354	10	354
SM "Pompeja"											
RAZEM											

Legenda:

l.gm. - lokal gminny

l.wł. - lokal własnościowy

bud. - budynek

lok. - lokal mieszkalny

Rosnący udział w rynku stanowią realizacje deweloperskie. Zakończone lub w trakcie realizacji są zadania, których efektem będą następujące liczby nowych mieszkań:

- „Green Development” Sp. z o.o. – 180 lokali (stan na 2010r.)
- „Stara przędzalnia” Sp. z o.o. – 100 lokali
- JHM DEVELOPMENT S.A. (d. „Mirbud” S.A.) – 288 lokali
- Diamond Building Development sp z o.o – 62 lokale (inwestycja zakończona) + 59 lokali (inwestycja w trakcie realizacji)
- FIB – J. Murawski Sp.j. – 20 lokali

- MAK-BUD DEVELOPMENT – 30 lokali.

W latach 2010-2014 Wydział Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa wydał 137 pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych i 14 dla budynków mieszkalnych wielorodzinnych.

Wszystkie budynki zrealizowane przez Spółdzielczość Mieszkaniową powstały w latach 1959-2014 i ich stan techniczny ocenić należy jako dobry i bardzo dobry. Wysoki jest również standard mieszkań – wszystkie wyposażone są w instalację centralnego ogrzewania, większość posiada centralną ciepłą wodę (pozostałe wyposażone są w gazowe piece przepływowe) oraz pozostałe instalacje t.j. wodno-kanalizacyjne, gazu ziemnego, elektryczne, teletechniczne.

Zdecydowanie gorszy jest stan zasobów komunalnych i wspólnotowych. Tylko 48 z 286 budynków, w których gmina posiada mieszkania powstało po roku 1950, większość była wzniesiona przed II wojną światową. Czterdziestoletnie niedoinwestowanie tego zasobu - brak remontów kapitałnych i modernizacji, ograniczanie się jedynie do wykonywania napraw i konserwacji bieżących, skutkuje obecnie koniecznością wykwaterowywania lokatorów z wielu obiektów z uwagi na ich zły stan techniczny. W większości wypadków zwalniane budynki nadają się tylko do rozbiórki, co uszczupla zasób gminy i zmniejsza możliwości w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych najuboższych mieszkańców.

Obecnie w zasobach gminnych na jedną osobę przypada 13,84 m², przeciętny lokal ma powierzchnię 34,53 m², w lokalu zamieszkuje średnio 2,5 osoby.

S.M. „Pompeja” i „Pragnienie” obecnie nie planują dalszych inwestycji. Żyrardowski TBS szacuje potrzeby na najbliższe lata w wysokości od 60 do 100 lokali w skali roku.

W Urzędzie Miasta składanych było średnio ok. 100 wniosków rocznie o przydział lokalu komunalnego, przy czym w ostatnich latach można było zaobserwować tendencję spadku ilości składanych wniosków wynikającą z poprawy sytuacji materialnej społeczności Żyrardowa oraz licznej emigracji zarobkowej. Obecna sytuacja kryzysowa może tą tendencję odwrócić.

W końcowej fazie realizacji są listy z roku 2012, zawierające 100 nazwiska uprawnionych do lokalu mieszkalnego lub socjalnego.

Dnia 30 października 2014 r. Rada Miasta Żyrardowa podjęła Uchwałę nr LII/371/14 zmieniającą zasady wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu miasta.

Na dzień dzisiejszy w zasobie gminnym wyodrębnione są 204 lokale socjalne. Uwzględniając potrzeby osób będących w trudnej sytuacji ekonomicznej oraz złożone w Urzędzie Miasta wyroki eksmisyjne (191 wyroki) szacować należy zapotrzebowanie na takie lokale na około 300 – 450 szt.

13. Gospodarka komunalna

13.1. Ogólna charakterystyka miasta

Najwięcej zasobów gruntowych miasta, bo aż 44% (632ha) znajduje się w rękach osób fizycznych. Grunty stanowiące zasoby: gminy, powiatu, województwa i Skarbu Państwa stanowią 36,59% ogólnej powierzchni miasta, a grunty przekazane w użytkowanie wieczyste – 14%.

Na przestrzeni analizowanych lat zauważa się znaczny spadek wielkości terenów Skarbu Państwa (o 9 ha), co głównie było spowodowane przekazywaniem majątku państwowego na rzecz gminy w

drodze komunalizacji. Gmina zmniejszyła swój zasób o 11 ha. Duże zmiany należy odnotować w strukturze gruntów stanowiących własność osób fizycznych. O 23 ha zmniejszyła się powierzchnia gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych a o 42 ha zwiększyła się powierzchnia gruntów niewchodzących w skład gospodarstw rolnych. Niewątpliwym wpływ na taką sytuację mają uchwalane kolejne plany zagospodarowania przestrzennego oraz dokonywane podziały nieruchomości na działki budowlane.

Strukturę własności gruntów na terenie miasta przedstawia zamieszczona poniżej tabela (powierzchnia w ha).

lp	Wyszczególnienie	2008	2011	2012	2013	2014
1	Grunty (własne i we władaniu) Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	126	139	136	137	135
2	Grunty (własne i we władaniu) gminy z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	381	373	377	371	370
3	Grunty Skarbu Państwa i Gminy przekazane w użytkowanie wieczyste	232	225	225	208	206
4	Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych	195	180	176	173	172
5	Grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	418	445	448	457	460
6	Grunty powiatowe	17	11	10	10	10
7	Grunty wojewódzkie	9	10	10	10	10
8	pozostałe	57	52	53	69	72
	Ogółem	1435	1435	1435	1435	1435

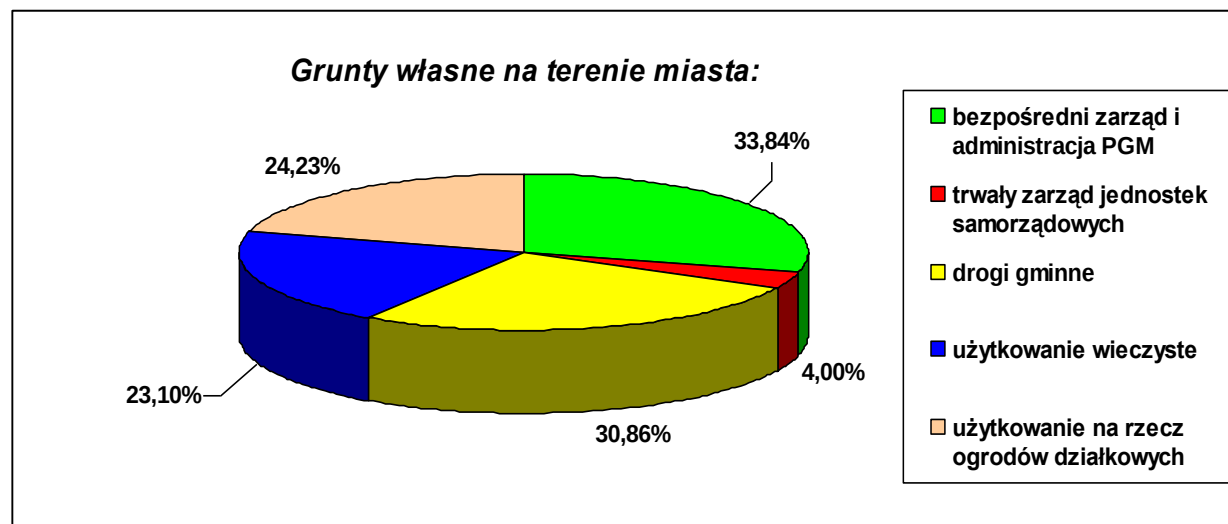
13.2. Zasoby komunalne

W ogólnej powierzchni miasta 1435 ha – 30,94% stanowią grunty będące własnością gminy (444,0137 ha). Wartość księgowa tego zasobu to 401.501.477 zł. Procentowy udział gruntów gminnych w ogólnej powierzchni miasta w porównaniu do roku 1995, kiedy wynosił 28,5%, wzrósł do 30,94%.

Poniższa tabela i wykres przedstawiają zestawienie gruntów według stanu na dzień 31.12.2014 roku.

Grunty gminne	Powierzchnia (w ha)	% powierzchni ogółem	Wartość
w bezpośrednim zarządzie miasta i administracji PGM	150,25	33,84	150.299.075
oddane w trwały zarząd jednostek samorządowych	17,76	4	25.706.793

zajęte pod drogi gminne	137,02	30,86	68.389.790
przekazane w użytkowanie wieczyste	102,57	23,10	138.901.719
przekazane w użytkowanie ogrodów działkowym	36,40	8,20	18.204.100
Ogółem	444	100	401.501.477

Analiza struktury gruntów komunalnych na przestrzeni lat 2010-2014 (grunty w hektarach)

Grunt własne na terenie miasta	2008	2010	2011	2012	2013	2014
Przekazane w użytkowanie wieczyste	128	121,9865	117,6398	108,9761	108,0566	102,57
Przekazane w użytkowanie, trwały zarząd	70	59,3702	59,3630	59,3630	62,2619	54,16
Pozostałe w zasobie	215	254,7927	255,2538	268,7263	279,0068	287,27
razem	413	436,1494	432,2566	437,0654	449,3253	444

Ponadto Gmina Miasto Żyrardów posiada:

- grunty stanowiące własność położone poza terenem Miasta 3,00 ha
- grunty w użytkowaniu wieczystym gminy na terenie Miasta Żyrardowa 5,92 ha
- grunty w użytkowaniu wieczystym gminy poza terenem Miasta Żyrardowa 1,20 ha

Poza gruntami stanowiącymi własność oraz będącymi w użytkowaniu wieczystym Miasta, Gmina Żyrardów włada nieruchomościami o pow. ok. 39 ha o nieuregulowanym stanie prawnym. W większości nieuregulowany stan prawny mają grunty zajęte pod drogi publiczne. Trwają sukcesywne prace zmierzające do regulacji stanu prawnego tych nieruchomości.

Ogółem w zasobie gruntów własnych i pozostających we władaniu będących w bezpośrednim zarządzie Miasta pozostaje 287 ha w tym:

- Drogi 137 ha
- Tereny wypoczynku 42 ha
- Lasy i grunty zadrzewione 16 ha

- Tereny zurbanizowane nie zabudowane 29 ha
- Tereny przemysłowe i inne 63 ha

13.3. Dochody i wydatki związane z gospodarką nieruchomościami

Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest znaczny spadek zarówno w strukturze wydatków jak i dochodów. Poglębiająca się od 2012 r. stagnacja rynku nieruchomości na terenie miasta spowodowała znaczący spadek ilości zawieranych transakcji. Nabywane nieruchomości to przede wszystkim tereny przeznaczone pod planowane drogi gminne oraz inne cele publiczne.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Dochody miasta ogółem związane z gospodarką nieruchomościami, w tym:	11.264.583	8.803.015	4.509.795	5.490.228
-wpływy ze sprzedaży nieruchomości	9.145.716	6.976.013	2.104.642	3.661.414
Wydatki miasta ogółem związane z gospodarką nieruchomościami, w tym:	1.002.367	598.950	584.661	628.214
- na zakup nieruchomości	467.591	77.688	74.510	147.355

W związku z wejściem w życie Uchwały Nr XLV/381/10 Rady Miasta Żyrardowa z 29 kwietnia 2010 r. zmieniającej zasady sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców, w 2011 roku znacznie zwiększyło się zainteresowanie zakupem mieszkań. Po znacznym ożywieniu zainteresowania zakupem lokali przez najemców w latach 2010-2011 nastąpiło wyhamowanie tej tendencji. Na dzień 31.12.2014 r. w 158 budynkach przeznaczonych do sprzedaży sprzedano łącznie 1776 lokali, natomiast 1264 pozostają w najmie. W 7 budynkach (ul. Filipa de Girarda 2 i 6; ks. Stanisława Konarskiego 6; Kościelna 9; Stanisława Moniuszki 32; Michała Ossowskiego 31; Rodzinna 3; ks. Ottona Wittenberga 10) całkowicie zakończono sprzedaż lokali, natomiast w 73 budynkach udział właścicieli lokali jest większy niż 50%.

13.4. Oferta dla inwestorów

Urząd Miasta przygotował katalog ofert inwestycyjnych, który zawiera dokładne opisy nieruchomości oraz ich zdjęcia. Katalog wydany został zarówno w wersji papierowej w formie „Oferty inwestycyjnej”, jak również opublikowany w formie elektronicznej na portalu internetowym miasta.

Ponadto prowadzony jest cały szereg innych działań na rzecz wspierania rozwoju gospodarczego miasta:

- uruchomienie portalu gospodarczego miasta (<http://www.invest.zyrardow.pl>), gdzie na bieżąco aktualizowane są informacje na temat posiadanych przez miasto do sprzedaży terenów inwestycyjnych, działek pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe i handlowe oraz komunalnych lokali mieszkalnych;
- nawiązanie współpracy z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. (PAIiIZ) oraz Agencją Rozwoju Mazowsza S.A. (ARMSA);
- opracowanie systemu informacji inwestycyjnej, planu wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości;

- współpraca z serwisami branżowymi, ogólnopolskimi serwisami internetowymi sprzedaży nieruchomości, udział w targach gospodarczych;
- uzyskanie certyfikatu lidera aktywności inwestycyjnej.

Aktualnie miasto posiada w swej ofercie inwestycyjnej 16 działek o łącznej powierzchni 100.555 m². Miasto nie posiada ofert inwestycyjnych dla dużych inwestorów – powierzchnia największej oferowanej do sprzedaży nieruchomości wynosi 31.893 m² (działka położona przy ul. A. Mickiewicza 130-134).

14. Struktura przestrzenna miasta

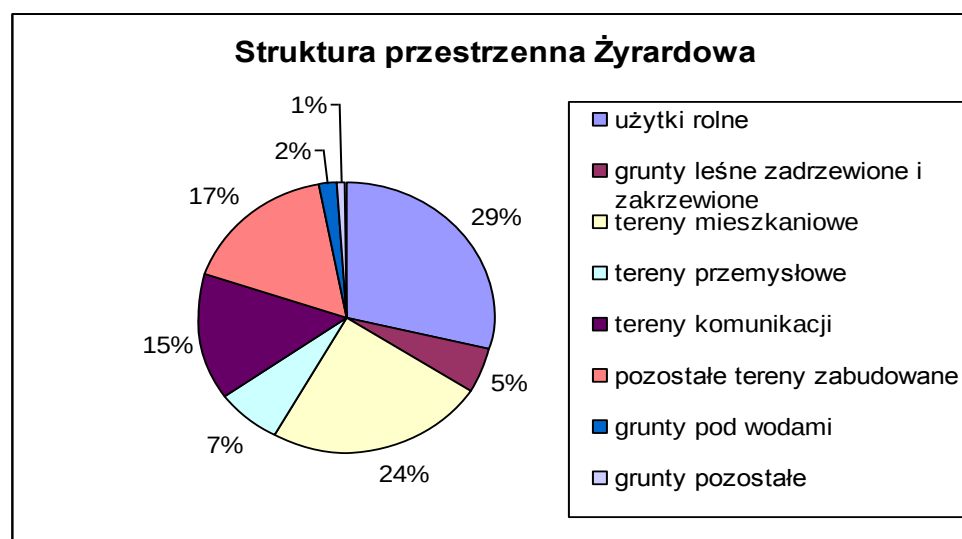
Żyrardów jest organizmem miejskim silnie zurbanizowanym, o powierzchni 1435 ha. Średnia wielkość wskaźnika zaludnienia w latach 2010 - 2014 kształtowała się na poziomie prawie 2772 osób na km².

Struktura funkcjonalno – przestrzenna miasta oparta jest o prostokątną sieć komunikacyjną, której głównym elementem struktury są: droga gminna (ul. 1 Maja i ul. A. Mickiewicza) relacji Sochaczew – Grójec, droga wojewódzka Nr 719 (ul. Jaktorowska i ul. W. Reymonta) relacji Warszawa – Skierniewice oraz linia kolejowa PKP relacji Łódź – Warszawa.

Wymienione główne elementy układu komunikacyjnego dzielą miasto na cztery części, a powiązania układu drogowo – ulicznego wewnętrznego z układem dróg zewnętrznych (gminnych i wojewódzkich) nie tworzą dogodnych warunków dla obsługi komunikacyjnej pomiędzy poszczególnymi dzielnicami miasta.

Polityka przestrzenna miasta Żyrardowa określona jest w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Sposób wykorzystania gruntów miejskich przedstawia się następująco:

Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na koniec 2014 roku kształtowała się na poziomie ~ 40,5% ogólnej powierzchni miasta, co stanowi około 582 ha.

Łącznie dla tego obszaru w okresie od 1995r. do 2014r. uchwalonych zostało 46 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Spośród w/w planów miejscowych w latach 2009 – 2014 uchwalonych zostało 13 planów miejscowych, które objęły obszar o łącznej powierzchni 222,73 ha.

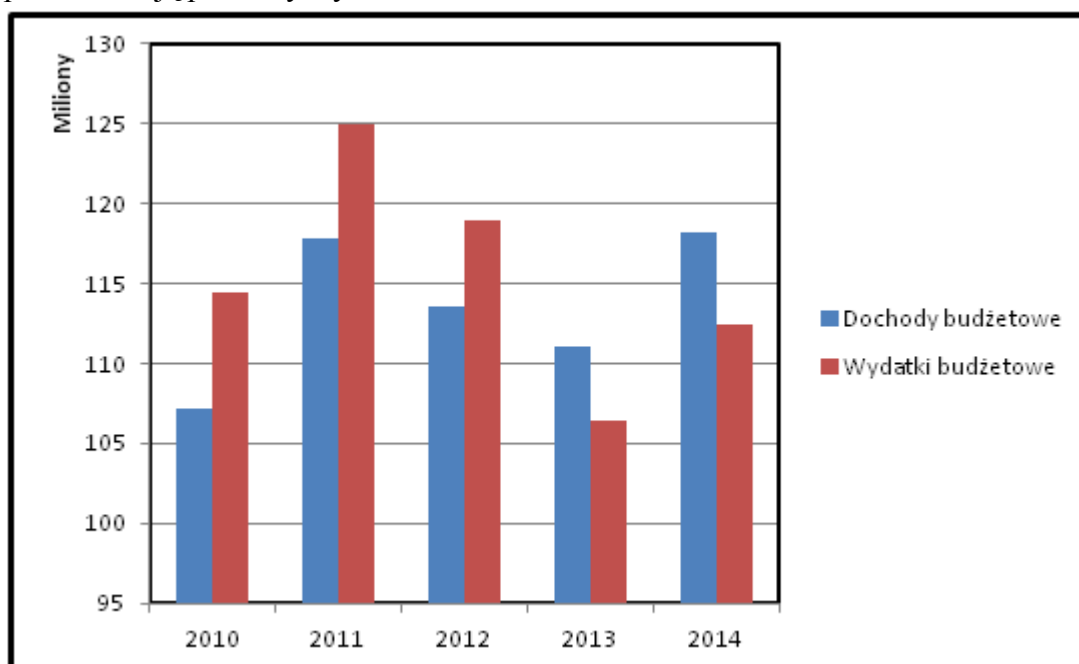
Zgodnie z polityką przestrzenną miasta, wyrażoną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Żyrardowa, terenami strategicznymi rozwoju miasta są tereny, którym przypisuje się funkcje mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe, przy czym nie można pominąć roli, jaką dla rozwoju miasta pełnić będą tereny o znacznej powierzchni i walorach przyrodniczych przeznaczone pod rekreację, sport i wypoczynek.

Natomiast obszary przeznaczone pod usługi produkcyjne, w tym także dawne tereny poprzemysłowe, z uwagi na ich rozdrobnienie, mogą służyć zaspokajaniu potrzeb na lokalizację małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych.

15. Finanse miasta

Analiza dochodów i wydatków Miasta na przestrzeni lat 2010 – 2014, pozwala na stwierdzenie, że kondycja finansowa Miasta jest dobra.

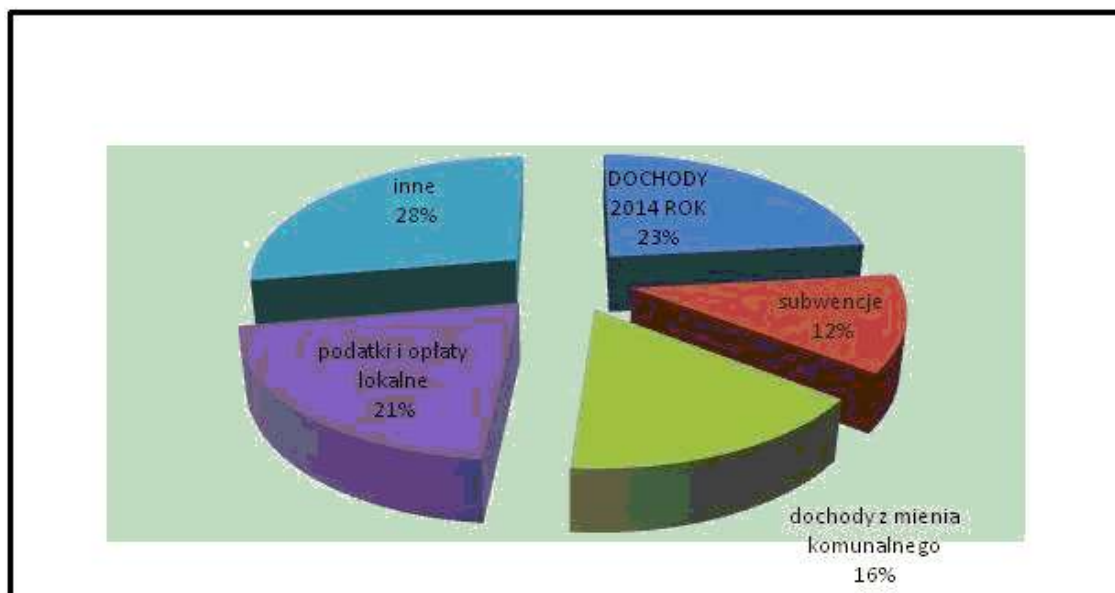
Podstawowe dane liczbowe dotyczące dochodów i wydatków budżetowych oraz ilustrację trendów przedstawia poniższy wykres i tabela.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody budżetowe	107 173 504	117 825 317	113 538 139	111 023 813	118 197 979
Wydatki budżetowe	114 455 938	125 002 260	118 971 817	106 364 772	112 433 178
Nadwyżka (+) Deficyt (-)	- 7 282 434	- 7 176 943	- 5 433 678	+ 4 659 041	+ 5 764 800

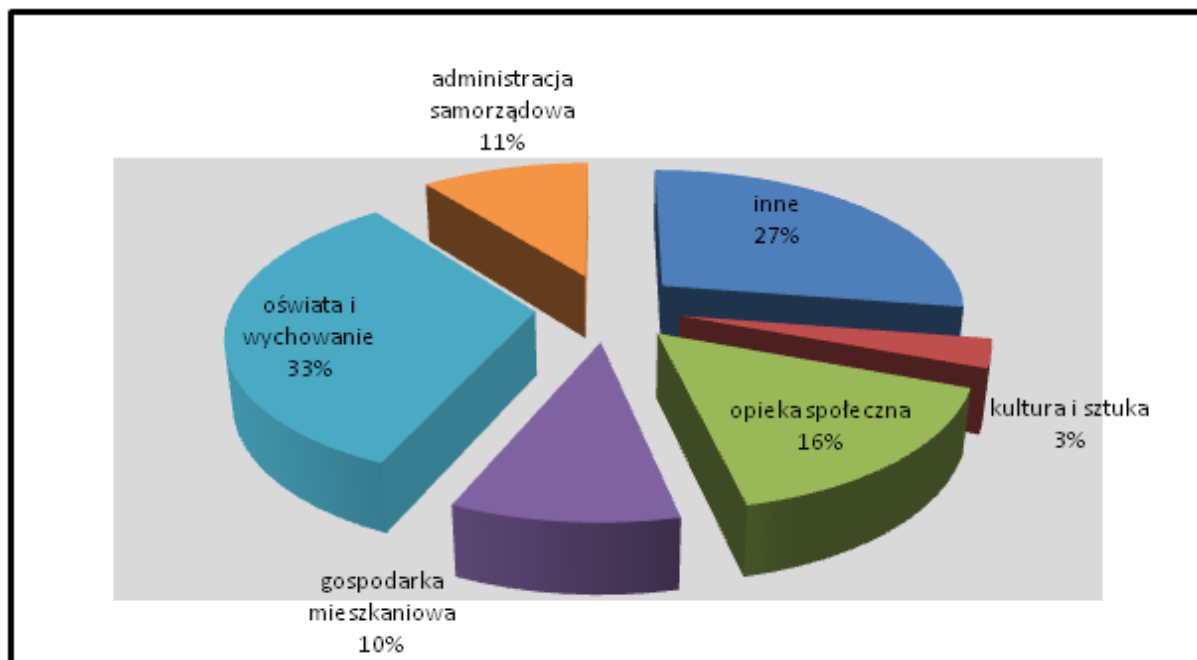
Na dochody Miasta składają się między innymi dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz podatków i opłat lokalnych.

Strukturę dochodów roku 2014 przedstawia wykres:

Dochody Miasta w roku 2014 (118 197 979), w porównaniu do roku 2008 (97 694 860 zł) wzrosły głównie z tytułu zmiany wielkości subwencji ogólnej, do której dodano subwencję oświatową.

Strukturę wydatków w roku 2014 przedstawia poniższy wykres:

Bardzo wysoki wzrost dochodów i wydatków w latach 2010 – 2014 w porównaniu do roku 2008 (102 108 818 zł) jest wynikiem proinwestycyjnej polityki Miasta oraz przejęcia nowych zadań na skutek reorganizacji funkcjonowania państwa i przekazywania nowych zadań do realizacji przez samorządy. Bardzo dużą rolę odegrało też uruchomienie realizacji zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Porównanie wielkości dochodów i wydatków pozwala stwierdzić, iż z roku na rok deficyt Miasta zostawał ograniczony. W roku 2013 powstała nadwyżka budżetowa w kwocie 4.659 041 zł, natomiast rok 2014 zamknął się nadwyżką budżetową w kwocie 5.764.800,00 zł.

W roku 2008 obowiązywały dwa wskaźniki ekonomiczne:

- zadłużenie jednostki samorządu terytorialnego nie mogło przekraczać 60% wykonanych dochodów ogółem na koniec roku budżetowego (art.170 Ustawy o finansach publicznych)
- obsługa zadłużenia nie mogło przekraczać 15 % planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego (art. 169 Ustawy o finansach publicznych).

Miasto Żyrardów w roku 2008 osiągnęło te dwa wskaźniki na poziomie:

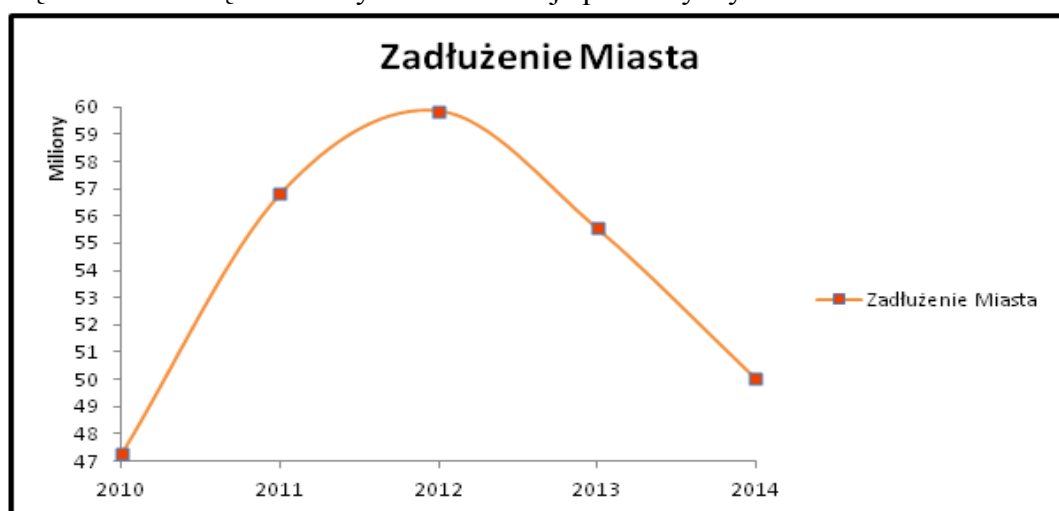
- 26,57 % zadłużenie w stosunku do dochodów,
 - 8,63 % obsługa zadłużenia,
- co stanowiło w obu przypadkach dolną część limitu.

Aktualnie obowiązują nowe zasady wyznaczające granice zadłużenia samorządów - indywidualny wskaźnik zadłużenia samorządów terytorialnych. (Dz. U. 2009 Nr 157 poz. 1240) art. 243

Wskaźnik ten stanowi, że w danym roku budżetowym wartość spłaty zobowiązań wraz z kosztami ich obsługi do dochodów ogółem budżetu nie może przekraczać średniej arytmetycznej z obliczanych dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących, powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów ogółem budżetu.

W roku 2014 wskaźnik ten kształtował się na poziomie 9,19 % i tym samym spełnił wymogi art. 243 ustawy o finansach publicznych z 2009 r. (Dz. U. nr 157, poz. 1240)

Dynamikę zadłużania się Miasta Żyrardów ilustruje poniższy wykres i tabela:

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Zadłużenie Miasta	47 280 399	56 804 269	59 850 000	55 550 000	50 050 000

Powyższa tabela ilustruje rosnące zadłużenie gminy Żyrardów. Zjawisko to wynikało głównie z liczby inwestycji zrealizowanych w ostatnich latach. Władze Miasta skutecznie wykorzystywały możliwości wynikające z uruchomienia środków unijnych.

Od czasu wejścia Polski do Unii Europejskiej (1 maja 2004 r.) Żyrardów zrealizował i realizuje poniższe projekty:

- ✓ remont ulicy POW,
- ✓ budowę ulicy Łukasińskiego,
- ✓ rozbudowę monitoringu wizyjnego,
- ✓ przebudowę i remont szkół podstawowych nr 4, 6, 7,

- ✓ budowę sieci wodno-kanalizacyjnej w Północnej Dzielnicy Miasta
- ✓ budowę sieci kanalizacyjnej na Osiedlu Leśna
- ✓ rewitalizacja Parku Dittricha I i II, III etap
- ✓ rewitalizacja Resursy i Kręgielni
- ✓ Industrialne Mazowsze, żyrardowskie cuda techniki-ekspozycja maszyn włókienniczych,
- ✓ e-KLIENT,
- ✓ likwidacja barier wykluczenia cyfrowego na obszarze Miasta Żyrardowa, I i II etap,
- ✓ odrestaurowanie i adaptacja zabytkowych hal fabrycznych na potrzeby Muzeum Lniarstwa w Żyrardowie,
- ✓ projekt "Przyspieszenie wzrostu konkurencyjności województwa mazowieckiego", przez budowanie społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy (stworzenie zintegrowanych baz wiedzy o Mazowszu")
- ✓ "Rozwój elektronicznej administracji w samorządach województwa mazowieckiego wspomagającej niwelowanie dwudzielności potencjału województwa".

Aby zrealizować tak ogromne inwestycje w stosunkowo krótkim czasie, gmina Żyrardów emitowało corocznie obligacje w celu zabezpieczenia udziału własnego. Miasto Żyrardów zdecydowało się na emisję obligacji komunalnych uważając je za najlepszą formę pozyskiwania środków na inwestycje.

W roku 2012 po raz ostatni wyemitowano obligacje komunalne mając na celu osiągnięcie stabilizacji i równowagi budżetowej w latach następnych.

Utrzymanie liniowego trendu w zakresie zachowania podobnych wielkości dochodów i wydatków budżetowych stało się warunkiem tworzenia realistycznego budżetu Jednostki Samorządu Terytorialnego.

Przewidywalność wydatków bieżących jest wysoka, natomiast planowanie dochodów obarczone jest ryzykiem dużego błędu. Ocena skali wpływów z podatku od nieruchomości od osób fizycznych, innych opłat lokalnych jest trudna do zaplanowania.

16. Inwestycje

Inwestycje miejskie realizowane są bezpośrednio przez Urząd Miasta ze środków budżetowych bądź przez spółki miejskie – ze środków własnych tych spółek lub środków budżetu miasta.

16.1. Inwestycje Miasta

Inwestycje drogowe

Nazwa zadania	Kwota	Rok	Informacje dodatkowe
<i>Przebudowa ul. Dąbrowskiego – II etap</i>	2 760 512 zł	2010	
<i>Remont ul. Radziwiłłowskiej (od ul. Świętego Jana do ul. 11-go listopada)</i>	545 533 zł	2010	
<i>Budowa ul. Konopnickiej na odc. od ul. Mireckiego do ul. Kasztanowej</i>	1 519 416 zł	2010	
<i>Budowa ul. Wasilewskiego na odc. od ul. Skargi do ul. Bema</i>	359 673 zł	2011	
<i>Przebudowa ul. Mireckiego na odcinku od ul. 1-go Maja do terenu Zespołu Szkół Publicznych Nr 6</i>	4 122 678 zł	2011	Inwestor: Starostwo Powiatowe w Żyrardowie. Inwestycja dofinansowana z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych. Miasto pokryło udział własny inwestora w kwocie 2 205 596 zł
<i>Przebudowa ul. Limanowskiego w Żyrardowie na odc. od ul. Kasztanowej do ul. 1-go Maja</i>	7 364 878 zł	2011	Inwestycja dofinansowana z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych. Kwota dotacji: 3 mln zł.
<i>Przebudowa ul. Okrzei - I etap</i>	8 228 055 zł	2012	
<i>Przebudowa ul. Waryńskiego w Żyrardowie</i>	2 954 270 zł	2012	Inwestycja dofinansowana z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych.
<i>Przebudowa Al. Partyzantów na odcinku od ul. Okrzei do ul. Mireckiego</i>	541 750 zł	2012	
<i>Budowa ul. A. Próchnika</i>	604 800 zł	2013	
<i>Budowa ul. E. Orlika (od ul. Szarych Szeregów do ul. Struga) i Szarych Szeregów (na odcinku od ul. Słonecznej do ul. Orlika)</i>	876 000 zł	2012-2014	
<i>Budowa ul. Równoległej od ul. Jaktorowskiej do ul. Dąbrowskiego</i>	455 000 zł	2012-2014	
<i>Przebudowa ul. Środkowej na odcinku od ul. Mireckiego do ul. Bohaterów Warszawy</i>	846 263 zł	2012	
<i>Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 719</i>	ok. 10 mln zł	2012-2013	Inwestor: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie. Poniesiony do końca 2014 r. udział Miasta wynosi 1 030 000 zł.

Przedstawiając zrealizowane w latach 2010-2014 inwestycje drogowe nie sposób pominąć informacji o oddanej w tym okresie do użytku **obwodnicy Żyrardowa**, której inwestorem była Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Przed oddaniem do użytku obwodnicy i związanej z tym zmianie kategorii ulicy Mickiewicza i 1-go Maja (na drogi gminne) udało się doprowadzić do wykonania **remontu tych ulic a także remontu części drogowej wiaduktu kolejowego w ciągu tych ulic**. Z budową obwodnicy związane jest także **wykonanie nakładki asfaltowej na ul. Radziwiłłowskiej** na odcinku od ul. Sikorskiego do ul. Wypoczynkowej- jako rekompensata za uciążliwości związane z korzystaniem przez budowniczych z sieci dróg gminnych. W roku 2012 całkowicie **nową nawierzchnię** jezdni uzyskała także **ul. Andersa**, w której wykonywana była kanalizacja deszczowa i kanalizacja sanitarna. W roku 2014 Spółka PGK „Żyrardów” wykonała nową nawierzchnię w ul. Dittricha na odc. od ul. Limanowskiego do ul. Sławińskiego w ramach odtworzenia nawierzchni po budowie kanalizacji sanitarnej.

Inwestycje oświatowe i sportowe

Nazwa zadania	Kwota	Rok	Informacje dodatkowe
<i>Termomodernizacja budynku użyteczności Publicznej: Szkoły Podstawowej Nr 3 im. St. Staszica i Liceum Ogólnokształcącego im S. Żeromskiego w Żyrardowie</i>	2 070 500 zł	2009-2010	Zadanie realizowane przy finansowym wsparciu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
<i>Rewaloryzacja zabytkowego obiektu Przedszkola Nr 9 - odnowienie nieużytkowanej Sali balowej</i>	1 087 237 zł	2009-2010	
<i>Utworzenie placów zabaw przy zespołach szkół publicznych nr 1, 4, 6 i 7.</i>	752 473 zł	2010	Zadanie zrealizowane w ramach rządowego programu „Radosna Szkoła”, przy dofinansowaniu z budżetu państwa
<i>Budowa placów zabaw w Zespołach Szkół Publicznych Nr 2 i 3</i>	228 637 zł	2011	Zadanie zrealizowane w ramach rządowego programu „Radosna Szkoła”, przy dofinansowaniu z budżetu państwa
<i>Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego przy ul. Olszowej</i>	301 200 zł	2012-2013	
<i>Termomodernizacja i remont hali sportowej przy ZSP Nr 2</i>	487 274 zł	2012	Zadanie dofinansowane z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w kwocie 68.853,39 zł.
<i>Wyposażenie sal języków obcych w Zespołach Szkół Publicznych i LO</i>	291 500 zł	2010	
<i>Przebudowa dachu na budynku Zespołu Szkół Publicznych nr 7</i>	100 000 zł	2014	

<i>Urządzenie terenu rekreacyjnego w Ogródku Jordanowskim przy ul. Mostowej</i>	119 000 zł	2014	
---	------------	------	--

W roku 2014 wykonano również:

- wymianę kominów na budynku Zespołu Szkół Publicznych nr 1,
 - wymianę kominów w Miejskim Przedszkolu nr 10,
 - wymianę instalacji odgromowej w Miejskim Przedszkolu nr 6,
 - drogę przeciwpożarową przy Zespole Szkół Publicznych nr 6,
 - instalację przeciwpożarową w Zespole Szkół Publicznych nr 4.
- Łączna wartość ww. zadań wyniosła 160 000 zł.

Inwestycje z zakresu kultury i administracji publicznej

Nazwa zadania	Kwota	Rok	Informacje dodatkowe
<i>Rewaloryzacja zabytkowych obiektów Resursy i Kręgielni</i>	14 580 320 zł	2009-2011	Zadanie dofinansowane w kwocie 5 670 788 zł w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego.
<i>Zakup klimatyzatorów, komputerów i oprogramowania dla potrzeb Urzędu i Rady Miasta</i>	633 334 zł.	2010-2014	
<i>Wykonanie instalacji przeciwpożarowej w budynku urzędu Miasta</i>	75 030 zł.	2014	
<i>Termomodernizacja budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej - dokumentacja projektowa</i>	45 210 zł	2014	

Inwestycje z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska

Nazwa zadania	Kwota	Rok
<i>Budowa oświetlenia ulicznego w ul. Pogodnej, Jagielly, Recznej, Zielony Zaulek, Parkingowej, kwartale ulic: I. Zielińskiej, Peszkowskiego, Braci Piekarskich i Leszno</i>	278 871 zł	2011-2013
<i>Budowa odwodnienia ul. Zielony Zaulek</i>	37 761 zł	2012
<i>Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Andersa</i>	306 737 zł	2012
<i>Budowa przyłącza wodociągowego do zabytkowego budynku Kantoru</i>	25 000 zł	2013
<i>Udział w kosztach inwestycji wodno-kanalizacyjnych realizowanych przez PGK „Żyrardów” przy udziale finansowym mieszkańców</i>	139 000 zł	2010-2014

Inwestycje w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego

Nazwa zadania	Kwota	Rok	Informacje dodatkowe
<i>Rozbudowa i przebudowa monitoringu miejskiego</i>	404 500 zł	2010-2014	
<i>Dofinansowanie do zakupu kamery termowizyjnej dla potrzeb Straży Pożarnej</i>	23 000 zł	2011	
<i>Dostawa samochodu pożarniczego lekkiego z napędem 4x4 dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Żyrardowie</i>	67.764 zł	2012	Zadanie dofinansowane w wysokości 40.000,00 zł ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego, kwotę 8.000 zł przeznaczyła na zakup Fundacja Ochrony Przeciwpożarowej i Ratownictwa, pozostałe środki pochodziły z budżetu Miasta.

Inwestycje z zakresu gospodarki mieszkaniowej

Nazwa zadania	Kwota	Rok
<i>Zakupy gruntów na cele publiczne i rozwojowe</i>	1 167 150 zł	2010-2014
<i>Zadania inwestycyjne realizowane w zasobach komunalnych</i>	2 023 740 zł	2012-III kw. 2014

Oprócz wyżej wymienionych zadań wydatki majątkowe dotyczyły również wydatków na podwyższanie kapitału spółek gminnych, opracowań dokumentacyjnych oraz mniejszej wartości robót budowlanych i zakupów inwestycyjnych.

16.2 Inwestycje gminnych podmiotów gospodarczych

Wszystkie należące do miasta spółki prawa handlowego prowadzą ożywioną działalność inwestycyjną w ramach realizacji swych zadań statutowych.

1. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Żyrardów” sp. z o.o. zakończyło w roku 2010 realizację współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności zadania pn. „Gospodarka wodno-ściekowa w Żyrardowie i Jaktorowie” – wartość 23,6 mln EUR. Spółka 1 marca 2010 roku podpisała w NFOŚiGW Umowę o dofinansowanie Projektu pn. „Gospodarka wodno-ściekowa w mieście Żyrardów – Etap II”, który uzyskał dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w wysokości 40,0 mln zł, wartość ogółem ww. projektu to kwota w wysokości ok. 67 mln zł. Projekt będzie/jest realizowany w latach 2010-2015.
2. Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej „Żyrardów” sp. z o.o. zajmuje się głównie remontami komunalnych zasobów mieszkaniowych, do działań inwestycyjnych zliczyć należy budowę wewnętrznych instalacji c.o. i c.w.u. w budynkach podłączonych do miejskiej sieci

ciepłowniczej. Podobne działania prowadzone będą także w roku 2010. Spółka przygotowuje się też do budowy nowego wielorodzinnego budynku komunalnego.

3. Żyrardowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. jest w trakcie przygotowań do realizacji budynku mieszkalnego wielorodzinnego (55 lok.) przy ul. Parkingowej, z planowanym terminem oddania do użytkowania w 2017 r. W najbliższych planach jest budowa kolejnego budynku mieszkalnego przy ul. Parkingowej (ok. 60 mieszkań) z terminem zakończenia w 2018 – 2019 r. Dalsze plany na lata 2018 – 2025 zakładają wybudowanie trzech budynków wielorodzinnych z programem ok. 200 mieszkań. Cały kompleks budynków przy ul. Parkingowej (łącznie z już wybudowanymi – 94 lok.) zapewniłby mieszkania o wysokim standardzie wykonania dla 409 rodzin. Miasto wnosi do spółki aportem grunty, a także wkład pieniężny na objęcie udziałów
4. AQUA ŻYRARDÓW” Sp. z o.o. oddała w 2009 r. długo wyczekiwaną przez mieszkańców inwestycję polegającą na rozbudowie kompleksu sportowo-rekreacyjnego polegającą na rozbudowie istniejącej hali sportowej o kryta pływalnię wraz z zapleczem hotelowym, kręgielnią, lodowiskiem i hotelem. W czerwcu 2009r. oddano do użytku pełnowymiarowe (105 x 68m) boisko piłkarskie z nawierzchni z trawy syntetycznej IV generacji wraz z trybunami na 1200 miejsc. W 2010 roku Spółka rozbudowała istniejący parking przy kompleksie sportowym wraz z kanalizacją deszczową, oświetleniem oraz ogrodzeniem. Zagospodarowała teren w zakresie urządzenia terenów zielonych i obiektów małej architektury. Dokonano także opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej na budowę zespołu zabudowy usługowej w Rewalu oraz dokonano geodezyjnego tyczenia budynków.

III. ANALIZA SWOT.

Przedstawiona w poprzednim rozdziale diagnoza istniejącego stanu społeczno-gospodarczego miasta pozwoliła na opracowanie analizy SWOT tj. na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron miasta oraz szans i zagrożeń rozwojowych generowanych przez szeroko rozumiane otoczenie (województwo, region, kraj, zagranica).

Mocne i słabe strony miasta odnoszą się wyłącznie do wewnętrznego potencjału Żyrardowa, natomiast szanse i zagrożenia występują w otoczeniu i są niezależne od lokalnej społeczności.

Analiza SWOT jest podstawową techniką poprzedzającą etap określenia wizji rozwoju miasta oraz precyzowania celów strategicznych, operacyjnych i zadań służących jej realizacji.

Prezentowana poniżej zbiorcza analiza SWOT dla Żyrardowa jest wypadkową trzech analiz SWOT opracowanych dla najważniejszych obszarów życia społeczno-gospodarczego miasta.

1. Zbiorcza analiza SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
❑ <i>Atrakcyjne położenie Miasta – między aglomeracją warszawską i łódzką</i> ❑ <i>Dobre połączenia komunikacyjne z krajowymi i regionalnymi ośrodkami wzrostu (autostrada A2, obwodnica miasta, kolej relacji Łódź – Warszawa)</i> ❑ <i>Unikatowe obiekty architektury i urbanistyki ery przemysłowej (Pomnik Historii)</i> ❑ <i>Duży udział terenów zielonych w mieście i jego okolicy</i> ❑ <i>Nowoczesna infrastruktura sportowo – rekreacyjna</i> ❑ <i>Atrakcyjna oferta oraz wysoki poziom imprez kulturalnych</i>	❑ <i>Wzrost natężenia lokalnego i tranzytowego ruchu kołowego</i> ❑ <i>Brak gminnych ofert terenowych dla dużych inwestorów</i> ❑ <i>Mały udział działalności produkcyjnej w sferze gospodarczej</i> ❑ <i>Duża gęstość zaludnienia i zabudowy oraz ograniczone możliwości przestrzennego rozwoju miasta wynikające z braku rezerw wolnych terenów w jego granicach</i> ❑ <i>Zaniedbany, wymagający rewitalizacji obszar zabudowy zabytkowej</i> ❑ <i>Zły stan techniczny znacznej części komunalnych zasobów mieszkaniowych</i> ❑ <i>Zła sytuacja ekonomiczna oraz stan techniczny obiektów szpitala</i> ❑ <i>Niewystarczająca ilość placówek edukacyjnych i opiekuńczych</i> ❑ <i>Zły stan znacznej części dróg</i> ❑ <i>Narastanie problemów społecznych na obszarze zdegradowanym wymagającym rewitalizacji</i>
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
❑ <i>Pozyskanie środków finansowych z funduszy UE</i> ❑ <i>Zainteresowanie inwestorów przekształcaniem obiektów przemysłowych na potrzeby innych funkcji</i> ❑ <i>Rosnące zainteresowanie turystyką przemysłową</i> ❑ <i>Współpraca z gminami Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego- wykorzystanie instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i>	❑ <i>Kryzys gospodarczy</i> ❑ <i>Rosnąca konkurencja wśród gmin w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych (dofinansowanie UE)</i> ❑ <i>Niekorzystne przepisy prawne zmniejszające dochód gminy</i> ❑ <i>Brak rozwiązań systemowych związanych z finansowaniem sfery społecznej.</i>

2. Sfera gospodarcza

Mocne strony	Słabe strony
❑ <i>Atrakcyjne położenie Miasta – między aglomeracją warszawską i łódzką</i> ❑ <i>Dobre połączenia komunikacyjne z krajowymi i regionalnymi ośrodkami wzrostu</i> ❑ <i>Unikatowe obiekty architektury i urbanistyki ery przemysłowej</i> ❑ <i>Dynamiczny proces zastępowania funkcji przemysłowych w centrum miasta funkcjami mieszkaniowymi i usługowymi</i> ❑ <i>Zdywersyfikowana struktura gałęziowo-branżowa przemysłu</i> ❑ <i>Produkty lokalne rozpoznawalne w kraju i za granicą</i> ❑ <i>Istnienie komunalnych terenów inwestycyjnych będących przedmiotem oferty dla małych i średnich firm</i> ❑ <i>Opracowane plany miejscowego zagospodarowania przestrzennego dla terenów o przeznaczeniu przemysłowym</i> ❑ <i>Brak funkcji przemysłowych w centrum miasta</i> ❑ <i>System zachęt finansowych – ulgi w podatkach lokalnych dla przedsiębiorców</i>	❑ <i>Brak gminnych ofert terenowych dla dużych inwestorów</i> ❑ <i>Rozproszona własność terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą</i> ❑ <i>Mały udział działalności produkcyjnej w sferze gospodarczej</i> ❑ <i>Niedostosowana baza turystyczna do potrzeb rynkowych</i> ❑ <i>Brak wysokodochodowych miejsc pracy</i> ❑ <i>Niski stopień samoorganizacji lokalnych przedsiębiorców działających na terenie miasta</i> ❑ <i>Brak wykwalifikowanej siły roboczej wykształceniu zawodowym profilowanym</i>
Szanse	Zagrożenia
❑ <i>Rosnące zainteresowanie turystyką przemysłową</i> ❑ <i>Pozyskanie środków finansowych z funduszy UE oraz innych funduszy zewnętrznych</i> ❑ <i>Zainteresowanie inwestorów przekształcaniem obiektów poprzemysłowych na potrzeby innych funkcji</i> ❑ <i>Pozyskanie środków na realizację inwestycji w obszarze objętym programem rewitalizacji</i> ❑ <i>Rozwiązania ustawowe dotyczące rewitalizacji</i>	❑ <i>Kryzys gospodarczy</i> ❑ <i>Rosnąca konkurencja wśród gmin w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych (dofinansowanie UE)</i> ❑ <i>Atrakcyjne oferty pracy w stolicy dla mieszkańców Żyrardowa</i> ❑ <i>Brak rozwiązań systemowych w zakresie wspierania działalności gospodarczej</i>

3. Sfera społeczna

Mocne strony	Słabe strony
❑ Rozwinięta sfera usług medycznych ❑ Wysoki standard większości gminnych obiektów oświaty ❑ Nowoczesna infrastruktura sportowo – rekreacyjna ❑ Atrakcyjna oferta i wysoki poziom imprez kulturalnych realizowanych przez gminne placówki kultury ❑ Funkcjonowanie Collegium Masoviense - Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu ❑ Wysoko wykwalifikowana kadra instytucji publicznych świadcząca usługi dla społeczeństwa ❑ Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej ❑ Wysoka aktywność w sferze społecznej Organizacji pozarządowych, Samorządów Mieszkańców oraz wykorzystanie potencjału sfery obywatelskiej ❑ Realizacja programów profilaktycznych o szerokim zakresie oddziaływania ❑ Kadra przygotowana do absorpcji środków zewnętrznych ❑ Funkcjonowanie systemu monitoringu miejskiego ❑ Dobra współpraca służb porządkowych z młodzieżą w zakresie bezpieczeństwa	❑ Ujemny przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa Żyrardowa ❑ Mała oferta miejsc pracy w stosunku do liczby osób poszukujących pracy ❑ Zła sytuacja ekonomiczna oraz stan techniczny obiektów szpitala ❑ Brak placówek opiekuńczych dla dzieci 0-3 lata ❑ Za mała ilość miejsc w przedszkolach ❑ Zły stan techniczny większości przedszkoli i szkół ponadgimnazjalnych ❑ Niewystarczająca ilość i wielkość sal gimnastycznych w szkołach ❑ Zła baza lokalowa niektórych placówek kultury ❑ Niewystarczająca liczba placówek dziennego wsparcia dla osób dorosłych ❑ Niewystarczająca ilość – wymaganych dyrektywami UE - pracowników socjalnych ❑ Brak specjalistycznej kadry i programów do zajęć terapeutycznych, reedukacyjnych ❑ Bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej ❑ Brak różnorodnej oferty gastronomicznej ❑ Niski standard życia ludności zamieszkującej centrum miasta w stosunku do ogółu społeczeństwa ❑ Brak wspólnego biletu aglomeracji warszawskiej ❑ Występowanie „miejsc niebezpiecznych” na obszarze zdegradowanym ❑ Wysoki poziom osób zagrożonych ubóstwem ❑ Niski poziom kapitału społecznego (m.in. niska frekwencja w wyborach i referendach)
Szanse	Zagrożenia
❑ Pozyskanie środków zewnętrznych z Europejskiego Funduszu Społecznego ❑ Rosnące zainteresowanie zdrowym stylem życia ❑ Wspieranie przedsiębiorczości społecznej ❑ Tendencja rozwoju szkolnictwa wyższego ❑ Ścisła współpraca władz miasta z organizacjami pozarządowymi ❑ Zagospodarowanie Zalewu Żyrardowskiego	❑ Brak rozwiązań systemowych związanych z finansowaniem służby zdrowia ❑ Niekorzystne rozwiązania systemowe w zakresie kształcenia zawodowego dla potrzeb lokalnych rynków pracy ❑ Brak lokalnych rynków pracy ❑ Niestabilność kadrowa Policji ❑ Konieczność dostosowania bazy oświatowej do zmieniających się przepisów w warunkach niewystarczającej ilości środków przeznaczonych na realizację zadań oświatowych

4. Sfera zasobów i potencjału

Mocne strony	Słabe strony
❑ Zintegrowany system infrastruktury technicznej z siecią krajową ❑ Atrakcyjne warunki osiedlania na terenie miasta ❑ Wolne moce w oczyszczalni ścieków ❑ Nowoczesny i efektywny system dystrybucji ciepła ❑ Duża rezerwa mocy elektrycznej ❑ Posiadanie dokumentów programowych w zakresie strategicznego zarządzania miastem (np. program rewitalizacji, strategia rozwoju Miasta itp.) ❑ Przejęcie przez miasto funkcji konserwatora zabytków ❑ Konkurencyjne ceny nieruchomości w obszarze oddziaływania Warszawy i Łodzi ❑ Duży udział terenów zielonych w mieście i jego okolicy ❑ Atrakcyjne tereny przyległe do zalewu Żyrardowskiego możliwe do wykorzystania pod funkcje turystyczno-rekreacyjne	❑ Duża gęstość zaludnienia i zabudowy oraz ograniczone możliwości przestrzennego rozwoju miasta wynikające z braku rezerw wolnych terenów w jego granicach ❑ Zaniedbany, wymagający rewitalizacji obszar zabudowy zabytkowej ❑ Duży udział dróg nieutwardzonych w ogólnej ilości dróg w mieście ❑ Niedobór mieszkań komunalnych i socjalnych ❑ Zły stan techniczny zasobów mieszkaniowych komunalnych i wspólnot mieszk. ❑ Wyczerpanie rezerw w zakresie produkcji ciepła ❑ Przestarzała infrastruktura techniczna ❑ Zły stan techniczny znacznej części dróg ❑ Zanieczyszczenie powietrza związane z niską emisją ❑ Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na nieurbanizowanych obszarach miasta ❑ Niewystarczająca ilość podczyszczalni wód deszczowych ❑ Ograniczona dostępność centrum miasta do sieci gazowej ❑ Niewydolny system połączeń komunikacyjnych między centrum i południową częścią Miasta tzw. "zatorzem" ❑ Brak terenów komunalnych przeznaczonych na nowy cmentarz ❑ Uciążliwy ruch tranzytowy biegnący przez centrum miasta ❑ Zróżnicowana struktura własności gruntów w pasie drogowym ❑ Nieuregulowany sposób zarządzania terenami komunalnymi w obszarze budownictwa wielorodzinnego ❑ Niedostateczny rozwój systemu ścieżek rowerowych i miejsc parkingowych ❑ Brak rozwiązań całościowej koncepcji komunikacyjnej miasta ❑ Brak ośrodka edukacyjnego dla uczniów i nauczycieli w zakresie nowoczesnych mobilnych technologii cyfrowych, komunikacyjnych i internetowych
Szanse	Zagrożenia
❑ Rosnące zainteresowanie turystyką przemysłową ❑ Pozyskanie środków finansowych z funduszy UE oraz innych funduszy	❑ Niekorzystne przepisy prawne zmniejszające dochód gminy ❑ Ograniczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

<i>zewnątrznych</i> ☐ <i>Zainteresowanie inwestorów przekształcaniem obiektów przemysłowych na potrzeby innych funkcji</i>	<i>gmin sąsiednich dotyczące uregulowań w zakresie gospodarki odpadami</i>
--	--

IV. WIZJA ROZWOJU MIASTA I CELE STRATEGICZNE.

W oparciu o analizę wewnętrznego potencjału miasta oraz procesów zachodzących w otoczeniu opracowana została wizja rozwoju Żyrardowa, określająca pożądany wizerunek miasta, jaki chcemy osiągnąć w perspektywie czasowej, na którą opracowana jest strategia. Przyjmując horyzont czasowy do 2025 roku zdefiniowano wizję rozwoju Żyrardowa w sposób następujący:

"Historia i nowoczesność - Żyrardów miastem o wymarzonych warunkach życia, znaczącym ośrodkiem rozwoju Mazowsza, atrakcyjnym dla turystów i przyjaznym dla inwestorów."

Stopniowe urzeczywistnianie wizji Żyrardowa jako miasta, w którym ludzie chcieliby żyć, uczyć się, mieszkać, pracować i wypoczywać będzie możliwe poprzez realizowanie poniższych celów strategicznych.

CELE STRATEGICZNE:

- I. Ciągła poprawa warunków życia mieszkańców.
- II. Wzmocnienie pozycji Żyrardowa jako znaczącego ośrodka gospodarczego między Warszawą a Łodzią.
- III. Kształtowanie ładu przestrzennego dla potrzeb funkcjonalności i rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.
- IV. Podniesienie rangi Żyrardowa jako znaczącego ośrodka turystycznego.
- V. Rozwój infrastruktury technicznej.
- VI. Kreowanie prolokalnych postaw społeczeństwa.

Numeracja celów nie oznacza ich hierarchizacji i przyjęta została ze względów redakcyjnych dokumentu.

Przyjęte cele strategiczne jak również wynikające z nich cele operacyjne i zadania będą się w wielu przypadkach "zazębiać" w zbliżonych polach działania społeczno-gospodarczego. Cele te są wewnętrznie zgodne. Osiąganie jednych będzie wspierać osiąganie innych, przez co podejmowane działania będą wewnętrznie spójne, a prowadzona polityka rozwoju wewnętrznie zgodna.

V. CELE OPERACYJNE ORAZ ZADANIA PRZYPISANE CELOM STRATEGICZNYM -WYKONAWCY ZADAŃ ORAZ PARTNERZY.

Dla czytelności dokumentu wykonawcy poszczególnych zadań zapisani będą *kursywą*, natomiast partnerzy – drukiem zwykłym. Stosowane będą również skrócone nazwy Wydziałów Urzędu Miasta (UM) i innych jednostek organizacyjnych oraz ich symbole ustalone w regulaminie organizacyjnym Urzędu Miasta Żyrardowa. Rozwinięcie użytych w rozdziale skrótów zostało przedstawione w poniższej tabeli:

<i>Skrócona nazwa</i>	<i>Pełna nazwa Wykonawcy/Partnera</i>
DG	Referat Działalności Gospodarczej
WB	Wydział Budżetu Miasta
GM	Referat Gospodarki Mieszkaniowej
GKS	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska
MKZ	Miejski Konserwator Zabytków
OR	Wydział Organizacyjny
ED	Wydział Edukacji
PN	Wydział Planowania Przestrzennego i Nieruchomości
PR	Wydział Promocji
RIF	Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych
ZS	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
OC	Referat Obrony Cywilnej i Zarządzania Kryzysowego
KPP	Komenda Powiatowa Policji
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MZU	Miejski Zespół Urbanistyczny
AQUA	"AQUA ŻYRARDÓW" Sp. z o.o.
PEC	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
PGK	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
PGM	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
SM	Straż Miejska
TBS	Żyrardowskiego Towarzystwo Budownictwa Społecznego
TM	Zakład Budżetowy "Targowisko Miejskie"

CEL STRATEGICZNY I: "Ciągła poprawa warunków życia mieszkańców".

CELE OPERACYJNE:

1. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Zadania:

- 1.1. Wspieranie i realizacja budownictwa mieszkaniowego dostosowanego do zróżnicowanych potrzeb i możliwości materialnych mieszkańców.
Referat Gospodarki Mieszkaniowej + RIF + PN + PGM + TBS
- 1.2. Aktualizacja zasad zaspakajania potrzeb mieszkaniowych do istniejących warunków.
Referat Gospodarki Mieszkaniowej
- 1.3. Poprawa stanu technicznego i standardu budynków komunalnych.
Referat Gospodarki Mieszkaniowej + PGM

- 1.4. Wykonanie szczegółowej inwentaryzacji i analizy sposobu wykorzystania gminnych zasobów mieszkaniowych

Referat Gospodarki Mieszkaniowej

- 1.5. Tworzenie przestrzeni publicznej dla celów rekreacyjnych m.in. na terenach: Eko-Parku na os. Wschód przy ul. Skrowaczewskiego i ul. M. Nietrzebki, lasku na os. Żeromskiego przy ul. Ks.S. Konarskiego i ul. Gen. Sosabowskiego (park zdrowia dla seniorów), lasku na os. Miedzyborów przy ul. M.K. Ogińskiego, J. Procnera.

Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + PGM

2. Stwarzanie warunków dla zapewnienia wysokiego poziomu edukacji na wszystkich etapach kształcenia.

Zadania:

- 2.1. Zwiększenie ilości miejsc w przedszkolach poprzez budowę przedszkola na osiedlu Batorego oraz remont Przedszkola nr 9

Wydział Edukacji + RIF

- 2.2. Utworzenie Zespołu Przedszkolno–Żłobkowego

Wydział Edukacji + RIF

- 2.3. Tworzenie sal do integracji sensorycznej

Wydział Edukacji + RIF

- 2.4. Poprawa bazy sportowej gminnych zespołów szkół.

Wydział Edukacji + RIF

- 2.5. Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych.

Wydział Edukacji + miejskie placówki szkolne i zespoły szkół

- 2.6. Organizacja zajęć specjalistycznych dla dzieci.

Wydział Edukacji + placówki oświatowe

- 2.7. Poprawa wyników nauczania.

Wydział Edukacji + zespoły szkół

- 2.8. Dążenie do lokalizacji na terenie miasta ośrodków badawczo-rozwojowego w szczególności z dziedzin dziedzictwa przemysłowego, architektury i urbanistyki, historii sztuki i włókiennictwa.

Wydział Edukacji +MKZ

- 2.9. Współpraca z ośrodkami badawczo-rozwojowymi i uczelniami wyższymi w celu realizacji zadań edukacyjnych dla mieszkańców Żyrardowa.

Wydział Edukacji

3. Wspieranie rodzin w samodzielnym wypełnianiu podstawowych funkcji.

Zadania:

- 3.1. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych + ED

- 3.2. Przygotowanie oferty zajęć edukacyjnych dla rodziców i opiekunów.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych + ED

- 3.3. Integrowanie działań różnych środowisk na rzecz pomocy rodzinie.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

- 3.4. Prowadzenie różnych form aktywizacji bezrobotnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej + PUP + DG

4. Rozwój zintegrowanego systemu aktywizacji i pomocy dla osób starszych oraz niepełnosprawnych.

Zadania:

- 4.1. Podejmowanie działań na rzecz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- 4.2. Wspieranie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz osób starszych oraz niepełnosprawnych.
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- 4.3. Wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku
wg właściwości: ED+PR+ Miejska Biblioteka Publiczna

5. Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zadania:

- 5.1. Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + SM
- 5.2. Wprowadzenie działania Straży Miejskiej w systemie całodobowym.
Straż Miejska
- 5.3. Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia ilości policyjnych patroli pieszych.
Referat Obrony Cywilnej i Zarządzania Kryzysowego+ Komenda Powiatowa Policji
- 5.4. Poprawa infrastruktury związanej z bezpieczeństwem ruchu drogowego.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska+ RIF + SM
- 5.5. Organizacja miasteczka ruchu drogowego dla dzieci i młodzieży.
Straż Miejska + RIF + PN

6. Wzbogacanie oferty kulturalnej miasta.

Zadania:

- 6.1. Nawiązywanie współpracy z placówkami kulturalnymi i uczelniami o profilu artystycznym z Warszawy i Łodzi.
Wydział Promocji
- 6.2. Stwarzanie warunków sprzyjających integracji lokalnego środowiska artystów.
Wydział Promocji
- 6.3. Poszerzanie i zacieśnianie współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami działającymi na niwie kultury i sztuki.
Wydział Promocji + RIF
- 6.4. Budowa nowoczesnej Miejskiej Biblioteki Publicznej.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + ED + PR
- 6.5. Kontynuowanie działań zmierzających do ulokowania w mieście Centrum Sztuki Filmowej i Telewizyjnej.
Prezydent Miasta + PR

7. Działania na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców.

Zadania:

- 7.1. Wdrażanie programów profilaktycznych.
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
- 7.2. Zacieśnianie współpracy z niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej.
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
- 7.3. Budowa lądowiska dla helikopterów medycznych.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + ZS + OC

8. Dążenie do rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej oraz jej wszechstronnego wykorzystania.

Zadania:

- 8.1. Poprawa zagospodarowania terenu przy Zalewie Żyrardowskim.
AQUA + RIF
- 8.2. Rozwój sieci dróg rowerowych.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ
- 8.3. Modernizacja stadionu miejskiego przy ul. Piastowskiej wraz przyległymi terenami zielonymi (m.in. „stary park”).
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + AQUA + GKŚ
- 8.4. Zagospodarowanie miejsc rekreacji (m.in. place zabaw, siłownie, ławki do odpoczynku).
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + AQUA + GKŚ

9. Poprawa stanu środowiska naturalnego w mieście.

Zadania:

- 9.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + ED
- 9.2. Utrzymywanie i poprawa estetyki terenów zielonych w mieście.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + PN
- 9.3. Zagospodarowanie i renaturyzacja cieków wodnych na terenie miasta w szczególności obszaru Górnego Stawu na terenie Centrali oraz stawu na terenie Bielnika
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + RIF + PN
- 9.4. Wdrażanie programu obniżenia niskiej emisji oraz hałasu.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + PEC + PGM
- 9.5. Realizacja programu utylizacji wyrobów azbestowych.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska

10. Poprawa skomunikowania Żyrardowa z regionem i krajem.

Zadania:

- 10.2.1. Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia ilości połączeń kolejowych z Warszawą.
Prezydent Miasta + PR

- 10.2. Podejmowanie działań na rzecz zmiany przynależności Miasta Żyrardowa do instytucji z zakresu sądownictwa i administracji publicznej usytuowanych na terenie Warszawy oraz Obszaru Metropolitalnego Warszawy.
Prezydent Miasta + PR

CEL STRATEGICZNY II: "Wzmocnienie pozycji Żyrardowa jako znaczącego ośrodka gospodarczego między Warszawą a Łodzią."

CELE OPERACYJNE:

1. Prowadzenie pro rozwojowej polityki gospodarowania terenami.

Zadania:

- 1.1. Zwiększanie ilości terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod działalność usługowo-produkcyjną oraz zabudowę mieszkaniową.
Wydział Planowania Przestrzennego i Nieruchomości
- 1.2. Poszerzanie katalogu ofert inwestycyjnych.
Wydział Planowania Przestrzennego i Nieruchomości + PR
- 1.3. Opracowanie planów uzbrajania terenów rozwojowych.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + PN, GKŚ, PEC, PGK

2. Dążenie do zwiększenia udziału działalności usługowo-produkcyjnej w sferze gospodarczej.

Zadania:

- 2.1. Opracowanie programu zachęt dla inwestorów działających w sferze usługowo-produkcyjnej.
Referat Działalności Gospodarczej + WB
- 2.2. Zwiększanie ilości terenów dla realizacji inwestycji usługowo-produkcyjnych.
Wydział Planowania Przestrzennego i Nieruchomości

3. Wsparcie sektora MŚP.

Zadania:

- 3.1. Wypracowanie form i metod współpracy samorządu lokalnego z sektorem MŚP.
Wydział Budżetu Miasta + DG + RIF
- 3.2. Prowadzenie doradztwa w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + DG
- 3.3. Zacieśnianie współpracy samorządu z instytucjami pozarządowymi działającymi na rzecz MŚP.
Referat Działalności Gospodarczej + RIF
- 3.4. Inicjowanie działań na rzecz powstania inkubatora przedsiębiorczości.
Referat Działalności Gospodarczej + RIF

4. Współpraca z samorządami sąsiednich gmin na rzecz rozwoju gospodarczego obszaru.

Zadania:

- 4.1. Podejmowanie działań na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów infrastrukturalnych.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + RIF + PGK
- 4.2. Opracowanie i promocja wspólnej oferty inwestycyjnej z gminami sąsiednimi (zwłaszcza przy autostradzie i obwodnicy Żyrardowa)
Wydział Promocji i + PN
- 4.3. Inicjowanie działań na rzecz powstania Powiatowej Izby Gospodarczej
Prezydent Miasta

5. Rozwój usług ponadlokalnych.

Zadania:

- 5.1. Diagnozowanie oczekiwań mieszkańców sąsiednich gmin w zakresie oferty usług o znaczeniu ponadlokalnym.
Referat Działalności Gospodarczej + PR
- 5.2. Dążenie do wzbogacania oferty usług o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z oczekiwaniami rynku.
Referat Działalności Gospodarczej + PR
- 5.3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości świadczonych usług ponadlokalnych.
wg właściwości: PR + ZS + DG + PGK
- 5.4. Modernizacja targowiska miejskiego jako ponadlokalnej strefy aktywności handlowo-usługowej.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + TM

6. Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego dla potrzeb nowoczesnej gospodarki.

Zadania:

- 6.1. Opracowywanie prognozy zapotrzebowania na określone profile kształcenia we współpracy z organizacjami zrzeszającymi pracodawców oraz Powiatowym Urzędem Pracy.
Wydział Edukacji + DG + PUP
- 6.2. Współpraca z samorządem powiatowym w zakresie uruchamiania pożądanych kierunków kształcenia zawodowego.
Wydział Edukacji
- 6.3. Współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w zakresie propagowania pożądanych profili kształcenia zawodowego.
Wydział Edukacji
- 6.4. Współpraca z PUP i innymi jednostkami zajmującymi się instytucjonalnie podnoszeniem i dostosowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.
Wydział Edukacji

7. Aktywna promocja gospodarcza miasta.

Zadania:

- 7.1. Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych.

Wydział Promocji

- 7.2. Współpraca z instytucjami zajmującymi się profesjonalnym marketingiem gospodarczym.

Wydział Promocji

- 7.3. Pomoc w promocji lokalnych produktów jako jednej z form promocji miasta.

Wydział Promocji

- 7.4. Współpraca z PAIZ i ARMSA

Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + PN + PR

CEL STRATEGICZNY III: "Kształtowanie ładu przestrzennego dla potrzeb funkcjonalności i rozwoju społeczno-gospodarczego miasta".

CELE OPERACYJNE:

1. Zwiększenie efektywności planowania przestrzennego.

Zadania:

- 1.1. Zwiększanie powierzchni miasta objętej planami miejscowymi – podjęcie działań prowadzących do objęcia MPZP całego terenu Miasta Żyrardowa

Wydział Planowania Przestrzennego i Nieruchomości + MZU

- 1.2. Wykup terenów przeznaczonych na realizację celów publicznych.

Wydział Planowania Przestrzennego i Nieruchomości

2. Uporządkowanie i poprawa stanu zagospodarowania zabytkowego centrum miasta przy zachowaniu jego tożsamości i walorów urbanistyczno-architektonicznych.

Zadania:

- 2.1. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji miasta ze szczególnym uwzględnieniem zabytkowej osady fabrycznej.

Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + MKZ + PN + GM + GKŚ + PGM

- 2.2. Opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami.

Miejski Konserwator Zabytków

- 2.3. Opracowanie planów zagospodarowania zabytkowych kwartałów mieszkaniowych i ich realizacja.

wg właściwości: PN + MZU + MKZ

- 2.4. Likwidacja substandardowej zabudowy w celu uporządkowania układu zabytkowego i podniesienia estetyki miasta.

Miejski Konserwator Zabytków + PGM + PN

- 2.5. Rewaloryzacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej.

Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych

- 2.6. Rewitalizacja zabytkowego Kantoru jako centrum obsługi mieszkańców.

Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + MKZ + OR

3. Poprawa funkcjonowania wewnętrznego układu komunikacyjnego miasta zintegrowanego z regionalną i krajową siecią komunikacyjną.

Zadania:

3.1. Zwiększenie ilości połączeń drogowych pomiędzy południowo-wschodnimi a północno-zachodnimi dzielnicami miasta.

Wydział Planowania Przestrzennego i Nieruchomości + MZU

3.2. Budowa dróg głównych obszarowych i zbiorczych przewidzianych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ + PN

4. Działania na rzecz poprawy estetyki miasta.

Zadania:

4.1. Opracowanie wytycznych do projektowania nawierzchni ulic, małej architektury i urządzania terenów zielonych w zakresie poprawy estetyki.

Wydział Planowania Przestrzennego i Nieruchomości + MZU + MKZ + GKŚ

4.2. Wprowadzenie w zapisach planów miejscowych lokalnych standardów urbanistycznych kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu celem poprawy ładu przestrzennego i estetyki miasta.

Wydział Planowania Przestrzennego i Nieruchomości + MKZ + MZU

4.3. Poprawa estetyki obszarów zurbanizowanych, zwłaszcza starych zdegradowanych dzielnic mieszkaniowych.

wg właściwości: RIF + GM + PN + GKŚ + MKZ + PGM

4.4. Opracowanie systemu zachęt dla właścicieli realizujących remonty elewacji budynków w centrum miasta oraz w miejscach pierwszego kontaktu przyjezdnych.

Wydział Budżetu Miasta + PN + RIF

4.5 Zaprojektowanie systemu identyfikacji wizualnej Żyrardowa.

Wydział Promocji

CEL STRATEGICZNY IV: "Podniesienie rangi Żyrardowa jako znaczącego ośrodka turystycznego."

CELE OPERACYJNE:

1. Opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu marketingu turystycznego miasta

Zadania:

1.1. Współpraca z Mazowiecką Regionalną Organizacją Turystyczną.

Wydział Promocji + RIF

1.2 Promocja miasta jako pomnika historii, współdziałanie z innymi pomnikami historii, Narodowym Instytutem Dziedzictwa, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Kancelarią Prezydenta RP

Miejski Konserwator Zabytków + PR

2. Stworzenie warunków do rozwoju infrastruktury turystycznej.

Zadania:

2.1. Wytyczenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych Miasta i okolic.

Wydział Promocji + AQUA+ RIF

- 2.2. Przygotowanie oferty inwestycyjnej w zakresie usług turystycznych.
Wydział Promocji + RIF + PN

3. Wdrażanie produktów turystycznych.

Zadania:

- 3.1. Współpraca z gminami w zakresie realizacji projektu „INDUSTRIALNE MAZOWSZE”.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + PR
- 3.2. Podjęcie działań w celu wykreowania nowych produktów turystycznych i ich promocja.
Wydział Promocji + RIF
- 3.3. Współpraca z członkami Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH)
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + PR
- 3.4. Współpraca z POT oraz Komisją Europejską, a także z laureatami Międzynarodowego Konkursu na Najlepsze Europejskie Destynacje Turystyczne (EDEN)
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + PR

CEL STRATEGICZNY V: "Rozwój infrastruktury technicznej".

CELE OPERACYJNE:

1. Poprawa systemu zaopatrzenia miasta w wodę.

Zadania:

- 1.1. Budowa drugostronnego zasilania Miasta w wodę.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej + GKŚ + RIF
- 1.2. Rozbudowa sieci wodociągowej
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej + RIF
- 1.3 Modernizacja i remonty przestarzałych sieci wodociągowych
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

2. Poprawa gospodarki ściekowej.

Zadania:

- 2.1. Dalsza modernizacja oczyszczalni ścieków stosownie do zmieniających się przepisów o ochronie środowiska.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
- 2.2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnych, zgodna z opracowaną koncepcją - w szczególności uwzględniająca osiedle Teklin.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej + RIF
- 2.3. Modernizacja i remonty istniejących sieci kanalizacyjnych.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

3. Usprawnienie gospodarki wodami opadowymi w mieście.

Zadania:

- 3.1. Współdziałanie z sąsiadującymi samorządami w zakresie rozwiązywania problemów odprowadzania wód opadowych i roztopowych.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + RIF + PGK

- 3.2. Budowa kolektora deszczowego w miejscu rowu burzowego „60”.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + PGK + GKŚ
- 3.3. Modernizacja istniejących kolektorów deszczowych.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + PGK
- 3.4. Budowa podczyszczalni wód deszczowych na istniejących wylotach kolektorów do rzeki Pisi.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ
- 3.5. Podjęcie działań zmierzających do zmiany odbiornika ścieków deszczowych z kolektora „51”.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + RIF

4. Usprawnienie gospodarki odpadami.

Zadania:

- 4.1. Współpraca z sąsiednimi gminami na rzecz prowadzenia wspólnej gospod. odpadami.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + PGK
- 4.2. Rekultywacja istniejącego składowiska odpadów.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
- 4.3. Udoskonalanie systemu selektywnej zbiórki odpadów.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + PGK
- 4.4. Działania na rzecz rozwiązywania problemów gospodarki odpadami
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

5. Poprawa stanu technicznego dróg.

Zadania:

- 5.1. Budowa dróg gminnych w oparciu o wieloletnie programy budowy dróg.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ + PN
- 5.2. Przebudowa i remonty istniejących dróg z uwzględnieniem budowy dodatkowych miejsc parkingowych.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + RIF + PN
- 5.3. Budowa "małej" obwodnicy.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + PN
- 5.4. Budowa parkingów miejskich, w tym parkingów w systemie P+R
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ + PN
- 5.5. Budowa ciągu pieszo-rowerowego po trasie kolektora 51.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ + PN
- 5.6. Modernizacja i budowa dróg oraz ronda na obszarze miasta, m.in. ul. Żeromskiego – Limanowskiego
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych
- 5.7. Przebudowa skrzyżowań: ul. Sikorskiego/Mostowej, ul. Wittenberga/Szarych Szeregów
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych

6. Dalsza rozbudowa i modernizacja systemu ciepłowniczego.

Zadania:

- 6.1. Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia miasta w ciepło.
Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska + PEC
- 6.2. Kontynuacja modernizacji ciepłowni miejskiej, dostosowanej do norm ekologicznych.
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
- 6.3. Kontynuacja modernizacji miejskiej sieci ciepłej.
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
- 6.4. Budowa nowych źródeł ciepła.
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej

7. Działania na rzecz rozbudowy i modernizacji sieci gazowych i energetycznych.**Zadania:**

- 7.1. Podjęcie działań na rzecz rozbudowy istniejącej sieci gazowej.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ
- 7.2. Podjęcie działań na rzecz budowy drugostronnego zasilania Miasta w gaz.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ
- 7.3. Podjęcie działań na rzecz budowy nowych sieci SN i NN na terenach pofabrycznych.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ
- 7.4. Podjęcie działań na rzecz skablowania napowietrznych sieci energetycznych SN i NN.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ
- 7.5. Podjęcie działań na rzecz rozbudowy sieci energetycznych na nowych terenach inwestycyjnych.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ

8. Kontynuowanie działań na rzecz informatyzacji miasta.**Zadania:**

- 8.1. Umieszczanie kanałów technologicznych w budowanych i modernizowanych drogach.
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych + GKŚ
- 8.2. Rozwój i udoskonalanie e-administracji.
Wydział Organizacyjny + RIF
- 8.3. Digitalizacja Archiwum Zakładowego UM oraz zapewnienie warunków dla jego funkcjonowania
Wydział Organizacyjny + RIF

CEL STRATEGICZNY VI: "Kreowanie prolokalnych postaw społeczeństwa"**CELE OPERACYJNE:****1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych.****Zadania:**

- 1.1. Inspirowanie i wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz społeczności lokalnej.
Wydział Promocji i + media lokalne
- 1.2. Utworzenie platformy współpracy z NGO.
Wydział Promocji + RIF

2. Upowszechnianie wiedzy o historii i tradycjach miasta wśród społeczeństwa lokalnego.

Zadania:

2.1. Realizacja zadań w zakresie kształtowania postaw patriotyzmu lokalnego – głównie wśród dzieci i młodzieży.

Wydział Promocji + ED+ RIF + media + placówki oświatowo-wychowawcze

2.2. Organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży pozwalających na zdobywanie oraz rozszerzanie wiedzy o mieście.

Wydział Edukacji + PR + placówki oświatowo-wychowawcze

2.3. Współpraca z lokalnymi mediami oraz organizacjami pozarządowymi w dziedzinie upowszechniania wiedzy o historii i tradycjach Miasta oraz organizacjami pozarządowymi w działalności wydawniczej

Wydział Promocji + KZ

2.4. Specjalistyczne rozpoznanie badawcze dot. zabytków, tradycji i historii miasta, w tym zlecenie opracowań naukowych oraz prowadzenie gminnej ewidencji zabytków.

Promocja walorów miasta w środowisku naukowym

Miejski Konserwator Zabytków + Muzeum Lniarstwa + PR

2.5. Rozwój Muzeum Lniarstwa im. Filipa de Girarda jako ośrodka kultywującego tradycje włókiennicze, zimującego się historią miasta, centrum działań kulturowych i miejsce spotkań mieszkańców, w tym dawnych pracowników zakładów lniarskich

Muzeum Lniarstwa + MKZ+ PR + RIF

3. Działania na rzecz zwiększania identyfikacji społeczeństwa z miastem.

Zadania:

3.1. Wspieranie instytucji i przedsięwzięć naukowych, kulturalnych i sportowych, wokół których następuje integracja mieszkańców.

Wydział Promocji i Kultury + RIF

3.2. Wspieranie działalności samorządów mieszkańców.

Wydział Organizacyjny

3.3. Edukacja mieszkańców w dziedzinie funkcjonowania samorządu terytorialnego w celu aktywizacji społeczności lokalnej i powstania społeczeństwa obywatelskiego.

Wydział Organizacyjny + PR

VI. MONITORING STRATEGII

Strategia rozwoju jest dokumentem, który określa kierunki prowadzonej działalności w perspektywie najbliższych dziesięciu lat. Osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych jest możliwe poprzez systematyczną realizację poszczególnych zadań inwestycyjnych.

W celu ułatwienia kontroli tempa i stopnia realizacji działań zapisanych w niniejszym dokumencie zaproponowany został zestaw wskaźników odnoszących się do głównych obszarów działalności społeczno-gospodarczej miasta.

Monitoring strategii rozwoju jest ciągłym procesem obserwacji wybranych wskaźników w celu zbierania informacji na temat skuteczności prowadzonych działań. (rokiem bazowym dla monitoringu strategii będzie rok 2010).

W ramach monitoringu Strategii raz na pięć lat należy dokonać przeglądu wyznaczonych celów i zadań oraz postępów i trudności towarzyszących jej realizacji.

Tabela. Zestawienie przykładowych wskaźników monitorowania.

<i>Cel strategiczny</i>	<i>Wskaźniki monitorowania</i>
I. Ciągłą poprawa życia mieszkańców	- liczba mieszkańców - przyrost naturalny - saldo migracji - zespół mierników dotyczących warunków mieszkaniowych - struktura wykształcenia mieszkańców, - ilość miejsc w przedszkolach - ilość komputerów dla dzieci i młodzieży w szkołach, - wyniki egzaminów końcowych na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych w stosunku do średniej wojewódzkiej/krajowej - liczba osób korzystających z różnych form pomocy społecznej - liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych - liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałaniu bezrobociu - ilość osób korzystających z pożyczek na uruchomienie własnej działalności i na utworzenie dodatkowych miejsc pracy - wskaźniki dotyczące bezpieczeństwa - liczba imprez kulturalnych i społecznych o charakterze ponadlokalnym - zespół mierników dotyczących jakości środowiska - ilości połączeń z Warszawą oraz innymi ośrodkami ważnymi dla mieszkańców Żyrardowa
II. Wzmocnienie pozycji Żyrardowa jako znaczącego ośrodka gospodarczego między Warszawą a Łodzią	- procentowy udział powierzchni terenów przemysłowych w stosunku do ogólnej ilości terenów w mieście, - dynamika nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych - ilość nowoutworzonych miejsc pracy - przyrost ilości jednostek otoczenia rynkowego - dynamika zatrudnienia i liczba bezrobotnych - liczba bezpośrednich inwestycji zagranicznych - liczba przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym i mieszanym - liczba instytucji i ośrodków pełniących funkcje ponadlokalne - dynamika dochodów własnych - wysokość środków pomocowych krajowych i zagranicznych pozyskanych przez gminę

<i>Cel strategiczny</i>	<i>Wskaźniki monitorowania</i>
III. Kształtowanie ładu przestrzennego dla potrzeb funkcjonalności i rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.	- udział powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego - zespół wskaźników dotyczących realizacji Programu Rewitalizacji
IV. Podniesienie rangi Żyrardowa jako znaczącego ośrodka turystycznego	- ilość osób korzystających z usług Punktu Informacji Turystycznej - ilość osób odwiedzających Portal Turystyczny Miasta Żyrardowa - przyrost ilości miejsc noclegowych oraz punktów świadczących usługi gastronomiczne
V. Rozwój infrastruktury technicznej	- przyrost długości sieci wodociągowej, sanitarnej, gazowej, ciepłej, energetycznej - przyrost długości i powierzchni dróg utwardzonych - udział dróg utwardzonych w ogólnej ilości dróg w mieście - długość ścieżek rowerowych (w km) - ilość osób korzystających z bezpłatnego internetu bezprzewodowego na terenie miasta
VI. Kreowanie prolokalnych postaw społeczeństwa	- liczba działających organizacji pozarządowych

Wskaźniki o charakterze ogólnym

Liczba ludności ogółem, w tym kobiet

Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

Przyrost naturalny ludności

Saldo migracji (różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań)

Dochody ogółem budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Dochody własne budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wydatki inwestycyjne z budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach budżetu gminy

Wielkość zadłużenia budżetu gminy

Liczba projektów współfinansowanych funduszami zewnętrznymi

Wielkość środków finansowych pozyskanych z funduszy zewnętrznych